

Patauij apud Pet. Paulum Tozzium. M.DC.XIIX.

Illustrissimo ac Reuerendiss. D.D.

IO. BAPTISTÆ Card. Lenio,

TIT. S. SIXTI,

EPISCOPO FERRARIENSI,

Petrus Paulus Tozzius Bibliopola Patauinus, S. & Fel.

*Ndreas Alciatus inter po-
litos Iurisconsultos prin-
ceps, ac primus; post fu-
gatam debellatamq; bar-
bariem, quæ iura omnia obsederat; re-
liquit nobis elegantissima Emblemata,
quę ipse videtur finxisse horis subsici-
uis, vt animum remitteret studijs gra-
uioribus fatigatum. Et quidem ve-
nustissimus eius conatus adeo permo-
uit transalpinorum & nostrorum ple-
rorumq: ingenia, vt clarissimi viri,*

& litterarum gloria pernobiles, eidem argumento calamum & animum applicuerint, eo tamen ſucceſſu, vt ſecundi longe omnino a primo ſint. Hoc opus cuſum & recuſum ſępius a nobiliſsimis Typographorum, induxi ego in animum vt ederem minore forma, eaque commodiore, adiectis explicationibus. CLAVDII MINOIS, qui multum in hoc genere profecit, & LAVRENTII PIGNORII notulis, quem audio non luſiſſe operam, ſed illuſtraſſe non pauca, quæ MINOEM, non omnino peritum rerum Italicarum, non raro fefellerant. Hęc omnia vt inſcriberē multo ampliſsimo nomini Tuo IO. BAPTISTA CARD. peruicerunt humanitas Tua primū, cuius apud me recens & quidem non vnicum, extat teſtimonium; deinde amor

*& patrocinium in bonas litteras ſin-
gulare ; poſtremo vis viuida ingenij
ampliſſimam iſtam dignitatem exæ-
quans, quæ Te omnia in eo faſtigio Ho-
noris collocarunt, vt nemo ferme ſit,
qui non cupiat deuouere ſe Tibi, &
Patronum adoptare. Inter hos exi-
mius fuit* INNOCENTIVS
SPINIVS *Abbas, eius probita-
tis & eruditionis vir, quam Tu
optime noſti, quique adeo multa con-
ſueuit mihi prædicare de Te & præ-
clariſsimis virtutibus tuis, vt vo-
lentem pellexerit, dempſeritque ti-
morem (ſi vllus erat) Amplitudi-
nem Tuam minuſculo hoc munere in-
terpellandi. Hanc Tu deuoti animi
conteſtationem* CARD. *ampliſsime
æqui bonique conſule, meque in po-
ſterum inter Tuos clientes recenſere*

ne dedignare. Vale, & Reipub. Christianæ decori, & subsidio diu viue. Patauij Antenoris, e Bibliopolio nostro, Kal. Iulij, anni M. DC. XIIX.

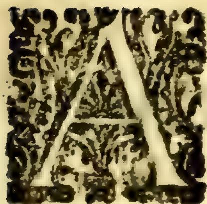

AN-

ANDREAE ALCIATI
V. C.
VITA,
PER
CLAVD. MINOEM
CONSCRIPTA.

VITA
ANDREÆ ALCIATI
MEDIOLANENSIS
IVRISC. CLARISS.

Per Claud. Minoem conſcripta.

NDREAS ALCIATVS in pago Alciato ſeu Alzato Mediolanenſi natus, è nobili Alciatorum genere, ſuæ ætatis Iuriſconſultorum & politorum hominum gloriam incredibili ſtudio ac virtute longo poſt ſe reliquit interuallo. Is adoleſcens, cùm primum ingenij cultum caperet, laudatos & eruditos inſtitutores nactus eſt, ſed in primis Ianum Parrhaſium, qui litteras humanitatis ſumma nominis fama docuit. Eas diſciplinas cùm Alciatus auidè arriperet, ſeq; ijs non leuiter tingeret, earum tamen vſum omnem ad peritiam iuris, cui ſeſe totum addicebat, optimè referendum eſſe duxit, vt eæ primæ artes, in quibus alij, tanquam apud Sirenum ſcopulos conſeneſcunt, vni huic ancillarentur. Ille itaque, quòd ſeriò id ſtudij capeſſeret, breui admodum ſpatio temporis in eo profecit, vt dignus exiſtimaretur, qui Doctoris inſignibus honeſtaretur: quem honorem ſuorum omnium gratia & approbatione facilè eſt aſſecutus. Cui cùm pro dignitate reſponderet, quanquam nondum adole-

ſcentiæ

ſcentiæ tempus exceſſiſſet, ſic ab omnibus ſuſpiciebatur, tantamque de ſe admirationem concitabat, vt de rebus etiam grauiſſimis, & quæ non niſi veteranis, & longo vſu exercitatis viris proponi ſolitæ eſſent, argutè politeque reſponderet. Ergo Mediolani per triennium moratus ſeſe foro parabat, munusque aduocationis magna certè laude, ſummaque fide & religione ſuſtinebat, cùm cœpit eius nomen apud exteras nationes, nedum ſuos Italos, innoteſcere. Accitus enim ad publicum profeſſionis munus ab Auenionenſibus, ſtipendium ſexcentorum meruit, cùm nunquam ad eum diem cathedram, vt ipſe ait, conſcendiſſet: qua in vrbe per aliquot annos ita ingenium ſuum & induſtriam mirificè probauit, vt vnus penè inter laudatos iuris interpretes, ſolusque egregiè doctus commendaretur. Qua hominis fama excitatus Franciſcus primus, Galliarum rex, ingeniorum ſollers æſtimator, idemque fautor liberaliſſimus, Alciatum ad Biturigum Academiam vocauit, honorario illi duplicato, adeò vt pro ſexcentis, ſecundo quàm eò venerat anno, mille & ducentos conſequeretur. In ea vrbe Galliæ celebri quantum ille per quinquennium præſtiterit, ſuperſunt etiam hodie teſtes per multi, laudati & excellentes viri, qui Alciatum docentem illic audiuerunt: teſtes etiam libri editi æterna digni memoria, quos ille ſuccisiuis horis ſummo ſtudio, parique ingenio reliquit.

liquit. Quæ laus hominis cum in dies incrementum caperet, Franciſcus Sfortia, Mediolanẽſium Dux, ſui popularis amore ac gloria captus, eum moras nectentem, peneq; tergiuerſantem reuocauit, vtq; omnem excuſationis remoram interciperet, Senatoria dignitate ornauit, & vt Ticini docendi partes ſuſtineret, ab eo impetrauit. Paullò poſt certis de cauſis Bononiam ſtudiorum omnium altricem petijt, in qua totos quatuor annos ea omnium admiratione ius ciuile docuit, vt nullus ſatis doctus è ſcholis redire putaretur, niſi qui Alciatum audiuiſſet.

Ticinum poſtea reuocatus, ita iubente Carolo Imperatore, per annos aliquot illic reſedit, nihil de inceptis laboribus remiſit, gloriam, quam tot vigilijs comparauerat, auxit: vt putaret ſibi exemplar propoſitum Herculis illius Tragici, cui finis laboris vnius, ad ſequentem gradus pararetur. Ferrariam deinde inuiſit Ducis Herculis ampliſſimis conditionibus adductus, & proſtratam Academiam extulit. In qua quidem vrbe nobilibus & doctis hominibus, vt ſemper, affluenti, vt in alijs quas incoluerat, non modò viua voce profitendo, ſed & permulta variaque ſcribendo, id effecit, ne viuis & preſentibus modò conſuluiſſe videretur, ſed & poſteris idem multò cumulatiùs præſtaret.

Poſt multos tandem peregrinationum labores, Ticinum repetit, in eaque vrbe ſuarum fortunarum tabulas poſtremò collocauit: docuit tres, quatuorve

ad

ad summum annos, vir qui nullis ætatis difficultatibus, neque quietis alicuius, quam capere poterat, blanditijs delinitus à cępto opere & studio cessauit. De qua tamen tam frequenti concursatione, quam plerisq; suspectam præsenserat, seipsum purgauit, vt peregrinationum non temerè susceptarum rationem probabilem redderet. Dum enim bellicos tumultus subterfugeret, tutamque suis studijs quietem perquireret, diutissimè peregrinatus, Principum iussionibus huc atque illuc agitatus, certam sedem tenere non potuit. Nos verò nihil moramur tam crebram locorum mutationem: præstantiam hominis potiùs, & ingenij sollertiam debemus æstimare. Ille disciplinarum liberalium, historiæ omnis, Græcæ & Romanæ linguę subsidijs fretus, iuris artem nitori pristino feliciter restituit, æmulatus veteres quosdam magni nominis Iurisconsultos, Herennium Modestinum, Antistium Labeonem, Atteium Capitonem, aliosque, qui pares fuere in vtriusque linguæ cognitione, artiumq́; meliorum facultate. Post annum duodecimum, cùm ciuilis & Pontificij iuris professorijs insignibus ornatus esset, Paradoxa & Dispunctiones in publicum emisit, opus elaboratum horis succisiuis à candidato adhuc & tirone. Quoties enim ea, quæ à suis Doctoribus accepta, secum perpenderet, si quæ probabilibus argumentis digna refutatione viderentur, ne confestim memoria exciderent, quibusdam quasi aduersarijs scribere

con-

consueuerat: quæ cùm paullò accuratiùs expoliјßet, in codicem verasque tabulas referebat. Quem certè laborem suscepit, vt aliqua ratione Doctorum, qui tum studia iuris profiterentur, iudicium conuelleret, qui bonarum litterarum cognitionem blanda & illici voluptate studio iuris aduersantem dicerent. Ex quo satis sibi factum eo tempore arbitrabatur, si suum litteris humanioribus honorem seruasset, easque iungi sua ætate sapientiæ studijs posse docuisset: quæ omnis spes exspectatioque eum à principio destituit, vt qui à iuris doctoribus, non aliter quàm transfuga inceßeretur & ab alijs qni litteras humaniores profitebantur, vt alienus exploderetur, paullatim tamen eius libri sese insinuarunt, omnibusque in prouinciarum Italiæ, Gallię, Germaniæq; Academijs locum suum pedetentim obtinuerunt. Nec verò ipse quoties occasio fert, dissimulat, se reiecta seculorum aliquot ante lapsorum consuetudine, quam iuuenis erat amplexatus, ad imitationem & præscriptum veterum, iuris tradendi rationem studio omni & industria reuocasse. Videbat enim eße multos, quod ferebat ægerrimè, qui barbaras, & impolitas quasdam interpretationes elegantioribus præferrent, & tritico neglecto, cum atauis vesci mallent glandibus.

Ne vero quis putet eum vnius αὐθαδίας *aut etiam* φιλαυτίας *captum studio, quędam innouaße aut etiam docuisse secus, quàm qui superiore seculo floruе-*

floruerunt. Si quibus in locis erraße veteres Doctores animaduerteret, eorum nominibus parcebat, neque canoris, quod dicitur, nugis ideò se acutiorem ostentabat, sed tanquam aliud agens ostendebat quatenus eis standum esset. Quod prudentiæ, fuit opus sanè memorabile ab eodem perfectum, nedum tentatum, quo suum Iurisprudentiæ lumen reddidit. De elegantia verò & polito genere dicendi, quod in iurisconsulto non ferebant morosi quidam veterani, vt qui à suis magistris persuasi errorem vsu confirmatum mordicùs tenebant, ille quædam disputauit, reque ipsa hoc pręstitit, vt vinctam barbariem à Philosophię iuris latifundijs ablegaret.

Sua quędam correxit ætate maturior, quę sibi adolescenti fatetur excidiße: quo nomine à quibusdam reprehensus seipsum honesta oratione purgauit. id enim se fecisse consultò, & maximis exemplis innuit, quia famæ suæ damno nollet in publica studiorum causa præuaricari. Idem factum ab Hippocrate, medica arte clarissimo, qui, ne posteri errarent, quædam malè à se tradita, primus correxisset. M. verò Tullius cùm Rhetorici libri, quos iuuenis ediderat, non satis placerent, de Oratore ad M. Brutum scripsit, & à se iam edita pleraque damnauit. Sic & Fabius Quinctilianus, cum prius duos de arte Rhetorica libros emisisset, ijque non satis probarentur, duodecim illos composuit, quibus

bus & priores emendauit, & magnam inde famam est consecutus. Meritò igitur quod alijs laudi datum est, fraudi non debuit esse Alciato. Hac celebritate famæ notus, vt à viris solidè doctis cultus est, quos & vicissim coluit impensissimè: imprimisque, vt Italos pretermittam, Iac. Minutium, Ioan. Seluam, Petrum à Stella, iuris vtriusque interpretem, aliosque non paucos: sic à quibusdam maleuolis proscissus & exagitatus Longouallium infestum habuit, hominem interdum sine mente ac certè sine iure tumultuantem, Alciato detrahentem, alios etiam in id contentionis genus pertrahentem. Fuit illi æmulus, & quidem σύνδρομος in Italicis Academijs Doctor quidam iuris, ALEXANDRINVS nomine, à quo non semel prouocatus, nihil respondit. indignè tamen aliquando tulit, eum quasi sibi oppositum, atque aliquando successorem insultare, quod ostendit hoc carmen in eundem ab Alciato scriptum.

Altiuolam Miluus comitatur degener Harpá,
 Et prædæ partem sæpè cadentis habet.
Mullum persequitur qui spretas Sargus ab illo
 Præteritasque auidus deuorat ore dapes.
Sic mecum Oenocrates agit; ac deserta studentum
 Vtitur hoc lippo curia tanquam oculo.

Ita læsus sibi temperabat: sed tamen ne foro cedere videretur, iniuriam acceptam non alia ratione

vlci-

vlciſcebatur. Quem iracundi animi affectum celare non potuit, excitatus intolerabili & indigna Franciſci Floridi maledicentia, qui Zazium, Budæum, ipſumq; Alciatum, viros incomparabiles fuerat auſus contumeliosè laceſſere. poſtquam enim eius inſanam diu petulantiam pertulißet, ille, qui ſtili acumine hominem confodere poterat, ſcripſit in eum carmen ſatyricum, nomine paullulum mutato, verſoque in Ranciſcum Olidum, his omnino verbis:

Audent flagriferi matulę, ſtupidique magiſtri
  Bilem in nos olidi pectoris euomere.
Reddemusne vicem opprobrijs? ſed nonne cicadam
  Ala vna obſtreperam corripere iſtud erit?
Quid prodeſt muſcas operoſis pellere flagris?
  Negligere eſt ſatius, quod nequeas regere.

Sed & aliquot annis antè, præſtans illa viri virtus comitem habuit ſuam inuidiam, quæ ſucceſſibus eius proſperis ſuccenſeret. nam relictis Biturigibus Italiam repetens, cùm vrbem in ſe beneficam & liberalem hoc tetraſticho, grati animi teſte donaßet.

Vrbs Biturix inuitus amans te deſero amantem,
  Quinque per æſtates terra habitata mihi.
Nunc opus ad Vitulos eſt à Veruecibus ire
  Ergo vale, & felix ſit tibi lanicium.

Qui-

Quidam maledicus nugator, Alciati nomini infensus, ita respondit, scurriliusne an contumeliosius, nescio;

Non nos, sed nostros nummos Alzatus amabat,
Qui tacitus spretis vanuit hospitibus.
Sed valeat tandem Vitulos pasturus: At illum
Nostra vel horrentem frigore lana teget.

Qua tamen nugacitate minimè ab incępto cursu deterritus Alciatus infractum animum gessit, perinde atque Hecate, quæ canum latratus nihil moretur. Sed neque ipse caruit suorum reprehensione: vt enim alia multa transiliam, Italus quidam Doctor Tholosæ professurus, subinde iactitabat aliter à se legum nodos intelligi quàm ab Alciato, qui nihil aliud apud nos, *inquibat*, facit, quàm quod floretat iura. *cui spectaculo cum præsentes adessent viri docti, seu hominis arrogantiam perosi, seu risus captandi causa, ita censuerunt.* Quæ Alciatus floretat, iste oletat. *Et hæc quidem fuere laborum sanè multorum ac grauium testimonia, is fuit vitæ cursus Alciati, viri sanè dignissimi qui tumulo nondum tegeretur, vt quæ laudato & fructuoso conatu incœperat, eadem studiorum contentione perficeret. Nondum ætatis annum octauum & quinquagesimum excedens, pedum dolore primò quidem leuiter correptus, deinde paullò grauius & crebrius, adeò vt continuę febris symptoma illi mor*

bo

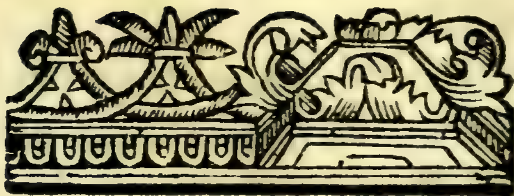
bo adiungeretur, paullatim confectus, intra decem & quatuor dies, ſemper integris ſenſibus toto morbi tempore, animam Deo reddidit, Ticini, anno ineunte Christiano quingenteſimo quinquageſimo nono ſupra milleſimum, ſepultus honorificè in Baſilica Ticinenſi; vir cui (auſim dicere) plus ſua patria, quàm ipſe patriæ debeat. Eius ſymbola, vt quæ ad ingenij adeo excellentis commendationem pertineant, hic ad extremum addenda cenſeo. Vnum fuit illi gentilitium, vt ipſemet in Emblematis ſcripſit, ad nomen Alciatorum alludens. in eo conſpicitur Alce, fera Germanica, quæ vnguibus oſtentat auream ſententiam, μηδὲν ἀναβαλλόμενος: huius ſymboli, hæc explicatio.

Alciatæ gentis inſignia ſuſtinet Alce.
  Vnguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Conſtat Alexandrum ſic reſpondiſſe roganti
  Qui tot obiuiſſet tempora geſta breui?
Nnnquam, inquit, differre volens: quod & indicat Alce:
  Fortior hæc, dubites, ocyor an ne ſiet.

Quanquam tamen in ea eicone Alciati ad viuum expreſſa (qua me nuper donauit ANDREAS THEVETIVS, Regius coſmographus) ſint inſignia familiæ Alciatorum ſic expreſſa, vt in ſcuti planitie, ſit à læua depicta turricula, ſub qua Aquila erecta, corona inſignita, à dextra, repagula quatuor: ſupra ſcuti eandem planitiem galea (ſignũ

equestris dignitatis) superiùs etiam ceruinum caput cum pectore, pedibus anterioribus prominens; in apice denique inscriptum verbum emblematis, μηδὲν ἀναβαλλόμενος. *Alterum symbolum sibi proprium & peculiare fecit, vti memoria proditum à Paulo Iouio.* Caduceus *est Mercurij inter duo Amalthea cornua, cum inscriptione,* ἀνδρὸς δικαίου καρπὸς οὐκ ἀπόλλυται. *eius hæc sententia Emblemate comprehensa:*

Anguibus implicitis geminis Caduceus alis
 Inter Amaltheæ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandique peritos
 Indicat vt rerum copia multa beet.

AD calcem huius Commentarij, admonitum esse volui philologum, me de industria priore illa editione, quam tanquam fœtum abortiuum parturieram superioribus anteactis annis, transilijsse vnum Emblema, cuius argumentum mihi displiceret, ipsaq; sententia: tū quòd mihi non faceret ad stomachum, tum etiam quia non videbatur castis auribus committenda, censebatur indigna quæ mea explicatione illustraretur. Ne tamen studiosos omninò defraudem, qui me vrgent & certè cogunt, vt si nolim enarrare pluribus, quod ingenuè ac liberè me fateor ignorare, saltem ipsum fontem detegā Emblematis: id quidem certè ea velim cautione factū, ne quis offendatur. Epigrapha seu titulus carminis sic habet, *Aduersus naturam peccantes:* carmen verò ita:

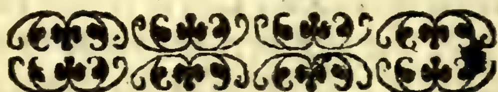
Turpe quidem dictu, sed & est res improba factu,
Excipiat si quis chœnice ventris onus.
Mensuram legisq; modum hoc excedere sancta est,
Quale sit incesto pollui adulterio.

Video allusum fuisse ad Pythagoræ dictum, audio id torqueri in nefandum aliquod flagitium, idq; comparatione ostendi. sed hæc satis. Cæterùm id apparet esse tractum ex Heliodori 5. de Insomnijs, eius hæc verba: ἔδοξέ τις εἰς χοίνικα χέζειν: ἑάλω ἀδελφῇ ἑαυτοῦ μιγνύμενος. μέτρον γάρ ἡ χοινιξ. τὸ δὲ μέτρον, νόμῳ ἔοικε. τρόπον εἶναι τινα παρενόμει, παρὰ τὰ νενομισμένα κοινῇ τοῖς ἕλλησι πράττων. Hæc Latinè ita sonant: Quispiam sibi visus est in chœnicem aluum exonerare, conuictus de eo quòd cum sorore cubitasset, damnatus est: mensura enim est chœnix: at quidem mēsura legi similis est. quodam itaque modo legem transgressus erat, qui nimirum admisisset aliquid præter leges toti Græciæ communes.

LAVRENTIVS PIGNORIVS

Lectori.

VEriſſime dixit (amice Lector) qui dixit, Grauiſſimum eße imperium conſuetudinis, cum enim neſcio quo malo fato Pictores, & Inciſores de ſumpſiſſent ſibi iam olim politiſſima hæc Emblemata figuris illuſtranda , barbare adeo ſe geſſerunt , vt nemo ſit paulò elegantior, qui hac præpoſtera iſtorum opera non offendatur, & quidem grauiter.

Qui Antiquitatis notitiam aliquam habent , ſciunt profectò quid interſit inter veras, & falſas imagines, cum veræ, & quadrent carminibus, & referant nobis germanum ſenſum auctoris , falſæ verò longe abeant, & ſenſum eludant , quem ſcriptor ſibi explicandum propoſuerat. Verum hæc eſt vetus querela, nec ſolos tangit Atridas iſte dolor. Pictorum enim audaciſſima natio in omnia huiuſmodi furiosè debacchatur, ibi plus ſibi licere arbitrata, vbi minus par erat libuiſſe. Verum quia hi peruerſitatis ſuæ amatores habent non paucos ,

quibus

quibus antiquum est despicere quæ sibi non probantur, & ea quæ non intelligunt traducere, operam arbitror non ludemus, si consilij nostri apud hos extabit aliqua ratio, a qua demum discant, non continuo malum esse quod illis non vsquequaque placeat. Et vt e multis aliqua delibemus, Mercurius vialis, qui comparet in Emblemate octauo; Amor, Veritas, & Honor in nono; Minotaurus in duodecimo; Chimæra in decimoquarto; Draco in vigesimosecundo: Harpyiæ in trigesimo secundo; Scylla in sexagesimooctauo, non ne huc vsq; perperam repræsentata sunt? atqui dicent, se primum non temere credere, vt monuit Epicharmus: deinde cupere vt probentur quæ dicuntur. audio, at audiant, & ipsi. Mercurius ἐνόδιος, *in triuijs, & quadriuijs collocabatur, isque truncus brachijs, & pectore tenus, & quidem Hermæ nomine. abstinebo a testibus, vnusq; mihi Alciatus satis superq; erit,*

Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.

Qui volent ampliora, habebunt eruditissimum cōmentarium Hieronymi Aleandri ad manus, in quo ille Solis Pan-Theologiam, ex antiquorum sententia eleganter aßeruit. Amor, Veritas, & Honor scalpti in antiquo lapide (vt edidit primus omnium Iacobus Mazochius Romæ anno M. D. XXI. charta C. XXII.) quin obuersati fuerint Alciato, mihi sane diù nemo pernegarit, modo nouerit quā

 ille

ille studiosus fuerit vniuersæ antiquitatis. Minotaurum hactenus in Emblematis qui nobis exhibuerunt, illi nobis Centaurum pro Minotauro supposuerunt, & quidem in ea vexilli specie, quam veteres nusquam agnouerunt. Porrò de Minotauri figura adeant qui cupiunt Dialogos A. Augustini Archiepiscopi Tarraconensis, qui Alciatum præceptorem ita proxime premit, vt non secundus, sed alter ab illo sit. Chimeræ figuram didiscimus ex antiquis Corinthiorum nummis, qui mirificè illustrant carmen Ausonianum.

Prima Leo, Postrema Draco, media ipsa
Chimera.

Vnde, & Fulgentius lib. 3. Mytholog. Chimæram tricipitem pingi testatur Leonem videlicet in principio, Capram in medio, Draconem in fine, quæ habet ante Fulgentium Hyginus non vno in loco. Palladis Draconem in ea hæresi sunt nostri, vt credant fuisse alatum, auritum, & quadricrurē, pessime omnino. antiquitas enim omnis, Dracones serpentum vulgarium forma perpetuo exhibuit. vidimus autem proxime quid Ausonius in Chimæra, nomine Draconis interpretatus sit; & nos alibi proposuimus Sardæ iconismum, in quo Draco, Antiphili cælo insculptus, arcum intendebat, apposita ad neruum sagitta, & pharetra spiris implicita, cuius hoc erat lemma in altera parte eiusdem Gemmæ ΔΡΑΚΩΝ ΘΕΑΓΕΝΟΥΣ ΑΛΚΙΜΟΣ

ΑΛΚΙΜΟΣ ΤΟΞΟΤΗΣ ΑΘΗΝΑ. *vt mittamus quæ alias annotauimus de curru Cereris, de statua Laocoontis, de imagine AEsculapij, de malis Hesperidum, de Mercurij virga quam Caduceum appellamus. & sanè hãc Athenagoras Dracone, & Dracoena constare insigniter scribit. Imo Arnobius, & Iulius Firmicus anguem, & colubrum appellant in sacris Sebazijs, quem Clemens Alexandrinus Draconem. Et Draconarij in exercitu Romano quid prætulerint notum sane est. Hos tamen Dracones sunt qui Angues, & Serpentes non semel vocitent. Harpyiarum imago restituta est ex antiquis monumentis (ita enim extabant in antiqua Gemma excisa, eius generis quod Gemmarij nostrates vocant Cameo) à Zetho, & Calai in fugam actæ. Scyllam qui viderint in anterioribus editionibus, non rideant, modo possint se continere. nos illam e veteri ectypo hic, & alibi exprimendam curauimus. Et his paucis factum arbitror satis nostris calumniatoribus, quos ego præ candidi Lectoris erudita censura nihili sanè facio. At ad hanc diligentiæ normam exactæ sunt Icones non paucę, quæ in mendo erant, quas sanè restituissemus feliciter vniuersas, nisi artificum torpor & nescio quæ fati inuidia obstitissent. Hunnus.n., siue Finnus in Emblemate XXXVII. totus pellitus, exceptis oculis, erat exprimendus vt in editione Lugdunensi anni 1550. in XLIV.*

ad ſimulachrum Spei erat appingenda Cornix. & hic obiter monitum Lectorem volumus Doliolum ligneum noſtris moribus depictum eſſe, quod teſtaceum æquius fuerat exprimi, quamuis, & ligneum ab antiquitate ſit, vt nos in cōmentario noſtro de ſeruis pridem annotauimus. in centeſimo Pictor addidit de ſuo, nimium quidem liberalis, auiculas duas, nobis inuitis. in CXV. alæ Sirenibus additæ ſunt non admodum ad mentem Auctoris, licet antiqui non ſemel addiderint. Emblema CXXVII. quod inuerſum cernatur, illud vero operarum typographicarum flagitium eſt. in CXXXVI. Cicadæ in veſtitu viri Attici, & Lunula in calceo Romani non apparent, quia vel Pictor, vel Cælator omittendas duxerunt: quam ob cauſam, ipſi viderint: ego ſane oſcitantiam interpretor, & ſtuporem. in CXLIV. Pictor iuſſus effingere Principem cæcum, videtur anſam præbuiſſe cælatori, vt videntem effingeret. CLXXX. Imagines cælator per ſummam inſcitiam deprauauit, aurem fiſſam Herculi, linguam auditoribus cathena traiectam exprimens, per turpiſſimum ὕστερον πρότερον. alia ſi qua ſunt quæ properantem fefellerint prætermittimus, obſeruanda nimirum ocioſis, quos occupationes minime premāt, & quos delectet in ſcirpo nodum quærere vt aiunt. Deſino autem hic non inuitus, monitis tamen prius his, qui ad legendum accedent, in exemplari Raphe-

phelengiano anni 1591, quo noster typographus est vsus, præpostere collocatas fuisse imagines Emblematum CXI. CXII. ideoque nos primitus seriem vulgatam inuertisse ad mentem carminum ipsorum. CLIV. & CLV. nos non primi transpo snimus; sed secuti sumus editionem Lugdunensem, quæ transposuit & quidem recte. Et hæc pro opella nostra dicta sint, cuius neq; ideo nos pænitet, quod successus non arriserit omnino conatui nostro. in præclaris enim conscientia ipsa recte factorum optimos quosque consolari solet. atq; hac nos & fauore tuo benigne Lector interim erimus contenti. Vale.

AD

CHonradus Peutingerus quisnam fuerit nemo melius Bernardino Trebatio Vicetino exposuerit. Is enim anno M D X V. Peutingero inscribens versionem suam Hieroglyphicorum Ori Apollinis hæc habet; antiquitas ipsa nullo magis gaudet alumno. Romani autem Cæsares quem alium malint curatorem? non tibi eorum gesta cognouisse satis, eos ipsos signatos omnes in chartis, ære, argento, solido auro demonstras. & quod viui non potuerunt, mortui adepti sunt: vt eodem tempore & iuuenes & senes, & in omni ætate quales fuerint conspici possint. Sed & ipsi Romani duces, quod non secundo perierint, tibi acceptum referunt. tu eorum Epigrammata colligis vndecunq; & iam vetustate collapsa, dimidiata fere restituis, ac das, vt postquam in marmore nequeunt, in chartis legantur. hæc ille.

Dũ pueros iuglãs] gradatio elegãs; pueri iuuenes, viri.

Chartula picta] Volaterranus lib. 29. Philolog. nouitium inuentum esse scribit.

Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis.] diebus festiuis. Virgilius horam sumpsit pro die.

——numquam te crastina fallet Hora——

Cicero lib. 1. in Verrem, hic tu fortasse eris diligens, ne quam ego horam de meis legitimis horis remittam. vbi Asconius; mire horis dixit, cum dies sint plurimi. & veteres præterea horas generaliter dicebant more Græcorũ

Vestibus vt torulos] moris fuit Alciati ætate, vt vestibus assuerentur, vel in ima fimbria, vel in manicis, vel in thorace, imagines & dicteria ingeniosa; vt videre possumus in picturis Ducum, & Imperatorum eius æui. & memini me notare in Solidis aureis Ludouici Sfortiæ, & aliorum. & quidem Ludouici illud fuit non admodum vulgare in hoc genere; quod antiqua libertate perstringit Matthæus Bossus, in epistola ad Iacobũ Comitẽ Purliliarum. ita quoq; & Ludouicum multi putant pœnas mi-

seri-

sericorditer, & diuinitus date, quo se se exploret atque agnoscat, qui supra humanos errores, se tantę mētis cæcitati obstrinxerat, vt humana, atq; diuina iuxta deluderet. nam pro pulchro, & regali nomine (Ludouici) Maurum vocari, & pro eleganti forma pingi nigerrimum, atq; terrificum se fecit, inuertentem manu orbem terrarum, & circa orbem hoc ænigma inscribi, quod est Dei solius audere, FACITO VELIM, quum fuisset ei satius dicere FACITO possim. hæc ille. extat etiam nunc in templo D. Antonij, apud nos, prope ostium sacrarij inter alteram antarum & parietem, imago viri militaris, in cuius manica legitur patria lingua TV DIRE', E MI FARO' tu dices: at ego faciam. thrasonice plane. Io. Villanus lib. 10. Historiarum Flor. cap. 60. de Castrucio; per leggiadria e grandigia fece vna roba di sciamito cremisì, e dinanzi al petto con lettere d'oro, che diceano EGLI E QVELLO CHE DIO VVOLE, e nelle spal le di dietro simile, E SI SARA' QVELLO CHE DIO VORRA'.

Petasis vt figere Parmas.] Parma inquit Varro, quod à medio in omnes partes par. intelligit autem auctor nummos aureos, grandiores vel argenteos inauratos, gemmasq; excisas vel incisas auro inclusas, quæ omnia ad Petasorum ornatum transferri etiam nunc solent.

Et tacitis valeat scribere quisq; notis.] Notæ hic Zifræ sunt de quibus Io. Andreas Palatius, & alij.

Preciosa numismata.] hæc ego vetera nomismata interpretor, non donaria: Cæsares vt ait Trebatius) signatos ære, argento, solido auro.

AD EMBL. I.

Talia Pellæum gessisse nomismata Regem] ego sane arbitror hic nomismata Nummos veteres esse. vidimus enim, quod sequitur in carmine omnem dubitationem tollit. Alciatus autem vetustatis fuit obseruantissimus.

AD EMBL. II.

His populis patria debita origo mea est.] Michael Tonsus

ſus I.C. in oratione, quam habuit ad Georgium de Ambaſia Card. nomine populi Mediolanẽſis; anno 1500. cum inter Hiſtoricos conſtet Mediolanum, omnemq; Inſubriam, Gallorum vnam pene coloniam fuiſſe. Id quod vel ex hoc facile colligimus, quod vniuerſum hunc tractum Galliam Ciſalpinam adhuc nuncupamus.

AD EMBL. III.

Alciatæ gentis.] hæc omnia ſane ingenioſe, vt annotauit eruditiſſimus ſcholiaſtes, excogitata ſunt. at vetus familiæ nomen fuit Alzatus, vt conſtat etiam e carmine Poetæ Bituricenſis,

Non nos ſed noſtros nummos Alzatus amabat.

Et in vetere editione Auſoniana apud me, in qua cernitur autographia cl. viri, legitur hæc Inſcriptio.

Andreæ Alzati liber eſt, & amicorum eius.

Cæterum Alciatus inualuit, Alzati loco. & forſan in Emblem. LXIII.

Alcaam veteres caudam dixere Leonis,

nonnulla eſt alluſio ad cognomen erudite immutatum.

AD EMBL. X.

Halieutica fertur.] Lembum etiam nunc Ligures appellant Leudo, ſiue Leuto. & ab hac forma lembi appellationem inuenit Cithara apud noſtrates celeberrima (vulgò Liuto) quam auctor adſcribit (vt videtur) Italis inuentoribus, ſeu, quod ego malim, perfectoribus. & quidem videtur falſus in etymo Volaterranus, qui lib. XXXV. Philologiæ hæc habet, Leutum vocant fortaſſe a lenore, & loco plectri penna percutitur. in quo excelluit Petrus Bonus Ferrarienſis. pulſatur & digitis inuento noſtra ætate Stephani Hiſpani aulici Ferdinandi Siciliæ Regis, excellentiſſimi Lyriſtæ. Antonius etiam Rota Patauinus (vt ſcribit Scardeonius) pulſando Liutum, in Italia, eruditorum iudicio, vix parem habuit.

Quo noua cum ſocijs] P. Iouius lib. XV. Hiſtoriarum; interea Maximilianus Sfortia, quum crebris rumoribus afferretur, maximum in Gallia exercitum comparari, &

Re-

Regem ipsum belli ducem, superatis Alpibus in Italiam primo quoq; tempore descensurum, commeatus, arma, equos, tormenta, atq; omnis generis præsidia summo studio parare, pecunias singulis vrbib. imperare, munire arces, & Heluetios cæterosq; socios Principes per legatos obnixe precari, ne se in tanto rerum discrimine desererevellent.

AD EMBL. XXVI.

Gramineam corollam.] hæc fuit obsidionalis, non ciuica. ciuica enim constabat e Quercu. obsidionalis e gramine. Paschalius & alij. Laurentius Lippius Collensis, in Distichis,

De Obsidionali.

Obsessam Pœno seruauit milite Romam
Quintus, natiuo gramine serta tulit.

de Querna Virgilius,

Atq; vmbrata gerunt ciuili tempora Quercu.

AD EMBL. XXX.

Cucupha auis quæ fuerit ne pigeat Lectorem perquirere in commentario nostro ad Mensam Isiacam. non est vtiq; Cicuma, quæ videtur esse Nycticorax, vt apud Antoninum Liberalem.

AD EMBL. XXXIII.

Vt tumulo insideas ardua Aristomenis.] scio & video quæ adnotauerit eruditissimus scholiastes. at nescio quomodo Alciatus potuerit celebrare tumulum Caroli V. cum Carolus obierit anno MDLVIII. Alciatus anno MDL. videtur autem imitatus Marullum.

DE AGESILAO

Nuncia magnanimi volucris Iouis, ede quid Vrna
Inuicti rostro cudis Agesilei?
Ipsa inter volucres quantum caput effero, tantum
Mortales omnes cedere Agesileo.

Laudauit autem & idem Marullus Aristomenen.

Viderat armatas vni dare terga cohortes
Iuppiter, & Martem credidit esse suum.

Mox

Mox vt Aristomenes notis procul agnitus armis,
Et fulsit volucris auxiliaris apex
Macte ait o iuuenis si te mea bella tulissent
Non alia cælum tunc eguisset ope.

AD EMBL. XXXIX.

Fœderis hac species.] ego vero sponsione contenderim, Alciatum cum hæc scriberet, respexisse ad eam speciem Anuli, qui dextras implicitas exhibet, quiq; in frequenti vsu apud nostros maiores, nunc apud nos (vti præclara quæq; repudiauimus) vix, ac ne vix quidem extat. nos appellabamus olim annello di Fede. videtur autem carmem effictum in commẽdationem muneris, vt & Antonius Quærengus politissimus nostri sæculi poetarum, in munus smaragdi lusit elegantissimis carminibus, quæ hic subscribam, vt auctoritatem concilient labori huic nostro tumultuario,

Quem fulgore tibi rutilum viridante Smaragdum,
Parua nouum mitto munera ad hospitium,
Hunc, ne ingrata tui subeant obliuia Lygdi,
Pulcher Hyla digitis insere marmoreis.
Et quoties oculis flexi teres incidet auri
Incluso radians circulus in lapide,
Dic tecum, quo Lygdus Hylam bonus ardet amore,
Nullum aurum, nulla est lucida gemma magis.

AD EMBL. XL.

Zenalis apta manus.] Bernardus Zenalis Taruisinus acutus Pictor & Architectus, scripsit de Pictura. ita Io. Paulus Lomatius, qui eiusdem non semel meminit. Bonauentura Castillioneus; quatuor præterea orbes eodem in marmore conspiciuntur, ex quibus testimonio Bernardi Zenalij Architectonices peritissimi, noster Alciatus existimat, aquas ab Agonalibus vel aliunde labentes, per cuniculos ex orbibus insilientes, copiam earum indigenti populo subministrasse.

AD EMBL. XLII.

Huic Emblemati, & XLVI, mirum est ni occasionem

nem

nem dederit Marullus, qui (vt animaduertit etiã Claud. Minos) lib. 3. carm. ita scripsit.

DE SPE ET NEMESI

Quanam hac tam semper qua læta est? optima rerum
Spes bona. qua lateri iuncta? potens Nemesis.
Dux magis an comes est? vindex magis. vnde duabus
Templa eadem? speres ne nisi quod liceat.

Et hinc licet videre quam minime puduerit, & quidem non semel, clarissimum virum laudatis aliorum vestigijs insistere, quod nescio quibus nimium delicatis religiosum fuisset.

AD EMBL. LII.

Paulus Iouius lib. 11. Historiar. Sub idem tempus Sfortia aduersis nutãtis Liguriæ rumoribus, & Sacramori Vicecomitis inexspectata defectione perculsus, cum primis Heluetiorum cohortibus Nouariam contenderat: vt opportuna in vrbe, tutus ab insidijs aduentantes legiones exspectaret. Sacramorus circumuallandæ arci præerat, vir principe ortus familia, sed maiorum suorum Virtutis & Gloriæ penitus oblitus, vtpote qui fortuna sua minime contentus ad antiquum inclytæ domus decus, nequaquam bonis artibus aspiraret. alebat enim circa se audaces veteranos ab egestate atq; superbia cædibus assuetos & maleficijs infames, & in his aliquot primæ nobilitatis adolescentes dissoluta vita perditos & effrenes, qui a parentum imperio, gratiaq; dilapsi, licentiæ militaris libertatem quærebant. &c.

AD EMBL. LVI.

Ambitio quos iuuenilis agit.] hæc aut ego insigniter fallor, aut de Galeacio Sfortia Duce Mediolanensi dicta sunt, qui natus annos tres supra triginta, ab Andrea Lamponiano, Hieronymo Olgiato, & alijs in æde D. Stephani cæsus est. Lamponianum autem celebrauit elegantissimis versibus Marullus lib. 3. carm. & de Galeacio Bossus, ep. 5. scripta ad Lodouicum Sfortiam; Quod tuo fratri Galeaz facile contigisset, ni generosum quidem animum

mum ad sæuitiam, intolerabilemq; libidinem conuertisset. &c.

AD EMBL. LXXIV.

Iam speculum Veneri.] Speculum fuit anathema Veneris. Philostratus Iconibus. ideoq; Triton apud Appuleium Veneri Speculum prægestat, in pompa.

AD EMBL. LXXVII.

Laurentius Lippius Collensis, in Distichis

Surgentem Venerem mollis Lactuca moratur.
Deuoret Erucas qui cupit esse salax.

AD EMBL. LXXIIX.

Laurentius Antiquus, Leontinus; insignis Theologus, & raræ probitatis nec vulgaris eruditionis vir, arbitratur hoc symbolo, Motacillæ Crucis orbi inclusæ, voluisse Alciatum exprimere illa D. Pauli ad Galatas cap. 5. qui autem sunt Christi carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs. interpretatur autem dirum amorem Venerem masculam, cui auctor adiungat illicium fœminarum, quæ duo mentem diripiunt. profecto frequens ille caudæ motus in Motacilla nescio quid obscæni repræsentat, pie sane, & ingeniose.

AD EMBL. LXXIX.

Mus albus] hodie vocant Armellino, de quo Paschalius in libro de Coronis, & Stephanus Pighius in Hercule Prodicio.

AD EMBL. LXXXIII.

Dictus Ardelio.] Phædrus elegantissimus fabulator.

Est Ardelionum quædam Romæ natio,
Trepide concursans, occupata in ocio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & alijs odiosissima.

AD EMBL. LXXXIV.

Faustus Andrelinus in Distichis.

Semper eget, sitiens medijs ceu Tantalus vndis,
Inter anhelatas pauper auarus opes.

AD

AD EMBL. LXXXV.

Septitius populos.] auari hominis insectationem habet Phædrus,

Vulpis cubile fodiens &c. lector inde petat. quia nos properamus.

AD EMBL. LXXXIX.

Faustus Sabæus.

Erexit statuam Periander Arionis, & qui
Aequora sulcanti tergora curua dedit.
Delphini monstrat placidi pia fabula, quantum
Exsuperent homines impietate feras.

AD EMBL. CII.

De Prometheo argute satis Antonius Thylesius.

Illusit superis quondam vafer omnibus vnus
Mortalis, tacitas surripuitq; faces.
Iupiter vlciscens, mortales imperat omnes
Ludat vt occultis ignibus vnus Amor.

AD EMBL. CIII.

Nunc te cera eadem.] hoc est Encaustum, & Encausis. vide Plinium & alios. suspicamur autem hic innui artem iconicam, quæ ex cera varie colorata effingit imagines ad viuum, & illas quidem ectypas. cuiusmodi artificio inclaruit non semel Vrbs Mediolanensis.

AD EMBL. CVI.

Huiusmodi imaginẽ proposuerat sibi Faustus Sabęus.

Improbe inermis Amor, quid risu fallis amantes?
Sepositis armis, non tamen insidijs.
Nam sub flore dolos, sub pisce pericula claudis:
Allicis vt perdas improbe naufragio.

AD EMBL. CX.

Ter spuit inque sinus] Ego legerẽ, Ter spuito inq; sinus imos ad arcendum videlicet Fascinum. Plin. lib. 28. cap. 4. Scaliger ad Petronium, & Lindenbruchius in Cirin. lacrymæ enim Amoris non restinguunt, sed excitant incendium. aliter tamen videtur sensisse Georgius Anselmus.

c *Fun-*

Funde diu vinctus gemitum Deus improbe & exlex,
Funde diu tepidas ex oculis lacrymas.
Prædo Pudicitiæ & rationis, mentis abactor,
Cæcum vulnus, edax cura, proteruus Amor.
Absoluunt homines grauidis tua vincula curis,
Tu modo da rapidis irrita verba Notis.
Nam quem accendisti miseris in mentibus ignem,
Extinctum lacrymis nunc quoque cerne tuis.

AD EMBL. CXI.

Infans Lydius] series imaginum transpositarum, vt olim in omnibus fere Editionibus (hac nostra excepta) fecit vt scholiastes infantem Lydium Cupidinem interpretaretur: quod sane a vero longe abest.

AD EMBL. CXII.

Tabella picta huius argumenti extat apud Aloysium Corradinum, Iuris Consultum & quidem manu periti artificis depicta, in qua leguntur hi versus,

Dum puer alueolo furatur mella Cupido
Furanti digitum cuspite, fixit Apis.
Sic etiam nobis breuis, & peritura voluptas
Quam petimus, tristi mixta dolore nocet.

Videntur autem decerpti ex illis Herculis Strozzæ,

Dum Veneris puer alueolos furatur Hymetti
Furanti digitum cuspite fixit Apis.
Indoluit grauiter, puerilia que ora rigauit
Fletibus, & matri spicula questus ait:
Vnde hæ tantillis Vires animantibus? vnde:
Exili possunt lædere aculeolo?
Cui Dea subridens inquit, non tu quoque nate
Corpore non magno, vulnera magna facis?

AD EMBL. CXIII.

Hic certa, ac cæci spicula vana mouet.] ego arbitror scripsisse Alciatum.

Hic certa: ast cæci spicula vana mouent.

Neq;

Neq; hāc meam coniecturam potui dissimulare studiosi autem æqui boniq; consulent sat scio.

AD EMBL. CXIV.

Sic Ithacum.] Ithacus Dux hic est Vlysses. ita Embl. XXVIII.

Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit.

sic LXXVI.

Atq; Ithaci postquam vina bibere sues.

sic CLXXI.

Audijt hæc Ithacus ——

CLXXI.

Mercurium hoc Ithaco —— *quod videtur effictum* ex disticho Laurentij Lippij

Accipias Moly (magno si credis Homero)
Nec lædent animum Thessala philtra tuum.

AD EMBL. CXVII.

Vilia sunt giluis, natiuaq; vellera Byrrhis,
Qualia Lignipedes stragula habere solent.

Antonius Thylesius, de coloribus, cap. 4 est & color albi nigriq; particeps, a græcis inde Leucophæos, voce iam a nostris vsurpata, vocatus. genus est id coloris natiui, non enim inficitur, sed ouis ipsa sic natura quasi pingitur. Hunc sibi secta sacerdotum sumpsit sanctissima, qui nulla tunica linea penitus indui, pro cingulo, reste se vinciunt nodosa, ac ligneis tantum calciamentis vsi, precario victum quæritant.

AD EMBL. CXIIX.

Huiusmodi Emblemate vsus est & Desiderius Lignamineus Patauinus, ord. Prædic. cuius meminit Bernardinus Scardeon. lib. 2. class. 6. sola autem Epigraphe Ia-

sum. consueuit enim Alciatus sub antiquorum persona viros sui æui in scænam inducere, quà bonos quà malos, quà nobiles quà inglorios. & huius rei in Emblematis sparsim non obscura apparent vestigia. nimirum.

——— seruitus obnoxia
Quia quæ volebat non audebat dicere,
Affectus proprios in fabellas transtulit,
Calumniamq; fictis elusit iocis.

Cæterum tunc temporis & Brixiani suum Thrasybulum habuere, Benedictum videlicet Maximum, cuius extat de forma Reipublicæ Brixianæ constituenda præclarum consilium & de eodem non ignobilia Encomia carmine conscripta.

In magna nemo est.] hoc quidem magnum quid fuit: at quod vix fidem inueniat. Virtuti enim semper comes inuidia, & æmulatio. Et sane in comitijs vrbis nostræ olim, cum ciuis quidam, omnibus suffragiis, quotquot interfuerant, consecutus fuisset, honorem, quem petebat, illum Prætor qui aderat, de facie noscere cupiens, gratulatus est, quod omnes illum amarent. at Præfectus dolere se, quod neminem inimicum haberet. vt enim inquit Publius,

Miserrima est Fortuna quæ inimico caret.
Et recte (quisquis ille fuit) Optima, ci bus Inuidia.

AD EMBL CXXXV.

Rhœteo.] nullum hic peccatum; si Plinium, & alios rectè perpendamus.

Viridi lapis hic Amarantho.] Amaranthina corona D. Petro, in epist. 1. ea est quam interpres vertit immarcescibilē, τὸν ἀμαράντινον της δόξης ςέφανον, & notauit olim A. Augustinus. quo respexisse videtur Clemens Alexandrinus, Pædag. cap. 8. pulcra enim Amaranthi corona ei est reposita, qui se recte gesserit. Amaranthus autem est immortalis Poetis. Plin. lib. 21. cap. 8. & huc pertinet quod narrat Philostratus in Heroicis, Neoptolemo coronas Amaranthinas primos Thessalos ad funera ex le-

ge

ge constituisse, vt etiamsi venti nauem abduxissent, minime flaccidas ac deformes adferrent. Venetijs porro, vt audio, Mensæ, hyeme in conuiuijs, Amarantho exornantur; quam in hunc vsum toto anno reseruant, vt adhibito aquæ tepidæ lenocinio, mox ad libitum reuirescat in purpuram.

AD EMBL. CXXXVII.

Docta per ora.] hæc (mea quidem sententia) est apotheosis Herculis, e rogo Oeteo videlicet in cœlum, vt illi fabulabantur. Minucius Fel. Hercules vt hominem exuat Oetæis ignibus concrematur. Iulius Frmicus, cremat & consecrat Herculem tristis Oetas. Seneca in Hercule, Oetæo. & hanc videntur fuisse æmulati Romani in Augustis suis consecrandis.

AD EMBL. CXLII.

Hic Persea cum Persico videtur confundi: quod an liceat alij viderint. Hic Albucius (Aurelius nomine) fuit insignis Poeta, & quidem Mediolanensis, non Aurelianensis, vt perperam ab alijs traditum est. Bonauentura Castillionæus; in vico Cliuij memoriolæ sunt Albuciorum, qui mihi sunt acceptissimi, quod ex ijs tam antiquissimis natalibus orti sint Aurelius Poeta egregius, ab Alciato etiam celebratus, & Io. Iacobus &c. Eiusdem Aurelij vidimus Christianarum Institutionum libros tres, carmine eleganti perscriptos, quos Carolus V. diplomate, & A. Alciatus Epigrammate commendarunt. audiuimus etiam scripsisse, Hymnorum lib. vnum, Decem Virginum vitas, & Librum Iobi, aliaq;.

AD EMBL. CL.

Dion lib. XLVII. scribit, nummũ percussum fuisse, cũ Bruti imagine, & pugionibus pileoque. Extat autẽ apud F. Vrsinum eiusdem figura, in Gente Iunia, & apud A. Augustinum Dial. 1. vti nos edendam curauimus.

AD EMBL. CLIII.

Conuellunt barbam.] Imitatio Martialis, lib. 10. epigr. 90.

AD EMBL. CLVI.

Hoc de Flaminio Malegucio Regiensi intelligi sunt qui arbitrentur. cuius monumentum, & aerea effigies visuntur apud nos in cœmeterio Ecclesiæ D. Antonij.

Nulli mage flendus Aresti.] alluditur ad cognomen Ludouici Areosti poetæ summi, quem fama est, Flaminium peramasse, captum specie ingenij, & morum elegantissimorum. Arestius autem recte. fuerunt enim qui crederent, Ariostos ab Aristijs manare. & mater L. Areosti fuit Daria Malegucia Regiensis.

AD EMBL. CLX.

Faustus Sabæus.

Mutuum auxilium.

Mendicum cæcus claudum ceruice ferebat,
Et ducebatur lumine ab alterius.
Ambo imperfecti corpus iunguntur in vnum,
Recte eat vt claudus, cæcus vt inspiciat.

Monuit autem Pierius Valerianus hæc non temere, & poetice conficta. habet enim ille tetrastichon, hoc lemmate.

In celebres mendicos.

Quærens edaci corpori vagus cibum
Claudum ferebat cæcus, illi fęnerans
Pedes, ab illo fęneratus lumina.
Quid non egestas dura mortales docet?

AD EMBL. CLXVI.

In littora compulit æstus.] Gallice, le regorgement de la mer, le flot de la mer. fluctus maris.

AD EMBL. CLXXXIII.

Hoc totum in annulum siguatorium excogitauit Alciatus, vt ex verbo (ceras) animaduertere possumus. Serpens autem fuit insigne Vicecomitum, Leo Sfortianorũ, qui Mediolani rerum potiti sunt. Gentiles autem Clypeos in Iouis alite gestare, est Aquilam complecti & ambire alis expansis clypeorum oras, vt videmus scuta domus Austriacę, & aliarum e prima nobilitate.

AD

AD EMBL. CLXXXIV.

Imago huius Emblematis cernitur in veteri gemma ſarda inciſa apud me,quam Romæ nactus ſum , cum alijs pleriſq; venerandæ antiquitatis cimelijs. ceterum de Eunomo-Strabo , Antigonus & Clemens Alexandrinus initio Protrept.

AD EMBL. CLXXXV.

Iis ſuauem iunxit & Harmoniam.] hic dubio procul alluſit Alciatus ad coniugem Cadmi Harmoniam, Martis & Veneris filiam.

AD EMBL. CLXXXVII.

Præcipitis monſtri.] Statius 2. Theb.

AD EMBL. CLXXXVIII.

Phædrus lib. 1.5.
Choragi.] Caſaubonus ad Suetonium. cap.70.

AD EMBL. CXCI.

Maxima debetur.] vxor eſt nomen dignitatis inquiebat alio ſenſu l. Verus Aug. Et hinc vxores dominæ dicebantur, honorifica in ſpeciem appellatione. Epictetus Enchiridij cap.62. Iuris Conſulti alicubi. Virgilius in 6.

Hi dominam Ditis thalamo deducere adorti.

AD EMBL. CXCIV.

Marullus lib.3.eodem omnino argumento.

Cum ferret medios proles Cytheræa per hoſtes
Impoſiti collo languida membra patris :
Parcite ait Danai, leuis eſt ſene gloria rapto.

At

At non erepto gloria patre leuis.

AD EMBL. CXCVII.

Cur age sic me compellas?] sunt voces patris, non puellæ.

AD EMBL. CCVIII.

Petrus Paulus Vergerius Senior, in Commentario de ingenuis moribus, ad Vbertinum Carrariensem, hęc habet; nec vero suscipiendum est, quod omnibus pene vulgo est vsurpatum, vt existimemus eos, qui iuuenes supra ętatem ratione sapiant, maiores factos desipere aliquando solere, (quanquam & hoc quibusdam non abhorreat a physica ratione) quibus cum impuberibus sensus vigeāt, crescenti postmodum ętate marcescunt. quo in genere est senex quidam ab adolescente confutatus. obscurum est autem vtriusq; nomen. cum enim is pręter ętatem prudens probusq; haberetur, seuiq; ad mirandum illum ostenderent: erit igitur inquit in senectute demens, qui sit in adolescentia tam sapiens; & ita quidem voce sublata, vt adolescens audiret. ille vero innati acuminis nihil oblitus, atq; in eum protinus conuersus: tu ergo inquit pręclare in adolescentia sapiens extitisti; suisq; illum (vt aiunt) armis confodit. & hęc hactenus.

F I N I S.

DE
ALCIATI

Emblematis teſtimonia.

ANDREAS ALCIATVS in tit. de rer. & verb. ſignif.

VErba ſignificant, res ſignificantur: tametſi & res quandoque ſignificent, vt Hieroglyphica apud Orum, & Chæremonem, cuius argumenti, & nos carmine Libellum compoſuimus, cui titulus eſt EMBLEMATA.

IVLII

IVLII CÆSARIS SCALIGERI

Ex Lib. Poetices VI.

De Alciati Emblematis IVDICIVM.

ALciati, præter Emblemata, nihil mihi videre contigit: ea verò talia ſunt, vt cum quouis ingenio certare poſſint. Dulcia ſunt, pura ſunt, elegantia ſunt: ſed non ſine neruis. ſententiæ verò tales, vt etiam ad vſum ciuilis vitæ conferant.

LI-

LILIVS GYRALDVS Lib. 2. de Poetis

NOSTRORVM TEMPORVM.

ALciatus poteſt inter poëtarum collegium & conſortium reponi, eo quòd eius extant carmina plurima diuerſis in vrbibus iam impreſſa, vt ſunt Epigrammata & Emblemata. De hoc enim illud veriſſimè dici poteſt quod eſt apud Ciceronem de Scæuola, Iuriſperitorum eloquentiſſimus, eloquentium Iuriſperitiſſimus: addam ego, & polyhiſtor, bonusq́; poëta. Sed noſtra commendatione non indiget Alciatus, qui ſuis ſcriptis iam toti orbi illuſtris & clarus habetur.

In-

Indiculus eorum, quæ Operarum diligentiam fefellerunt.

2. ætatibus.
impertiat.
5. congressu.
6. leni.
10. consilijs.
15. præcipitium.
17. Asellus.
20. Quam fonet
32. Insigniri.
33. Eoi.
40. Athenis.
41. Echeneide.
47. Oleæq;
51. Naxio.
55. Gradiuus.
64. γηροκομεῖν
66. Harpyiæ.
67. ζητεῖν
76. Scythiciq;
98. virus stillet cibo.
99. incautis.
100. aucupibus.
108. insesso.
109. ita quidam.
110. pependit.
111. comitantur.
116. simulant.
121. captuq;
127. tradere.
142. amuletum.
suffossum.
144. furiosius.
154. pane mucido, larido.
162. Gnatho Siculus, Gallonius, Aesopus. Clod. Albinus.
165. sedilibus.
salsa iacis.
166. τραπεζολιχάς
170. λαρυγγίζειν.
171. rumpit.
175. Quæ certæ
178. Euhius.
179. magna sit.
191. & maximus.
197. proh dolor.
fecundissimus.
199. petitur.
201. puerumne.
202. flectere.
vittamq;
203. Cupidini
204. βάλανος
211. in primis.
212. quem curæ
214. ϗ
220. fusis.
223. sicci.
229. dictitant.
231. ἡλικιώται.

244. Lunula.
Lunulas.
247. repreſſiſſe.
249. fraudis.
donati.
254. at deſerta.
ſimilitudine.
255. decuria.
259. Anchora.
267. Flauium.
269. criſtis.
290. Eliacis.
313. non aduertit.
arceſſit.
317. parta.
320. corripis.
324. perpaucos.
326. quæ ſit.
329. ergo tuæ
330. ergo tuæ.
332. ijs ſuauem.
334. vitraq;
335. ſponde.
345. Atalantam.
352. ab effigie.
354. ni ſecum.

F I N I S.

CL. VIRI ANDREÆ ALCIATI IN LIBRVM EMBLEMATVM *PRAEFATIO* AD CHONRADVM PEVTINGERVM AVGVSTANVM.

VM pueros iuglans, iuuenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta viros;
Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signaq; facta manu:
Vestibus vt torulos, petasis vt figere parmas,
Et valeat tacitis scribere quisque notis:
At tibi supremus pretiosa nomismata Cæsar,
Et veterum eximias donet habere manus,
Ipse dabo vati chartacea munera vates,
Quæ, Chonrade, mei pignus amoris habe.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

Dum pueros, &c.] Præponitur hoc epigramma vice Præfationis, qua suum libellum Emblematum consecrat viro nobili, Peutingero Chonrado. Primò itaque suum studium laudat ex dissimilibus: occasionē huius

opusculi conscribendi aperit: descriptionem emblematis, eiusdemque vsum ac finem ponit: & ad extremum amico homini ac docto Chonrado suum idem opusculum modestè commendat.

Dum pueros iuglans.] Tria lusuum genera totidem ætatibus apta initio attingit.

Festiuis horis.] Diebus genialibus, quo tempore remittere soleo ingenium à grauiore legum studio.

Artificum illustri.] Definitio Emblematum, de quibus nos iam satis superque.

Vestibus vt torulos.] Finalis causa Emblematum. Conferent hæc ἄφωνα signa, vt ornamenta quędam vestibus, pileis, ædium parietibus, aulæis, fenestris possimus apponere: vtque ingeniosi homines tacitis quibusdam notis, & quasi hieroglyphicis litteris animorum sensa exprimant.

Supremus Cæsar.] Maximilianus, cui fuit à consilijs Peutinger Augustanus.

Pretiosa nomismata.] Donaria, qualia boni principes conferre solent optimis & fidissimis consiliarijs.

Et veterum, &c.] impertiar tibi amplissima quæque artificum veterum manupretia, statuas ingeniosè & solerter effictas: ipsissimas inquam res aureas, argenteas, aliasque maximi pretij, non picturam quandam nudam, qualis est hæc mea chartacea.

Ipse dabo vati.] Ad decorum hoc pertinet, nō est enim alienum hoc munus à persona eius, cui nuncupatur.

Pignus amoris.] id est, μνημόσυνον.

Ad

Ad Illuſtriſsimum MAXIMILIANVM, Ducem Mediolanenſem: Super inſigni Ducatus Mediolani.

EMBLEMA PRIMVM.

EXILIENS infans ſinuoſi è faucibus anguis,
Eſt gentilitijs nobile ſtemma tuis.
Talia Pellæum geſſiſſe nomiſmata regem
Vidimus, hisq; ſuum concelebraſſe genus:
Dum ſe Ammone ſatum, matrem anguis imagine luſam,
Diuini & ſobolem ſeminis eſſe docet:
Ore exit. tradunt ſic quoſdam enitier angues.
An quia ſic Pallas de capite orta Iouis?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PROPONITVR insigne Ducatus Mediolanensis, id est, gẽtilitium signum Principum Mediolanensiũ. In eo signo cõspicitur serpẽs cæruleus in aurea planitie, infantem rubore tinctum euomens. Id schema fingit Alciatus acceptum ab Alexandro Magno, qui se Ioue Ammone natum prædicabat. Id verò ne absurdum putetur, ait serpentes quosdam ore parere: & apud Poetas Mineruam Iouis è cerebro prosilijsse. Serpẽtem quidem in Hieroglyphicis pro sapientiæ symbolo vsurpari palam est. Itaque hoc stemmate repræsentatur diuina progenies, antiqua & illustris nobilitas è sano sapientiæ capite profecta.

Exiliens.] erumpens, extra saliens.

infans.] puer anniculus, νήπιος, παιδάριον, vt fœtus ex vtero rubens.

è faucibus.] gulæ partibus interioribus.

anguis sinuosi.] serpentis in sinus & gyros complicati.

Est gentilitijs. n. st. t.] Schema seu stemma gẽtilitium, vsurpatum à tuis gentilibus, & maioribus familiæ.

Talia nomismata.] symbola in numis, signis militaribus, in templis, locisque publicis expressa. sic enim hic accipi nomisma συνεκδοχικῶς interpretor.

Pellaum regem] Alexandrum Magnum, à Pella vrbe Macedoniæ ita vocitatum.

Vidimus.] legimus apud historicos. Rectè, vidimus, verbum enim ἐμφατικὸν. sic καθ' ἱστορίαν ἰέναι, visendi vel sciendi gratia ire, vt apud Plutarch. de historia dicitur.

His.] nomismatis.

suum concelebraße genus.] publicasse suam originem, de qua Plutarch. Iustin. in 12. Q. Curtius, alij multa.

Dum se Ammone &c.] Ammon Iupiter dictus, quasi arenarius, quòd sub arietis effigie coleretur in delubro condito in arena. hoc de templo Curtius in 4. Luca. 9. bell.

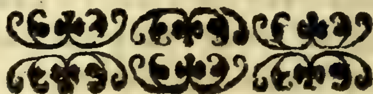
bell. ciuil.

Matrem anguis imagine lusam.] Olympias Alexandri mater vel putauit, vel simulauit se à Ioue compressam sub specie draconis, ad tegendam congressus ignominiam. Id enim factum fuisse à Mago quodam impostore credibilius est, vt auctores non pœnitendi prodiderunt. Huc refero congressum Martis (id est, personati cuiusdam militis, qui Martem mentiebatur) cum Rhea Romuli & Remi matre. Quid enim huc commemorem aniles nostrorum fabulas de Melusina, deque Roberto cui cognomen Diabolo fecerunt? Non plura: nam de Succubis & Incubis aliàs.

Diuini & sobolem seminis.] Deorum non est propria generatio, sed hominum, vt rectè disputat in Numa Plutarch. vbi agit de congressu Pompilij cum Nympha Aegeria. Nam sexus in homine, argumentum est impotentiæ & imbecillitatis, quæ in Deo esse non potest, vt Lactantius docet. Sed multi illustres nothi, cum incerto patre nati essent, retulerunt suum genus ad Deos. non malè profectò, sed cautè tamen, vt Epaphus Ouidianus Phœbum pro patre agnouit, quia sol & homo generant hominem. Ipseq; Alexander apud Lucianum, dicit sibi vtile fuisse ad res præclaras gerendas, & terrendos barbaros, quòd filius Iouis crederetur.

tradunt sic quosdam enitier angues.] Ore parere Amphisbęnas tradunt Plinius & Solinus: ille 8. cap. 23. hic cap. 30. Itidem de Sepijs nonnulli.

An quia sic Pallas.] quod figmentum vt vetustum, ita ingeniosum, omnes penè Græci & Romani scriptores referunt ad sapiẽtiam humanam, quam à Deo profectam, vt omne donum optimum ortum à supremo omnium parente, agnoscunt.

MEDIOLANVM.

EMBLEMA II.

BITVRIGIS veruex, Heduis dat sucula signum:
His populis patriæ debita origo meæ est,
Quam Mediolanum sacram dixere puellæ
Terram: nam vetus hoc Gallica lingua sonat.
Culta Mineruæ fuit, nunc est vbi numine Tecla
Mutato, Matris virginis ante domum.
Laniger huic signum sus est, animalq́ biforme,
Acribus hinc setis, lanitio inde leni.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX duarum Galliæ vrbium, nempe Biturigum & Heduorum schematibus & symbolis publicis elicitè ἔτυμον, seu notationem Mediolani. Bituriges .n. arietem, Hedui porcum habere dicuntur Alciato. Mediolano autem ideo

ideo tributum nomen, quia cum prima vrbis eius fundamenta iacerentur, repertus est ſus mediatim lanatus. Auctorem laudo D. Ambroſium, quondam oppidi huius Epiſcopum ſanctiſſimum, doctiſſimumque.

ſucula.] parua ſus, porculus.

ſignum.] publicum ſtemma.

His populis, &c.] Mediolanum à Gallis excitatũ fuiſſe tradit Liuius lib. 5.

vetus lingua Gallica.] De hac vetere Gallorum lingua memini me quædam commentatum alio loco.

Culta Minerua, &c.] Olim eo loci Mineruæ diuini honores tributi, vbi nunc templum D. Teclæ, ante ſacram diuæ Virgini ædem.

Nunquam procraſtinandum.

EMBLEMA III.

ALCIATÆ gentis inſignia ſuſtinet Alce,
Vnguibus & μηδ᾽ἐν fert ἀναβαλλόμενος.
Conſtat Alexandrum ſic reſpondiße roganti,
Qui tot obiuiſſet tempore geſta breui?
Nunquam, inquit, differre volens. quod & indicat Alce.
Fortior hæc, dubites, ocyor an ne ſiet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

Ingenioſè nomen ſuæ familiæ deducit ab Alce fera, cuius vires & pernicitatem, adducto ad id Alexandri apophthegmate, transfert ad fortitudinem & diligentiam, quæ in rebus gerendis, & ijs quidem honeſtis atque præclaris, adhibenda ſit.

Alce.]

Alce.] fera Septentrionalis, de qua Plinius in historia mundi, & Gesnerus operoso illo volumine de animalibus.

μηδὲν ἀναβαλλόμενος. nihil procrastinans, nihil differens in tempus aliud. id petitum ex Homeri scholiaste annotat Erasmus adagio, Nunc tuum ferrum in igni est.

Constat Alexandrum,] Nullam virtutem regis istius magis, quàm celeritatem laudauerim, ait Curtius lib. 5. Relictis enim pedestribus copijs, tota nocte cum equitibus itineris tanto spatio fatigatis, ad Araxem prima luce peruenit. Idem eodem lib. dum audisset regem Darium captum esse: in illo corpore posita est victoria (inquit Alexander,) & tanta res, celeritatis est pręmium. Certè natura ea rex ille fuit, vt omnia facilius, quàm moram perpeti posset.

Fortior hac, dub.] Monemur itaque, summa quæque perfici diligentia, & virium firmitate.

In Deo

In Deo lætandum.

EMBLEMA IIII.

ASPICE vt egregius puerum Iouis alite pictor
Fecerit Iliacum summa per astra vehi.
Quisne Iouem tactum puerili credat amore?
Dic, hæc Mæonius finxerit vnde senex.
Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstant,
Creditur is summo raptus adesse Ioui.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TRACTVM id ex Xenophontis Symposio, quo loco ait Ganymedẽ nõ corporis, sed animi causa in cœlũ à Ioue translatũ: quod ipsum nominis etymo significari tradit. Nam Γανυμήδης dicitur, ὃς γάννυται μήδεσι, id est, qui diuinis consilijs lætatur. Ex quo illud Homericum torquet, γάννυται δὲ τ' ἀκούων, lætatur audiens

&

& alio loco, πυκινὰ φρεσὶ μήδεα εἰδὼς, edoctus animo consilia. Id refertur ad hominis contemplatorem animũ, qui relicta corporis secretione cęlestia rimatur intento mentis oculo: quod ipsum sine raptu non fit, vt obseruãt Philosophi veteres.

Egregius pictor.] peritus. πεπαιδευμένος. Pictores olim florente Græcia, non suæ artis modo, sed & rerum omnium, quæ cognitione dignæ essent, peritos fuisse constat ex Pausania & Plinio.

Fecerit.] ποιεῖσθαι Poetarum est. nam hinc ποιηταὶ dicti.

Iliacum.] Troianum. Ilios, seu Ilium, Troiæ vrbs, regia Principum Troianorum.

summa per astra.] puto alludi ad animi alas, de quibus Plato.

vehi.] Metaphora præclara, vnde vehiculum animi, contemplatio, διάνοια, θεωρία.

Quis ne Iouem, &c.] Puritatis amator Deus. & casta placent superis.

senex.] ab ætatis peritia, ab auctoritate, dignitateque.

Mæonius.] Homerum dictum Mæonidem & Mæonium, sciunt omnes.

Consilium, mens atque Dei. &c.] his nomen Ganymedis respondet, μήδεα, καὶ γάννυμαι.

Sapientia

Sapientia humana, ſtultitia eſt apud Deũ.

EMBLEMA V.

QVID dicam? quonã hoc compellem nomine monſtrũ
Biforme, quod non eſt homo, nec eſt draco?
Sed ſine vir pedibus, ſummis ſine partibus anguis,
Vir anguipes dici, & homiceps anguis poteſt.
Anguem pedit homo, hominem eructauit & anguis:
Nec finis hominis eſt, initium nec eſt fera.
Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis:
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hęc vafrum ſpecies, ſed religione carentem,
Terrena tantùm quiq; curet, indicat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc monſtro notantur Athei quidã & deliri Epicurei, qui cũ ſint anima rationis participe à Deo informati, relicta ſui conditione meliore, nihil niſi terram ſapiunt,

piunt, neglecta omni religione, diuinoque cultu: quem tamen præ se ferunt, sed simulatione quadam, nimirum vt rebus terrestribus, quas auidissimè appetunt, securius fruantur. Sumptum carmen est, sed alioquidem tortum ex collectaneis Epigramm. Græcorum lib. 4. titulo, εἰς χείρωνα ἱπποκένταυρον.

Quid dicam, &c.] Magno vtitur verborum circuitu in monstro hoc efformando, cui ne quidem satis proprium vocabulum possit tribuere, vt quod ab omni naturæ ratione sit alienum.

Sed sine vir, &c.] homo est supernè, infernè vero serpens: nec tamen hominis aut serpentis naturam aut conformationem habet.

pedit, eructauit.] verba obscœna, ad monstri designandam obscænitatem.

Sic olim Cecrops.] Atheniensium Rex, dictus διφυής, hoc est, naturæ duplicis, quòd primus Atticam imbuerit idolomania, vanoq; deorum cultu, vt tradit D. Augustin. de ciuit. Dei libris.

doctis Athenis.] Athenas, locũ doctrinę fertilissimum dixit Val. Maxim. lib. 8. cap. 7. Id epithetum Athenis tributum à varijs auctoribus alio loco meminimus.

Sic & gigant.] Nomine gigantum Poetæ intelligunt impiam quandam gentem, Deos negantem, qui quia nihil superum cogitarent, ius que omne rectumque aspernarentur, ficti sunt serpentinis pedibus fuisse, Deosque cęlesti sede pellere voluisse. Macrob. cap. 20. Saturn. 1.

Hæc vafrum species.] Arguuntur itaque hac pictura vafri quidam & veteratores ἄθεοι, de hac tantum vita solliciti, religionis expertes, quam tamen cum sapientia inseparabili nexu coniunctam esse vult eloquentissimus veterum Christianæ religionis assertorum Lactantius. Itaque sapientia hominum diuini cultus expertium, mera stultitia censenda est. Sic enim Dei vates Esaias: Perdam sapientiam sapientum, & prudentiam prudentum reprobabo.

Ficta

Ficta Religio.

EMBLEMA VI.

REGALI residens meretrix pulcherrima sella,
Purpureo insignem gestat honore peplum:
Omnibus & latices pleno è cratere propinat:
At circum cubitans ebria turba iacet.
Sic Babylona notant: quę gentes illice forma,
Et ficta stolidas relligione capit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX D. Ioannis Apocalypsi ducta est hæc fictæ religionis ἀνδριαντογραφία: ex qua colligimus in statu religionis iã olim fuisse, multosq; adhuc esse, qui suis prę stigijs, falsaque doctrina imperitos inescant, errorisque poculo ijs imponunt: quo tanquam ebrij facti, mentisque impotes, à subdola capti meretrice, purissimos diuinæ sapientiæ fontes aspernantur, adeoque insanientes, seque & alios

alios miserrimè in præcipitium conijciunt.

meretrix pulcherrima.] In sacris litteris nõ semel comparatur ementita religio cum meretrice, vt Babylon meretrix non rarò: & Ezechiel Leænam, id est, meretricem Hierosolymam nominat. Contra, vera religio cum virgine confertur à D. Paulo, vni viro virginem castam exhibere Christo.

regali sella.] regio apparatu signum alioqui alienum à simplici & modesto cultu Christiani gregis.

Omnibus & latices.] Errorem tectum in multos, id est, quoscunque obuios diffundit, & propagat.

At circum cubitans.] Nullum venenum præsentius erronea opinione, quæ vbi mentem occupauit, hominis animum tanquam aliquo Circęo poculo ita immutat, vt se omnino nesciat.

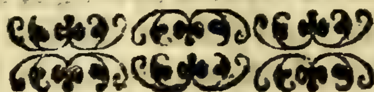
ebria turba iacet.] Is enim error, eaque pestifera hæresis non potest insinuari homini sine aperto animi delirio. Atqui expertes rationis, adeoque dementes mouentur rebus externis, principatu, auctoritate, imperio, dignitate, & cæteris eiusmodi. Is ergo est mentis gratissimus error, quem sibi adimi nolunt incauti, vt quem non putent errorem esse.

Sic Babylona notant.] Qui notant? nempe viri sagaces, vereque pij.

illice forma.] illicio & obtentu pietatis: aliàs enim non caperet. sic enim ferè decipimur specie recti.

Et ficta.] non omnino falsa, sed ficta duntaxat. Quæ enim prorsus falsa sunt, vt veris opposita, quia sese produnt, non tam facilè possunt, imponere, proindeque vitantur: ficta verò, vt quæ habeant aliquid simile vero, etiam cautos decipiunt.

capit.] decipit. hinc artes captatoriæ.

Non

Non tibi sed Religioni.

EMBLEMA VII.

ISIDIS effigiem tardus gestabat asellus,
Pando verenda dorso habens mysteria.
Obuius ergo Deam quisquis reuerenter adorat,
Piasq; genibus concipit flexis preces.
Ast asinus tantum præstari credit honorem
Sibi, & intumescit, admodum superbiens:
Donec eum flagris compescens, dixit agaso,
Non es Deus tu, aselle, sed Deum vehis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVCTVM id ex Gabriæ apologis, de asino sibi multũ arrogante, quòd gestanti sibi Dei cuiusdam simulacrũ, putaret honorẽ impartiri. vnde fuste dolatus ab agasone, audit. *Non es tu Deus, ò aselle, sed Deum fers.* Notã-

tur

tur magiſtratus ciuiles, vel etiam Eccleſiaſtici, qui affectent eum honorem, qui ſuo Principi, aut etiam Deo debetur. Nullus eſt certè, quin libere fateatur honorem eſſe impendendum ijs, qui ſacris pręſunt, quiq́ue Reip. pręficiuntur: ſed tamen eos excedere non debent, ne veniant in reprehenſionem, vt aſelus iſte *ἄγων μυστήρια.*

Iſidis.] Apud Aegyptios culta Iſis, Io primùm dicta. Magnaq́ue Dea. Hic torquetur ad ſummum magiſtratum, vel etiam ſacerdotium.

tardus aſellus.] Rectè, & ad veritatem appoſitè. ſic enim non raro videmus eos præfici magnis & honorificis functionibus, vt etiam ſacerdotijs, qui ſunt omnium tardiſſimi & imperitiſſimi.

Pando veren.] Prou. *ὄνος ἄγων μυστήρια.*

Obuius ergo, &c.] Honos certè debetur magiſtratui, eſt. n. munus publicum: ſed magiſtratus virum arguit, ſeq́; gerere debet, nō modò ei vt licet, ſed etiã vt decet.

agaſo.] Ea eſt ratio & mens domina, quæ flectit habenas, ducitq́ue, cum eſt opus.

Quà Dij vocant, eundum.

EMBLEMA VIII.

IN triuio mons est lapidum: supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus.
Mercurij est igitur tumulus. suspende viator
Serta Deo, rectum qui tibi monstret iter.
Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite vitæ
Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SEQVENDVM id est vitę genus, ad quod nos Deus & natura vocat. quod olim significauit apud Paganos Mercurius vię ductor, qui triuijs positus viã cuiq; monstrabat. Docemur etiam hoc emblemate, nihil nos, quodcunque vitæ genus eligamus, posse proficere, nisi Doctorem aliquem probum, doctumque, ad imitãdum nobis

nobis proponamus, qui ſit inſtar cuiuſdam Ερμȣ̃ ἐνοδίȣ καὶ ἡγεμονίȣ.

In triuio.] Ij dicũtur verſari in triuio, qui in deliberando de re aliqua ſunt ſuſpenſi & anxij. Vide prouerb.

mons eſt lapidum.] Non perperam id accipi licet pro ærumnis & difficultatibus, quæ in vitæ genere deligendo cuiuis occurrunt.

Trunca Dei effigies.] monet, monſtratq; viæ flexus ipſe immotus Mercurius: quia ſatis eſt admoneri à doctore, qui ipſe viam ſæpius non ingrediatur.

pectore facta tenus.] quia nihil præter conſilium exigitur à præceptore, tu ipſe præſta opere, quod moneat.

viator] in ipſo ingreſſu ad ſtudium.

ſuſpende viator ſerta Deo] docilem te & amabilem preſta: perſolue δίδακτρον & honorarium tuo doctori. quid enim? ridendo dicere verum nihil vetat.

rectum qui tibi monſtret iter.] τὴν ὀρθὴν ὁδὸν, ὁδοποιεῖαν, qui ſit tibi ἐνόδιος, quod epitheton tributum olim Mercurio. Vel rectum iter ad μέθοδον refero, quæ nomen habet ab ὁδȣ̃ .i. via, eſtque nihil aliud quàm recta vis, & ratio ſeu inſtitutio rectè docendi.

Omnes in triuio] In nobis nihil eſt conſilij, nihil iudicij. opus itaque habemus aliquo ductore Mercurio, ſeu Philoſophiam attingamus, ſeu artem Medicam, ſeu prudentiam Iuris, aut etiam Theologiam. Nam ſcholę Philoſophorum ſunt plenæ ſpinoſis argutijs. Medicina in multis fallax eſt, ipſaq; τέχνη μακρὴ, καὶ πεῖρα σφαλερὴ. Perpetua eſt inter Iuriſconſultos altercandi alea. Denique, Theologia ea, quę in ſcholis vẽtilatur, plena eſt ſalebris, ad quas diſcutiendas opus eſt magiſtro quodam perito & ſincero.

oſtendat ni Deus.] ni ſit ὁδοποιός.

Fidei Symbolum.

EMBLEMA IX.

STET depictus HONOS tyrio velatus amictu,
Eiusq; iungat nuda dextram Veritas.
Sitq; AMOR in medio castus, cui tempora circum
Rosa it, Diones pulchrior Cupidine.
Constituunt hæc signa Fidem, Reuerentia Honoris
Quam foues, alit Amor, parturitq; Veritas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID sumptum ex vetere Sabinorum statua, qua numen vnum triplici facie, nomineq; triplici effingebatur Dextra virilis, habitu pacifico: sinistra muliebris, eodem habitu, coronam lauream gestans in capite, quæ dextram iungat cum imagine priore: in quarum medio effigies in genui pueri spectabatur, cuius supra caput scriptum e-

rat, FIDII SIMVLACRVM: apud imaginem dextram virilem, HONOR: sinistram muliebrem, VERITAS. Quidam volunt hoc simulacro designatam fuisse sacrosanctam τριάδα, numen vnum tribus in personis, vti piè verèq; credimus. Sed malumus tamen ad sensum communem id symbolum conuertere, vt dicamus fidem veritate, honore, & amore creari conseruariq́ue, veritatem quidem matrem habet, nudam & simplicem, non comptam aliquo fuco, neque velo tectam: Honorem, vt sit stabilis, firmiq́ue pacti pignus: eum verò indutum veste purpurea, vt reuerenter & cum dignitate seruetur fides. Locum medium Amor tenet. vt adhibeatur aliquod tanquam amicitiæ condimentum.

Stet depictus Honos.] in tabula depictus proponatur stans. Rectè vero stare fingitur, non sedere, aut desidere, quia nunquam honos debet esse ociosus, aut deses.

Tyrio velatus amictu.] purpura indutus. In signum honoris & dignitatis Romanos Patricios, non etiam cęteros fuisse vsos purpura, testis est Plinius 9. c. 36. quod tamen abijsse in desuetudinem queritur Iuuenalis in 3. Satyra.

eius.] honoris.

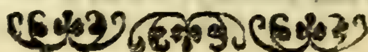
iungat dextram.] de dextrarum coniunctione aliquid postea.

nuda Veritas.] simplex & aperta nullo tincta fuco. sic nominatur ab Horatio 1. Carmin.

Sitq; Amor in medio.] i. μεσίτης, conciliator pacificator.

cui tempora circum, &c.] De hoc amore pudico, qui ἀντέρως, in sequentibus, vt Emblemate, cuius epigraphe, *Amor virtutis.*

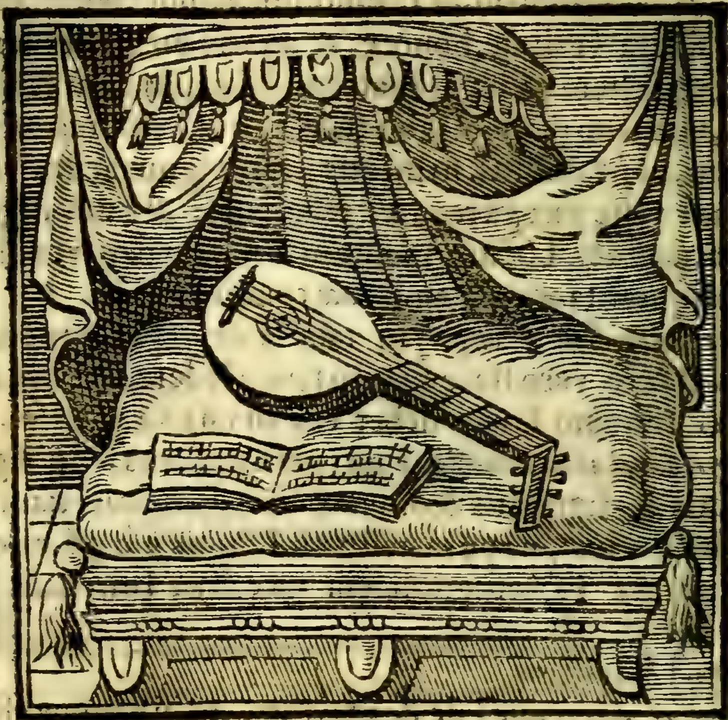
Constituunt hęc signa fidem.] his tribus constituuntur tres efficientes causæ fidei, *Veritas*, mater: *Amor*, nutricius pater, seu conciliator: *Honos*, qui tanquam fouet & sustentat.

Fœdera.

Ad Maximilian. Mediolan. Ducem.

EMBLEMA X.

HANC citharã, à lembi qua forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Musa Latina sibi,
Accipe Dux: placeat nostrum hoc tibi tempore munus,
Quo noua cum socijs fœdera inire paras.
Difficile est, nisi docto homini tot tendere chordas:
Vnaq; si fuerit non bene tenta fides,
Rupta ve (quod facile est) perit omnis gratia conchæ,
Illeq; pręcellens cantus, ineptus erit.
Sic Itali coeunt proceres in fœdera: concors
Nil est quod timeas, si tibi constet amor:
At si aliquis desciscat (vti plerunque videmus)
In nihilum illa omnis soluitur harmonia.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PRINCIPI suo fœdus aliqđ cũ socijs & vicinis Principibus inire cõstituenti ostẽdit, quãta sit concordiæ vis, sumpta comparatione à lyræ temperato aut confuso concentu. Ea enim constans ex summis, medijs & infimis chordis, concinnam reddit harmoniam, si tamen eam vir peritus artis aptarit. Eodẽ modo Respublica omnis ex diuersis hominum conflata generibus, & ordine dissimili, concordi pace ligatur, si Principem nacta fuerit, qui & consilio & rerum vsu valeat, quiq; beneuolentiã suorum, assensum, & cõmune pacis vinculum fouere norit.

Hanc citharam.] quæ lembi formam habet, nauiculæ celerrimæ: ea se habet in modum piscatoriæ nauis.

Vendicat & propriam.] An quia Lutina est Italis vsitatissima? Eius inuentionem tamen plerique referunt ad Mercurium.

Accipe Dux.] ausculta quid hoc symbolo velim.

placeat nostrum munus] monitum, consilium.

Difficile est nisi docto.] immo difficilius est imperito Principi, tenere imperium, totque hominum formis moderari. Persius ideo Satyr. 4. Neronem increpat: & prouerb. Aliud sceptrum, aliud plectrum.

Vnaq; si fuerit non bene tenta fides.] nisi coerceantur improbi & scelerati. id enim omne ἀλληγορικῶς accipiendum.

Rupta ve, quod facile est.] si intereat, aut etiam tollatur de medio aliquis patriç necessarius ciuis.

perit omnis gratia concha.] Reipub. modus & pulchritudo abit in nihilum.

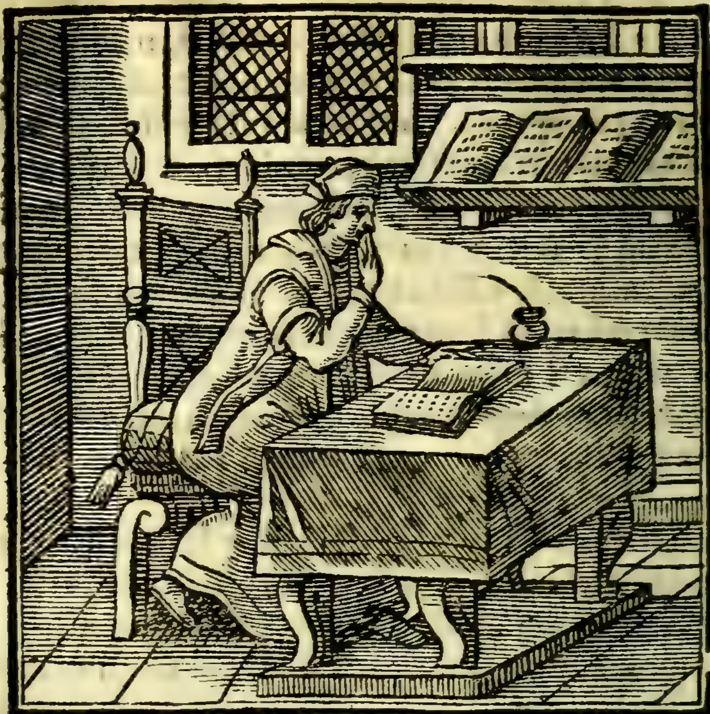
concors nil est quod timeas.] si tibi stet cũ socijs cõcordia, cumq; subditis, nihil planè metuendũ. Claudianus.

Non sic excubiæ, non circunstantia pila,
Vt tutatur amor.

At si aliquid desciscat.] Deficiat, se desertorem præbeat. Est ergo necessaria Principi omnium & singulorum beneuolentia, vt ametur, ametque.

Silentium.

EMBLEMA XI.

CVM tacet, haud quicquam differt sapientibus amens
Stultitia est index linguaq; voxq; sua.
Ergo premat labias, digitoq; silentia signet,
Et sese Pharium vertat in Harpocratem.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID expressum ex Greco Pallade epigrammate, quo significat omnem hominē vel imperitum, pro sapientissimo haberi, quandiu linguam tenere potuerit: eum enim tacendo, morbum affectumque sanè turpissimum tegere. Sic enim ferè nunquam distinguitur indoctus à scienti, peritoque, à circumspecto & prudenti homine imprudens. Notum adagium vetus: Tutum silentij premium, & illud Simonidis: Locutum fuisse penituit sepe, tacuisse

tacuisse nunquam.

Cum tacet, haud quicquam.] Nullum videtur inter sapientem doctumve, & insipientem vel doctum discrimen, si vterque tacuerit.

amens.] ἄνες pro stulto vel nugatore, seu abderologo, vt nominatur id hominum genus in prouerbio vetere.

Stultitiæ est index.] Seneca ad Serenum, cap. 11. Vt quisque contemptissimus, & vt maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.

Ergo premat labias.] tacendi artem modumq; teneat. Labias hic in fœminino, vt apud Gellium, Macrobium, Apuleium, Nonium.

digitoq; silentia signet.] Ouid. 9. Metamorph.

Quiq; premit vocem, digitoq; silentia suadet.

Ausonius Paullino.

Tu velut Oebalijs habites taciturnus Amyclis,
Aut tua Sigalion Aegyptius oscula signet.

Et sese Pharium.] Harpocrates silentij numen, de quo Plutarch. Disputatione de Iside. Talis Romę Angerona, cuius effigies ore fuit obsignato.

Non

Non vulganda consilia.

EMBLEMA XII.

LIMINE quod cæco, obscura & caligine monstrum,
Gnosiacis clausit Dædalus in latebris,
Depictum Romana phalanx in prælia gestat,
Semiuiroq; nitent signa superba boue:
Nosq; monent, debere Ducum secreta latere
Consilia: auctori cognita techna nocet,

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SCRIBIT Festus Pompeius, Minotauri effigiẽ inter signa militaria Romanis ideo fuisse, quòd non minus occulta esse debeant consilia Principũ, quàm fuerit olim domicilium Minotauri Labyrinthus: idque vel maximè in bellicis expeditionibus debet obseruari. Vt enim permultum habet momenti ad victoriam taciturnitas, ita sę

pe ingentes affert calamitates linguæ intemperantia.

Limine quod cæco.] Descriptio Labyrinthi per periphrasim. Vide Plin. 36. c. 13.

monstrum.] Minotaurum, de quo Virgil. 6. Ouid. 8. Metamorph. Hyginus, Palæphat.

Gnosiacis latebris.] in clauso & obscuro carcere Labyrinthi Cretensis. Gnosos, vrbs Cretæ, regia Minois.

Dædalus.] faber ingeniosissimus: de quo Plin. 7. c. 56.

Romana phalanx.] Romani bellatores. Phalanx cuneus & acies militaris: vox Macedonum. Q. Curtius 3. Alexander phalangem, qua nihil apud Macedonas validius erat, in fronte constituit.

Semiviroq; nitent.] Ad illud alludit Ouidian. 2. Artis:

Semibouemq; virum, semivirumq; bouem.

signa superba.] conspicua in altum erecta.

auctori cognita techna nocet.] Consilium Principis de re dubia vel periculosa si detegatur ante tempus, nocet ei, qui detexerit.

Nec

Nec quæſtioni quidem cedendum.

EMBLEMA XIII.

CECROPIA effictam quam cernis in arce Leęnam
Harmodij (an neſcis hoſpes?) amica fuit.
Sic animum placuit monſtrare viraginis acrem
More feræ, nomen vel quia tale tulit.
Quòd fidibus contorta, ſuo non prodidit vllum
Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PATIENTIA plus quàm virilis, ſummaq; cruciatuũ perpeſſio in muliercula, fidem tenacẽ & conſtantẽ arguit. Ea Leęna fuit, ſcortũ Harmodij & Ariſtogitonis, nobilium adoleſcentum, qui cum adorti eſſent tyrannos de medio tollere, idq; conſilium ſucceſſu caruiſſet, capta Leæna, & torta fidiculis, vt conſilia iuuenum proderet,

deret, tenax propositi mulier, nihil patefecit, tandemque medijs in tormentis animam exhalauit. Itaque Athenienses, vt facti memoria perduraret ad posteros, non tanquam scorto, statuam erexerunt sub effigie Leęnæ elinguis. Leęnæ quidem, vel vt id animal haberetur pro fortitudinis symbolo: vel vt indicaretur Leęnæ nomen. Elinguis verò, quia consilium iuuenum etiam ad extremum torta non prodidisset. Historiam referunt Pausanias, Athenæus, Plinius, Gellius alij.

Cecropia in arce.] in acropoli Athenarum.

effictam.] expressam ære statuam.

hospes.] spectator, si fortè ignoratione rerum Atticarum labores.

amica fuit.] ἑταῖρα, seu meretrix.

Harmodij.] & Aristogitonis, nobilium iuuenum.

placuit.] verbum Iuris, quo populiscitum intelligit.

animum ac rem.] μεγαλοψυχίαν θυμόν.

viraginis.] fortis & interritæ, quæ virili animo fuit.

More feræ.] Leęnæ, quę pro symbolo fortitudinis & inuicti animi vsurpatur.

nomen vel quia.] quòd mulieri huic Leænæ nomen fuisset.

Quod fidib.] fidiculis ad mortem vsque torta.

suo non prodidit.] neminem prodidit ex socijs coniurationis.

Iphicrates.] de quo Plin. 34. c. 8.

Consi-

Consilio & virtute Chimæram superari, hoc est, fortiores & deceptores.

EMBLEMA XIV.

BELLEROPHON, vt fortis eques, superare Chimæram,
Et Lycij potuit sternere monstra soli:
Sic tu Pegaseis vectus petis æthera pennis,
Consilioq; animi monstra superba domas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NVLLA est adeò magna & versuta calliditas, nulla insidiosa vis, nullæq; præstigiæ, quas non possit animi magnitudo, prudensq; consiliū solerter effugere. Quanquam enim nobis sit interdum concertandum cum fortioribus, & fraudulentis, non est tamen abijciendus animus, sed assumenda potius firma quædam animi constantis, sanique iudicij panoplia. Id ostenditur Belle-

Bellerophontis hiſtoria, qui multis periculis expoſitus, euaſit incolumis, equo Pegaſo vectus, vt traditur à veteribus.

Bellerophon.] ſapiens, beneque conſultus, quique ſit *βυληφόρος*, vel *τὰ βέλλερα φονῶν*.

fortis eques.] animi magni.

Chimæram.] fallaciam dubiam, fraudem, quanquam variam & fortiorem.

Sternere.] deuincere, vt apud Horat. 2. Satyr. *ſtrauit ferro pecus*.

monſtra ſoli Lycij.] Homines improbos, maleficos, fraudulentos Lycij, à nomine *λύκος*, lupus, hinc adag. Homo homini lupus.

Pegaſeis pennis.] virtutis & ingenij alis, animi dexteritate.

petis æthera.] famam nominis immortalem conſequeris.

Conſilioq; animi.] cui reſpondet nomen Bellerophontis, vt dixi.

Vigilantia, & Custodia.

EMBLEMA XV.

INSTANTIS quòd signa canens det gallus Eoi,
Et reuocet famulas ad noua pensa manus:
Turribus in sacris effingitur ærea peluis,
Ad superos mentem quòd reuocet vigilem.
Est leo, sed custos, oculis quia dormit apertis,
Templorum idcircò ponitur ante fores.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVOBVS symbolis, quibus ex vetere Christianorũ patrũ instituto, ædes sacræ ingsiniri solent, Gallo nẽpe in apice summo turris, & Leone pro, tẽpli foribus representatur duplex boni pastoris & Episcopi officium, vigilantia & custodia. Rectè D. Gregorius: Quisquis populi speculator ponitur, debet in alto stare per vitam, vt prodesse possit per prouidentiam.

Instan-

Instantis quòd.] id temporis appellatur Gallicinium, vt Galli cantus ab Horatio.

Eos instantis.] diei redeuntis, quem videtur aperire Eos ἠώς. i. aurora solis prænuntia.

Et reuocet.] homines ad laborem vocet.

manus famulas.] id est, manuarios artifices, hi sunt βανάυσοι mechanici, seruiles.

area peluis.] tintinnabulum, seu nola: de cuius inuentione Polidor. 6. c. 13.

leo, custos oculis.] Orus Apollo testis est. Et Leonem quidem παρὰ τοῦ λᾶν deductum volunt, hoc est à videndo.

Νῆφε, καὶ μέμνησ' ἀπιστεῖν. ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν.

EMBLEMA XVI.

NE credas, ne (Epicharmus ait) non sobrius esto:
Hi nerui humanę membraq́; mentis erunt.
Ecce oculata manus, credens id, quod videt: ecce
Pulegium antiquæ sobrietatis olus:
Quo turbam ostenso sedauerit Heraclitus,
Mulserit & tumida seditione grauem.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVCTVM id è dicto Epicharmi, quo duo præcepta in primis ad vitã necessaria tradebat; vnũ de amplexanda sobrietate, alterũ de vitanda credulitate. Sobrietas seu tẽperantia est vitę custos, mater valetudinis, sapiẽtię comes, pacis amica: cui symbolum meritò tribuitur pulegium, exiguum olus, & paratu facile. Credulitas iudicium

dicium impedit, mentemque à sua sede & statu dimouet. Eam qui admittit, sæpe sibi alijsque certum exitium arcessit: quod exemplis innumerabilibus ostendi potest. Symbolum est oculata manus, quo ostenditur non esse credendum alicui, nisi optimè perspecta & cognita hominum fide.

Ne credas.] temerè, vel adeò facilè.

ne non sobrius esto.] esto sobrius.

nerui membraq;] ἄρθρα, νεῦρα, τὰ μέρη. quod dicitur per translationem.

Ecce] demonstrandi nota rectè cum oculata manu, quæ credit id, quod videt. Huc pertinet præclarus sermo Dionis Chrysostomi περὶ ἀπιςίας: & illud Theocriti.

μὴ πίςευε τάχιςα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄψῃ.

pulegium.] herba quædam minima, de qua Plin. 20. cap. 14.

antiquæ sobrietatis olus.] qua veteres, homines frugi, & rerum parabilium appetentes vtebantur.

Quo ostenso.] pulegio.

turbam graui tumidam seditione.] populum tumultuantem, iamque ad seditionem se comparantem.

Heraclitus.] vt est apud Plutarch. De garrulitate.

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

EMBLEMA XVII.

ITALICÆ Samius secta celeberrimus auctor
Ipse suum clausit carmine dogma breui:
Quò prętergressus? quid agis? quid omittis agendum?
Hanc rationem vrgens reddere quemque sibi.
Quod didicisse Gruum volitantum ex agmine fertur,
Arreptum gestant qua pedibus lapidem:
Ne cessent, neu transuersas mala flamina raptent.
Qua ratione, hominum vita regenda fuit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

LAERTIVS & Suidas scribunt Pythagoram præcepisse, suos auditores domum repetentes, hunc versiculum pronuntiare.

Πῆ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη;

Nam

Nam omnis humanæ vitę lapſus in tribus potiſſimum cernitur, aut cum tranſgredimur, id eſt, ſecus facimus quàm oportet, quod eſt plus quàm decet: aut quod omiſſum oportuit, neq; ſatis conſideratè fecimus: aut omittimus, quod erat faciendum. Id volatu gruum didicit Pythagoras, quæ dum volant in ſublime, lapillum geſtāt æqualem viribus, & iuſto libratum pondere: vt ne nihil tollant, ne nimium efferant ſeſe, neve aduerſis ventis abripiantur.

Italica Samius.] Pythagoras, auctor Philoſophorum Italicorum. Cic. Laert. D. Auguſt. de ciuit. Dei.

Samius.] oriundus ex inſula Samo.

Ipſe ſuum clauſit.] ſapientiæ ſuę vim omnem, aut certè pręcipuam vno hoc carmine comprehendit.

Quò prætergreſſus?] quò tranſgreſſus? aut vltra quàm decuit, feciſti? quod eſt, NIMIS.

quid agis?] vel quid agebas? ſic .n. Gręce, *τί δ' ἔρεξα;* qui lapſus eſt in eo, quod PARVM.

quid omittis agendum?] quid non decens à te factum eſt? quod eſt in omiſſo bono.

Hanc rationem vrgens.] Volebat quiſque ſibi apud ſe rationem hanc redderet. Idem penè de Seſtio Seneca lib. 3. De ira. 36. c.

Quod didiciſſe gruum.] Grues nempe in volatu id docuerunt Pythagoram. Et huc fortè pertinet verbum Gruere, ſiue Congruere, à Gruibus ductum, quod ſignificat conuenire. Grues enim ſe non ſegregant, ſiue cum volant, ſiue cum paſcuntur, ait Feſtus.

mala flamina.] venti oppoſiti & impetuoſi.

Prudentes.

EMBLEMA XVIII.

IANE bifrons, qui iam transacta futuraq́ue calles,
Quique retro sannas, sicut & ante, vides:
Te tot cur oculis, cur fingunt vultibus? an quòd
Circumspectum hominem forma fuisse docet?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IANVM bifrontem finxit antiquitas, quòd ferinum & syluestrem cultum mutarit in ciuilem: vel quòd pater Gręcę & Latinæ gentis fuerit: aut quòd Solem, seu Ianum, cęlestis aulæ ianitorem crederent. Quod tamen permulti referunt ad sapientiam prudentiamq́; optimi principis Iani, qui pręterita nosset, & futuris multò ante prospiceret.

transacta futuraq́ue calles.] res pręteritas & futuras ęquè perspectas habes.

Quiq́

Quiq; retrò sannas.] irrisiones. Persius:
——*postica occurrite sannæ.* Idem:
O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinsit.
Te tot cur oculis.] Inuenio & Ianum non modò bicipitem, sed tripicitem & quadricipitem effictum olim.

Prudens magis quàm loquax.

EMBLEMA XIX.

NOCTVA Cecropijs insignia præstat Athenis,
Inter aues sani noctua consilij.
Armiferæ meritò obsequijs sacrata Mineruæ,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NOCTVA Mineruę sacra, insigne Atheniensium fuit, vel propter oculos cęsios, quibus qui prędici

 sunt,

ſunt, præſtantioris & acutioris ingenij feruntur eſſe, vel propter lucubrandi & contemplandi munus, quòd animi vis dicatur nocturni potiſſimùm temporis ſilentio vegetari. Sed & tertia cauſſa redditur, quòd noctuarum nuſquam multitudo maior eſſet quàm Athenis aut ob nummum, in quo eſſet impreſſa imago noctuæ. Ea itaque Athenis, id eſt, emporio diſciplinarum toto orbe notiſſimo, & vrbe optimis inſtituta legibus, ſymbolum fuit, vt ſignificaretur prudens maturumque cōſilium, & recta ciuitatis inſtitutio, in qua inepta hominum loquacitas nullo haberetur in numero.

Cecropijs Athenis.] à Cecrope rege ita dictis. Hinc Cecropidæ Athenienſes.

Inter aues ſani.] quæ pro ſymbolo conſilij habeatur.

Armifera Minerua.] Ouid. Faſt. 6.

Creditur armiferæ ſignum cæleſte Mineruæ.

Garrula quo cornix.] Teſtis Ouid. 2. Metamorph. & perſpicuè Aelianus de animalib. 3. c. 9.

Matti-

Maturandum.

EMBLEMA XX.

MATVRARE iubent properè, & cunctarier omnes
Ne nimium pręceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum echeneide telum:
Hac tarda est, volitant spicula missa manu.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IN rebus arduis, & quibus neglectis aliquid periculi esse potest, cauendum est à nimia celeritate, nimiave mora. Videndum enim maximè, vt maturè non modò rem, quam sumus aggressuri, suscipiamus, sed & susceptam maturè persequamur: ne in capiendo consilio imprudentia vel error committatur, aut in mora periculum. Id ostenditur symbolis duobus inter se iunctis. Telo, & Remora: quod expressit Cæsar Augustus, cum diceret;

ceret, σπεῦδε βραδέως, quo monebat, vt ad rem agendam simul adhiberetur & industriæ celeritas, & tarditas diligentiæ: ex quibus contrarijs simul iunctis fit ea quæ dicitur maturitas. Sueton & Gellius.

Maturare properè.] accelerare, seu properare opportunè prouideque.

cunctarier.] tardare.

omnes.] sapientes, auctores optimi.

Ne nimium præceps.] ne sis nimium festinus & subitus ad aliquid aggrediendum.

connexum echeneide telum.] Remoræ adiunctum telum. de Remora, in sequentibus.

In de-

In deprehenſum.

EMBLEMA XXI.

IAMDVDVM quacunq; fugis, te perſequor: at nunc
Caſſibus in noſtris denique captus ades.
Amplius haud poteris vires eludere noſtras:
Ficulno anguillam ſtrinximus in folio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ſuſceptum apparet in fugacem quendam, deprehenſum, lubricæq́ue fidei hominem, qui cum vel dolis, vel pręſtigijs ſæpius impoſuerit, tandem arctiſſimis vinculis irretitus ita comprimitur, vt effugij viam omnem præcluſam habeat. Ducta hic ſimilitudo ab anguillæ natura, quæ quia ſit lubrica, facilè teneri nequit, niſi folio fici ſcabro & aſpero.

Caſſibus in noſtris.] retibus, vinculis, Ouid.

Decidit

Decidit in caßes præda petita meos.

vires eludere nostras.] me,cum risu,effugere,euadere, astu mihi imponere.

Ficulno anguillam.] Prouerb. folio ficulno anguillã.

Custodiendas Virgines.

EMBLEMA XXXII.

VERA hæc effigies innuptæ est Palladis: eius
Hic Draco,qui dominæ constitit ante pedes.
Cur Diuæ comes hoc animal? custodia rerum
Huic data: sic lucos, sacraq; templa colit.
Innuptas opus est cura asseruare puellas
Peruigili. laqueos vndique tendit amor.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PHIDIAS clarissimi nominis statuarius Palladis simulacro draconem peruigilem apposuit,quem pedibus

dibus dea premeret. quo significabat Virgines & puellas (fuit enim Pallas Virginitatis numen) peruigili cura studioque seruandas. Vbique enim & vndique amor grassatur: & eo sexu nihil imbecillius aut fragilius.

innuptæ Palladis.]. i. Virginis, παρθένου, Græcis per excellentiam nominatæ.

eius hic Draco.] cuius nomen à δρακεῖν, quod est videre: clarissimam enim dicitur habere oculorum aciem, summeque perspicacem.

dominæ.] Palladis.

custodia rerum huic data.] quia sunt acutissimi visus dracones, incubantes eos thesauris custodiæ caussa finxerunt veteres, ait Festus Pompeius.

sic lucos, sacraq; templa colit.] sic in lucis & delubris colitur, eo nempe habitu. testis Pausanias Atticis.

Innuptas opus est.] Stobæus cap. 73. ex nescio quo poeta citat hoc:

οὐκ ἔστιν οὔτε τεῖχος, οὔτε χρήματα,
οὐδ' ἄλλο δυσφύλακτον οὐδὲν ὡς γυνή

Non est vel murus, vel pecuniæ aceruus, vel aliud quicquam, quod tam difficulter asseruari possit, quàm mulier. Ita Plautus Epidico.

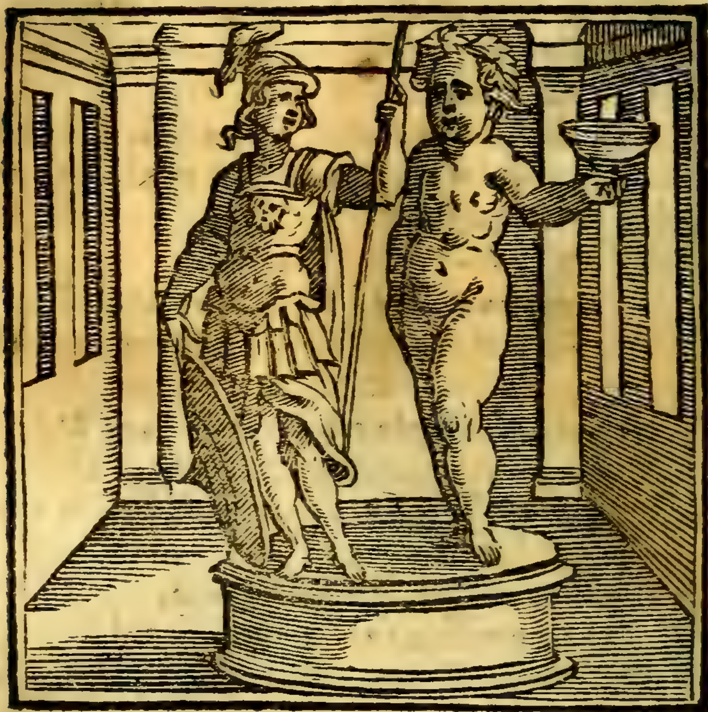
—— doctè & sapienter dicis: non
Nimis potest pudicitiam quisquam sua seruare filia.

Vino

Vino prudentiam augeri.

EMBLEMA XXIII.

HÆC Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, soboles vtraque vera Iouis.
Hæc caput, ille femur soluit: huic vsus oliui
Debitus, inuenit primus at ille merum.
Iunguntur meritò: quòd si qui abstemius odit
Vina, Dea nullum sentiet auxilium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVCTVM id ex 4. Anthologiæ Græcorum Epigrammaton, de Baccho & Pallade, simul in eadem ara iunctis: quo significabatur, prudentiæ fieri accessionem, vbi vini generosi, sed moderati vsus accederet. Vinũ enim est promptum liberè loquendi calcar: cui non temerè facundiam & inuentionem veteres tribuerunt.

Bacchus

Bacchus pater.] almus Deus, cuius munere alimur & reficimur.

communiter ambo templa tenēt.] vt ſint συνναοὶ θεοὶ, vel σύμβωμοι, vt Ceres & Neptunus, Hercules cum Muſis, Mercurius & Venus. qua de re nos pluribus alio loco.

ſoboles vtraque Iouis.] quod ἀλληγορικῶς accipio. Duo enim pręſtantiſſima nobis à Deo ſunt elargita munera, vnum animi, prudentia nempe, quæ nomine Palladis figuratur: alterum valet ad vires reficiendas corporis, vinum ſcilicet.

Hæc caput.] Minerua è capite Iouis nata, vt 1. Embl. dictum.

ille femur ſoluit.] vt dicetur ſequenti, in Bacchi ſtatuam.

huic vſus oliui.] Olea ſeu oliua Mineruę tribuitur. Ratio non vna redditur à ſcholiaſtis. Virg. 1. Georgic.

——*oleaq́ Minerua. Inuentrix.*

inuenit primus at ille merum.] Plin. 7. c. 56.

quod ſi qui.]. i. ſi quis.

abſtemius.] alienus à temeto. i. vino. Temetum, quòd attentet mentem, ait Nonius. vbi hoc citat è 3. de Repub. Ciceronis: Magnam habet vim diſciplina verecundiæ, carent temeto omnes mulieres.

Pru-

Prudentes vino abstinent.

EMBLEMA XXIV.

QVID me vexatis, rami? sum Palladis arbor.
Auferte hinc botros, virgo fugit Bromium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMITVR id è Græco incerti disticho. Prudentis est vino vti moderatè: secus enim sumptum rationẽ obturbat, animi vigorem impedit, vt meritò cesserit in prouerbium. *Sapientiam vino obumbrari*, ait Plinius. Capitale olim Romanis mulieribus fuit vinum attingere. Egnatius Metellus vxorem interfecit, quòd vinum bibisset, ait Val. Maxim. Et Polybius, fieri non posse, vt quę mulier vinum biberit, lateat. Sic Ouid. 3. de Arte:

Turpe iacens mulier multo madefacta Lyęo,
Digna est concubitus quoslibet illa pati.

Quid

Quid me vexatis.] premitis.

rami.] palmites,pampini.

ſum Palladis arbor.] olea Mineruæ ſacra. Plin. 12.c. 1.& 17.c.44.

botros.] gemmas,vuas.

virgo fugit Bromium.] puella verecunda & pudica procul eſt ab omni temulentia.

Bromium.] quod vnum eſt ex Bacchi cognominibus, à βροντῇ, fremitu.Ouid.

——*Bacchumq́ue vocant,Bromiumq́ue Lyaum.*

In ſtatuam Bacchi.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA XXV.

BACCHE pater, quis te mortali lumine nouit,
Et docta effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnoſſida vidit,
Atque illo pinxit tempore, qualis eram.
Cur iuuenis, teneraq́ etiam lanugine vernat
Barba, queas Pylium cùm ſuperare ſenem?
Muneribus quandoque meis ſi parcere diſces,
Iunior, & forti pectore ſemper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua deſunt:
Quos niſi dementeis talia ſigna decent?
Hoc doceo, noſtro quòd abuſus munere ſumit
Cornua, & inſanus mollia ſiſtra quatit.
Quid vult ille color membris penè igneus? omen
Abſit, an humanis vreris ipſe focis?

Cùm

Cùm Semeles de ventre parens me fulmine traxit
Igniuomo, infectum puluere mersit aquis
Hinc sapit hic, liquidis qui nos bene diluit vndis:
Qui non, ardenti torret ab igne iecur.
Sed nunc me doceas, quì vis miscerier? & qua
Te sanus tutum prendere lege queat?
Quadrantem addat aquæ, calicem sumpsiße falerni
Qui cupit, hoc sumi pocula more iuuat
Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
Vltrà, alacer, sed mox ebrius, inde furit.
Res dura hæc nimium. sunt pendula guttura, dulcè
Tu fluis, heu facilè commoda nulla cadunt?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVo complectitur hac descriptione: primùm incommoda vini aperit: deinde salubrem & vtilem eius vsum docet. Bacchus quidem iuuenis effingitur, quòd vino hilares homines fiant, ijdemque annos quasi iuueniles seruent, si sobriè vtantur eo Dei munere. Tympanum & cornua eidem Baccho tribuuntur, ad strepitum & furorem indicandum, qui vinolentiam consequi soleat. Igneus est seu rubeus, ad vini naturam designandam, quod nisi aqua misceatur, non secus atque ignis pręcordia adurit, ebrietatem & furorem inducit. Itaque ad extremum, quot quibusve vini sit vtendum mensuris pręcipit.

qui te mortali.l.] quis te aliquando hominum vidit, cum sis Deus?

Et docta effinxit] quis te pictor aut statuarius arte sua expressit?

Praxiteles.] de quo Plin. 34. 8.

rapientem Gnossida] cum raperem Ariadnem in litore Naxo dormientem.

Cur iuuenis] Tenella menti lanugo arguit te esse iuniorem, cum sis ætate superior Nestore.

queas Pylium.] Senex Pylius, Nestor. Ouid. Epist. Heroid.

Nos Pylon antiqui Neleia Nestoris arua.
Misimus: incerta est fama remissa Pylo.

Sed cur Nestore annosior Bacchus? an vt apud Lucianum. Cupido dicitur Ιαπέτυ ἀρχαιότερος?

Muneribus si quando.] si sobriè vino vsus fueris: nam hic parcere, est φείδειν, non omnino νήφειν.

Iunior &], duo præstat vini vsus moderatus, floridam ętatem, & vires corporis.

Tympana non. m.] habes manibus tympanum, & in fronte cornua: quæ signa videri possunt insaniæ.

abusus munere sumit cornua.] Ebrietas audaciam, strepitum, furorem inducit. Menander, ὁ πολὺς ἄκρατος μικρ' ἀναγκάζει φρονεῖν: Immoderatum merum nos parum sapere cogit. Vide Plin. 23.1.

Quid vult ille color.] Igneus vel rubeus Bacchus effingitur, ad naturam vimque meri indicandam.

Cum Semeles de v.] Ouid. 3 Metam. Plin. 14.5.

infectum pu luere mersit aquis.] qua de re Græcum epigramma Meleagri.

αἱ Νύμφαι τὸν Βάκχον, &c.

Huc Plutarch. Disputatione, An seni administranda Respub. Aquam vino miscemus, inquit, vt Deum furentem, sicuti ait Plato, sobrio altero castigatum temperemus.

Hinc sapit] sapiens est, qui temperatè vino vtitur, qui minimè, sibi perniciem creat. Theocrit.

οἷα Διώνυσος δᾶκ' ἀνδράσι χάρμα καὶ ἄχθος.

Atheneum lege Dipnos. 10.9. Plin. 14. 15.

Sed nunc me doceas.] Altera pars emblematis, de vini moderato vsu.

Quadrantem addat.] consiste intra mensuras, mediocres, vt si quis apud nos Lutetiæ præter heminam bibit, pro ebrioso & vinolento non iniuria haberi potest: cum qui moderati sunt, nec omnino malè instituti, semihemi-

na sint contenti.

Res dura hæc nimium.] seuerior hęc bibendi lex, dixerit aliquis.

sunt pendula guttura.] Nullus est, qui non appetat vini delicias, neque ita diluti, aut ita angustis poculis. facilè enim fluit, & facile est id percolare.

heu facilè commoda.] quę commoda sunt, vel quę ita putantur, non facilè nobis accedunt. Nam quę pulchra, difficilia: quę verò sunt incommoda, vltro veniunt, etiãque non arcessita.

Gramen.

EMBLEMA XXVI.

GRAMINEAM Fabio patres tribuere corollam,
Fregerat vt Pœnos Hannibalemq; mora.
Occulit inflexo nidum sibi gramine Alauda,
Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
Saturno Martiq; sacrum, quo Glaucus adeso
Polybides, factus creditur esse Deus.
His meritò arguitur nodis tutela salusq;:
Herbaq; tot vires hæc digitalis habet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

FONTEM huius Emblematis ex Festo Pompeio repetendum duco, cuius hęc verba: Herbam do, cum ait Plautus, victum me fateor, significat: quod est antiquę & pastoralis vitę indicium. Nam qui in prato cursu

aut

aut viribus contendebant, cum superati erant, ex eo solo, in quo certamen erat, decerptam herbam aduersario tradebant. Citatur ex Attio:

Gaudent, currunt, celebrant, herbam conferunt.

Alciatus verò hic celebrat graminis vires, ex qua corona graminea olim fiebat: in qua nidificat Alauda: quam herbam Saturno & Marti sacram ait, & qua comesta Glaucus putatur reuixisse, & in Deorum numerum transijsse, quibus exemplis ostenditur gramen poni meritò pro nota salutis & tutelæ.

Gramineam corollam] signum salutis. Ea dabatur ei, qui ciuis ciuem seruasset, dicebaturque ciuica. Plin. 22. cap. 3. 4. 5. Vide etiam Festum,

Pœnos, Hannibalemq;] idest Hannibalem Carthaginensium ducem.

mora.] proinde cunctator pro dictatore Fabius appellatus.

Occulit inflexo.] Alauda siue Galerita nidificat in gramine, Citatur hoc ex Cassiano Basso, li. de Agricultura,

ἐν κορυδοῦ κοίτᾳ σκολιὴ κέκρυπται ἄγρωστις.

Ramosum gramen nido occultatur Alaudæ.

Saturno Martiq; sacrum.] Cur id? an quia Aischyrion Samius in quodam Iambo ait Saturnum seminasse gramen, quod vocat gramen deorum? an quia viuax gramen dicitur Ouid. 7. Metamorphoseon? Marti autem, quòd in campo Martio Romæ cresceret, & Martiali donaretur pręmio. Certè gramen, & Gradiuus (quod Martis nomen) à gradiendo appellantur.

quo Glaucus adeso.] Athen. 7. 16. Plin. 9. 16. & 32. 11. Prouerb. item, Glaucus comesa herba in mari reuixit.

His nodis.] His notis, symbolis:

arguitur.] ostenditur.

Herba digitalis] Plin. 24. 19.

Nec verbo, nec facto quenquam lędendum.

EMBLEMA XXVII.

ASSEQVITVR, Nemesisq́; virùm vestigia seruat,
Continet & cubitum, duraq́; frena manu.
Ne malè quid facias, neve improba verba loquaris:
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM hoc ex duobus distichis Gręcis lib. 4. Antholog. Nemesis, arrogantię omnis vindex ita dępingitur, vt homines persequatur, eorum actiones exploret, cubitum (id est, mensuram) altera manu teneat, altera verò frenum: quasi quæ modum rebus omnibus impeꝛet: & ne quid fiat improbè, aut dicatur malè peruersèque pręscribat.

virùm

virùm vestigia seruat.] obseruat hominum vestigia: qua ratione Vestigiaria dicta, *ἰχναίη* Gręcis.

Continet & cubitum.] non cubitum brachij, sed vlnam, sex palmorum mensuram interpretor. Iulium Pollucem auctorẽ laudo, qui pro eodem accepit *πῆχυν καὶ ὠλένην*.i. cubitum & vlnam.

duraq́; frena.] durum frenum, lupatum.

Ne malè quid facias, &c.] cui respondet freni symbolum.

Et iubet in cunctis.] In rebus cunctis modus ostenditur cubito, id est, vlna seu mensura.

Tandem

Tandem tandem iuſtitia obtinet.

EMBLEMA XXVIII

ÆACIDÆ Hectoreo perfuſum ſanguinem ſcutum,
Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit,
Iuſtior arripuit Neptunus in æquora iactum
Naufragio, vt dominum poſſet adire ſuum:
Littoreo Aiacis tumulo namque intulit vnda,
Quæ boat, & tali voce ſepulchra ferit:
Viciſti Telamoniade tu dignior armis.
Affectus fas eſt cedere iuſtitiæ.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

APPARET id eſſe ſumptum ex duobus Græcis epigrammatis, lib. 1. Antholog. Significatur id, quod alijs verbis à Liuio dicitur: *Veritatem laborare ſæpe, extingui nunquam.* Vt enim quæ falſa ſunt, vel nullo cer-

tè

tè ita curante delentur aliquo tractu temporis: vera autem & iusta, quanquam cedant interdum violentis hominum iniurijs, tandem tamen emergunt. Proponitur id exemplo nobili de armis Achillis, quibus iniquo Græcorum iudicio Vlyssi adiudicatis, ea tandem post eius naufragium ad Aiacis tumulum, vi fluctuum peruenerunt, quasi sic volente numine, vt verus possessor ius suum vel post mortem obtineret. Refert historiam Pausanias, & Q. Calaber.

Æacidæ Hectoreo] Propter hyperbaton confusa syntaxis ita ordinanda: Iustior Neptunus arripuit scutum (perfusum sanguine Hectoreo: & quod iniqua Græcorum concio dedit Ithaco) iactum in æquora naufragio, &c.

Æacidæ.] Achillis, ab Aeaco auo, qui pater Telamonis & Pelei.

Hectoreo perf.] Hectorem enim Achilles interfecit.

Quod Græcor. Ithaco.] quod scutum Vlyssi adiudicauit iniquus Græcorum consessus.

iniqua concio.] vel ad suffragia refero & fauores, vel ad ipsos iudices, Agamemnonem & Menelaum, qui concionem aduocarant, ad ferendum iudicium de Achillis armis.

Iustior Neptunus.] Atqui homines debebant esse mari mitiores, quo elemento nullum aliud implacabilius.

arripuit.] Verbum celeritatis ad hominum eleuandam fidem, eamque cum Neptuni, id est, maris æquitatẽ conferendam. Immò vero belluæ interdum mitiores sunt hominibus, quàm homines ipsi in suos.

in æquora iactum.] proiectum vi tempestatis.

vt dominum suum.] Aiacem, qui habebat ius dominij.

Littore Aiacis.] detulit ad tumulum Aiacis in littore situm.

boat.] Immurmurat, & quasi mugitum bouis edit. metaphora.

Voce.] καταχρηστικῶς, pro sonitu.

Vicisti.] Prosopopœia maris ad Aiacem. sic se habent fata quędam iudiciorum, vt non obtineant nisi post eorum mortem, quorum fuit ius.

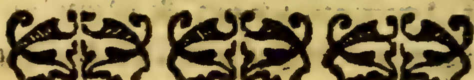
Telamoniade.] Telamonis fili.

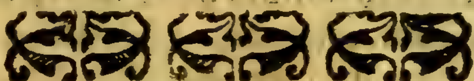
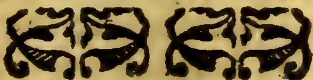
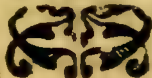
tu dignior armis.] honore armorum Achillis.

Affectus fas est.] Liuius: Veritas laborat sępè, extinguitur nunquam, vt supra: & Menander:

ἐν παντὶ δεῖ καιρῷ τὸ δίκαιον ἐπικρατεῖν. i.
Vbique victrix iustitia par est, siet.

Etiam

Etiam ferocissimos domari.

EMBLEMA XXIX.

ROMANVM postquàm eloquium, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ pestis acerba suæ,
Inscendit currus victor, iunxitq; leones,
Compulit & durum colla subire iugum:
Magnanimos cessisse suis Antonius armis,
Ambage hac cupiens significare duces.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HVIVS historię testis videri potest Plinius lib. 8. cap. 16. Primus Romę Leones ad currum iunxit M. Antonius, & quidem ciuili bello, cum dimicatum esset in campis Pharsalicis, non sine quodam ostento temporum, generosos spiritus iugum subire illo prodigio significante.

Roma-

Romanum postquam.] Est & in hoc hyperbaton,& implicatus verborum contextus, quem sic digero: Postquã M. Antonius , pestis acerba suę patrię , perdiderat eloquium Romanum ,perempto Cicerone,inscendit currus victor,&c.

Roman. eloquium.] sic appellatur Plin.7.cap.30.

perdiderat.] i. perdidisset, de medio sustulisset.

patriæ suæ pestis.] qui suę patrię fuit exitiosus.

Magnanimos cessisse.] Huic fere simile Accij illud ex Nonio :

Nullum est ingenium tantum,neque cor tam ferum.
Quod non labascatur lingua, mitescat malo.

Gratiam

Gratiam referendam.

EMBLEMA XXX.

AERIO insignis pietate Ciconia nido,
Inuestes pullos, pignora grata fouet.
Taliaq́; exspectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

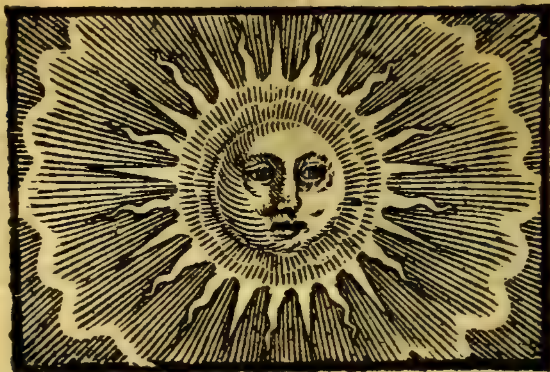
CICONIAE quantum temporis impenderint fœtibus educandis, tantum & ipsę à pullis suis inuicē aluntur, ait Solinus Polyhist. ca. 43. Ergo Aegyptij, cum significarent hominem, qui patris curam gereret, Ciconiam & Cucupham pingebant, quòd hę soleant genitoribus senio confectis, eodem modo gratiam rependere, quo

quo ipsę fuerint educatę. Ijs enim nidum parant, pennas vellicãt inutiles, & pabulum suppeditant. Itaque pietatis & grati animi symbola gerunt.

Aerio nido.] loco edito, alto.

Inuestes pullos.] impuberes nondum volandi potentes.

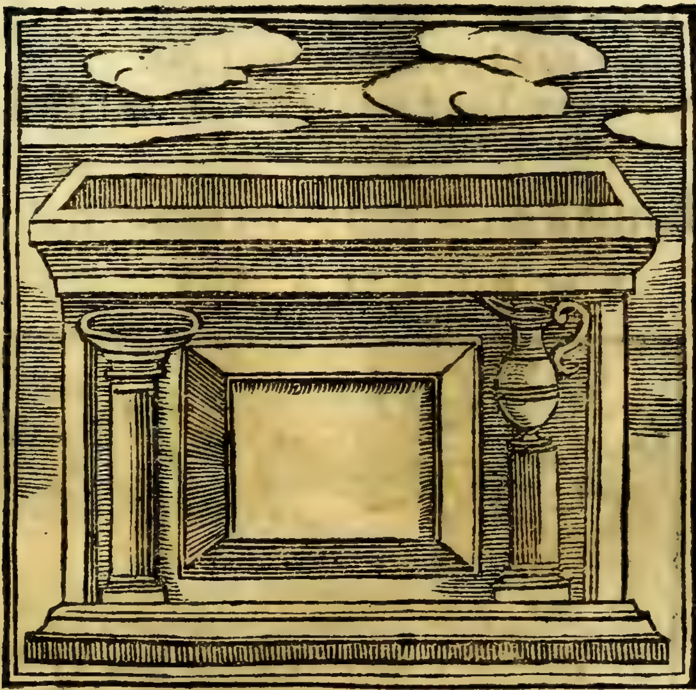
Taliaq; exsp.] sibi vicem repensum iri sperat, cum fuerit affecta ętate. hinc pręclara verba γηροβοσκεῖν, γηροτροφεῖν, γηρονομεῖν. Vide Prouerb. ἀντιπελαργεῖν,

Abſtinentia.

EMBLEMA XXXI.

MARMOREÆ in tumulis vna ſtat parte columna
Vrceus, ex alia cernere malluuium eſt.
Ius hac forma monet dictum ſine ſordibus eſſe,
Defunctum puras atq; habuiſſe manus.

EXPLICATIO CLAVD. MIN.

PROPONIT epicedio iudicis ęquiſſimi duo ſymbola, Vrceum, & Malluuium, quibus in iure dicundo ſumma integritas & abſtinentia deſignatur à muneribus capiundis. Cęterum manuum abluendarum geſtus olim fuit innocentię aperta quędam demonſtratio: quod ex ſacris & externis auctoribus cognoſci poteſt.

Vrceus.] aqualis, vas, quo infunditur aqua.
malluuium.] pollubrum, lebes.
hac forma.] hęc deſignatio ſymbolorum.

Ius dictum sine sordibus.] fuisse ἀδόσιτον κριτὴν, καὶ ἀδώρο δόκητον, iudicem incorruptum, & à capiundis muneribus alienũ: qualis ab Horatio describitur 4. Carm. 9.

Iudex auaræ fraudis & abstinens
Ducentis ad se cuncta pecunia, &c.

puras manus] καθαρὰς χεῖρας, vt in 1. Cod. tit. de mandat. princip. rectè pręcipitur.

Bonis à diuitibus nihil timendum.

EMBLEMA XXXII.

IVNCTVS contiguo Marius mihi pariete, nec non
Sulbardus, nostri nomina nota fori,
Ædificant bene nummati, sataguntq; vel vltrò
Obstruere heu nostris vndiq; luminibus.
Me *miserum, gemina quem tanquam Phinea raptant*
Harpyæ, vt proprijs sedibus eijciant,
Integritas nostra, atq; animus quæsitor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

EXPLI-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SIGNIFICAT sibi rem esse cum quibusdam vicinis suas ędes ita altè exstruentibus, vt officerent suarum luminibus ędium: de quibus ita conqueritur, vt olim de Harpyis Phineus, parum enim abesse, quin proprijs ędibus exturbetur, nisi sibi sua animi probitas, & integritas opem tulerit, haud secus atque olim Phineo Zetes & Calais.

Iunctus contig.] vicini mei Marius & Subbardus, qui iunctum habent parietem meis ędibus.

nostri nomina.] bene noti in nostro foro, vel vt locupletes, vel vt pragmatici & factiosi homines.

bene nummati] dites Horat. 1. Epist.

At bene nummatum decorat Suadela, Venusq́;

satagunt.] nituntur quantum possunt.

Vel vltrò.] etiam sua sponte, nullo suo iure, nullaque à me iniuria prouocati: hi quidem de eorum genere, quos Plautus notat Pœnulo. *Si nihil sit litium, lites serunt.*

Obstruere nostris luminibus.] officere luminibus, lumen eripere. formula loquendi in iure peruulgata.

geminæ Harpyæ.] vicini hi mei sunt mihi Harpyiarum instar. de Harpyis 3. Aeneid. Virg. 7. Metam. Ouid. aliique multi.

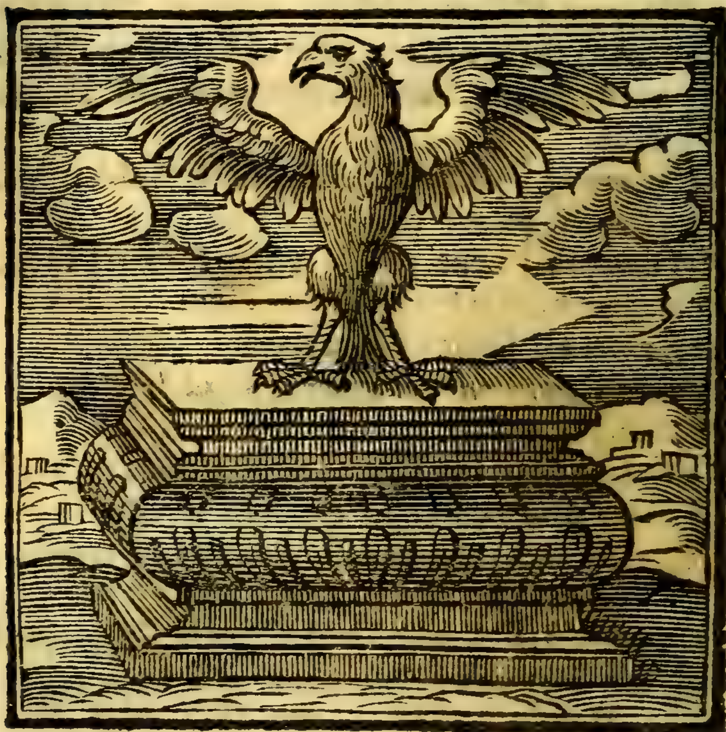
Integritas nostra.] nisi mentis integritate honestateq́; vindicer, quę mihi sint vt olim Phineo Zetes & Calais. Et quidem κάλαϊς ἀπὸ τοῦ καλοῦ, quo animi designatur integritas: animus verò quęsitor honesti, est ille Zetes, i. ζήτης, qui nomen habet à ζητεῖν, quęrendo.

Signa fortium.

DIALOGISMVS.

EMBLEMA XXXIII.

QVÆ te caussa mouet volucris Saturnia, magni
Vt tumulo insideas ardua Aristomenis?
Hoc moneo, quantum inter aues ego robore præsto,
Tantum semideos inter Aristomenes.
Insideant timidæ timidorum busta columbæ;
Nos aquilæ intrepidis signa benigna damus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PVLCHRE id imitatus est ex 3. Græcorum epigrammaton: quo sub nomine Aristomenis, Carolum V. Imp. celebrat: alluditque ad Imperialis dignitatis publicum stemma, nempe aquilam, notam fortitudinis, stre-
nuitatis,

auitatis, intrepidi animi.

volucris Saturnia.] aquila, Ioui ſacra, qui Saturnius à Saturno patre dicitur poetis.

ardua.] ſublimis. erecta.

magni Ariſtomenis.] i. Caroli Quincti, quem nomine Ariſtomenis appellat. De Ariſtomene, Plin. 11. 37. Val. Max. 1. 8.

ſemideos inter.] Heroas, ſeu Principes magni nominis, ſtupendęque virtutis.

timidæ columbæ.] quę ſymbolum ferunt meticuloſi & timidi animi.

buſta.] ſepulcra, tumulos.

Nos aquilæ.] Aquila ſignum fortitudinis, excelſique animi.

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

EMBLEMA XXXIV.

ET toleranda homini tristis fortuna ferendo est,
Et nimium felix sæpe timenda fuit.
Sustine (Epictetus dicebat) & abstine, oportet
Multa pati, illicitis absq́ tenere manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
In dextro: sic se continet à grauidis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVo verba hęc, *Patere & abstine*, Philosopho Epi ctecto familiaria, quibus bene viuendi rationem om nem complexus dicitur. Primo ad patiētiam hortabatur, id est, virtutum omnium adminiculum & quasi custodem, qua se quisque aduersus fortunę omnes impetus obarmaret, & labores ad vitam necessarios ęquo ferret animo

animo. Altero verò abstinendum esse ab omni luxu, maximeque Venereo, vt etiam cibo potuque nimio volebat. Quod hic declaratur tauri symbolo, qui ligato poplite, duci suo paret: seque à Vaccis grauidis omnino continet.

Et toleranda.] aduersa fortuna est forti viro ferenda. Sic Poeta.

——superanda omnis fortuna ferendo est.

Et nimium felix.] In Publii Mimo:

Fortuna dum blanditur, captatum venit.

illicitis absq; tenere manus.] i. abstinere manus illicitis, continere manus à rebus illicitis: est enim tmesis.

ducis.] ductoris.

Sic ducis imp.] testis Orus & Pierius.

In adulari neſcientem.

EMBLEMA XXXV.

SCIRE cupis dominos toties cur Theſſalis ora
Mutet, & vt varios quærat habere duces?
Neſcit adulari, cuiquàmve obtrudere palpum:
Regia quem morem Principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus ſonipes, dorſo excutit omnem,
Qui moderari ipſum neſciat Hippocomon.
Nec ſæuire tamen domino fas: vltio ſola eſt,
Dura ferum vt iubeat ferre lupata magis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SIGNIFICATVR innaſci plerumque motum popularem, vel ob iniquam Magiſtratuum adminiſtrationem, vel intolerabilem Principum tyrannidem. Accidit enim nonnunquam Principi violento, aut rerum gerendarum

rẽdarum imperito, quod equiſoni,qui dum equum alio qui violentum moderari neſciat,excutitur ſępiſſimè. Ita Princeps iniquus, & pręter modum ſæuus,populi animos in ſe commouet. Ex quo Ariſtippus dicebat Regi bene ceſſurum, ſi equitandi artem primùm addiſceret, equum enim adulari non poſſe, vt hominem: nec abblandiri, vt ſcurram aut paraſitum.

Theſſalis ora] regio Theſſalica.i. ipſi Theſſali.

toties dominos mutet.] reges, ſeu tyrannos potius. hiſtoria eſt apud Diodor. Sic. lib. 6. & Vlpian. Demoſthenis interpretem.

obtrudere palpum] arte doloq́ue fallere,adulari. Verbum Plautinum ab equiſonibus ductum. hinc palpones, aſſentatores.

Regia quem morem,] Q. Curtius lib. 8. pernicioſa adulatio,perpetuum malum regum: quorum opes ſępius aſſentatio, quàm hoſtis euertit.

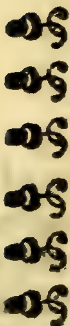
ingenuus ſonipes.] velox equus & ſuperbus.

dorſo excutit.] fitq́ue ſternax, & eum deiicit, qui ſe moderari neſciat.

hippocomon.] qui equos ornat aut componit.

Nec ſæuire tamen.] Rex non alio ſęuire modo in ſuos debet,quos minimè obſequentes norit, quàm vt fortiore legum vinculo eos reprimat & cohibeat.

lupata.]aſperrima frena.

Obdu-

Obdurandum aduersus vrgentia.

EMBLEMA XXXVI.

NITITVR in pondus palma, & consurgit in arcum;
Quò magis, & premitur, hoc mage tollit onus:
Fert & odoratas, bellaria dulcia, glandes,
Queis mensas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige: mentis
Qui constantis erit, præmia digna feret.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NITENDVM est magno & indefesso labore ad ardua quęque neque remittendus animus, proposita spe fructus & victorię. Symbolum Palmę apponitur, quę quanquam pressa onere, non deorsum cedit, nec intra flectitur, sed aduersus pondus resurgit, & sursum nititur.

tur. Plutarch. 8. Sympos. Plin. 16. 42. Gellius 3. 6.

Nititur in pondus.] videtur niti aduersus impositum sortè sibi onus.

odoratas glandes] odoriferos dactylos.

bellaria dulcia.] πέμματα, seu τραγήματα. De hoc verbo Gell. 13. 11.

mentis qui constantis erit.] γνώμη. ferè simile Seneca De ira: mille sunt in quibus pertinacia impedimentum omne transcendit, ostenditque nihil esse difficile, cuius sibi ipsa mens patientiam indixerit. Et deinde: Nos non aduocabimus patientiam, quos tantum pręmium exspectat?

Omnia

Omnia mea mecum porto.

EMBLEMA XXXVII.

HVNNVS inops, Scyticiq́ miserrimus accola Ponti,
Vstus perpetuo liuida membra gelu:
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyai,
Et pretiosa tamen stragula semper habet.
Nam murina illum perstringunt vndiq́ pelles:
Lumina sola patent, cætera opertus agit.
Sic furem haud metuit, sic ventos temnit & imbres;
Tutus apudq́ viros, tutus apudq́ Deos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EXEMPLAR hujus Emblematis ductum est ex Cornelij Taciti extremo libro De moribus Germanorum, vbi Fennos describit mira feritate ac paupertate homines, quibus neque arma, neque equos, neque penates fuisse dicit: quibus etiam pro victu herbam, pro vestitu pelles,

pelles, pro cubili humum. Quod vitę genus beatius arbitrantur, quàm agris ingemere, illaborare domibus, ſuas alienasq; fortunas ſpe metuque verſare. ſecuros eos aduerſus homines, ſecuros aduerſus Deos. hęc ferè Tacitus. Quam tamen hiſtoriam accommodat Alciatus apophthegmati Biantis, vt ſignificet animum hominis eſſe beatiſſimum, qui non pendeat ab ijs, quę caduca ſunt & fortuita, vt quę ſollicitudines ſanè multas pariant: ſed ea imprimis appetenda, in ijsque conſiſtendum, quę facilis natura nobis eſt elargita, vel quę ab animo proficiſcuntur.

Scythiciq; miſ.] pauperrimus incola maris glacialis Scythię.

Vſtus perp.] vi perpetui frigoris confectus. Vrere etiam frigoris eſt, & moleſtiam inferre interdum ſignificat.

Qui Cereris, &c.] qui panis viniq́ue vſum nunquam nouit.

Stragula.] pelles, quibus vtitur pro veſtitu.

Nam murinæ illum.] opertus eſt murinis pellibus.

Sic furem.] tutus & ſecurus agit, ex ſe beatus eſt: neque furum, neque temporis iniurias metuit.

Concor-

Concordiæ Symbolum.

EMBLEMA XXXVIII.

CORNICUM mira inter se concordia vita est,
Mutua, statq; illis intemerata fides.
Hinc volucres hæc sceptra gerunt, quòd scilicet omnes
Consensu populi stantq; caduntq; duces:
Quem si de medio tollas, discordia præceps
Aduolat, & secum regia fata trahit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PRINCIPUM summorum status non aliundè firmius stabilimentum capit, quàm à populi consensu, concordia, & beneuolentia. Itaque prudenter & prouidè faciunt, qui stabile ac securum in subditos imperium tutari volunt; cum motuum omnium & seditionum caussas præcidunt, maluntque à suis amari quàm timeri.

Quod

Quod ostenditur symbolo cornicum sceptrum regium sustentantium. Cornicem haberi pro concordię nota, didicimus ex Oro, alijsque.

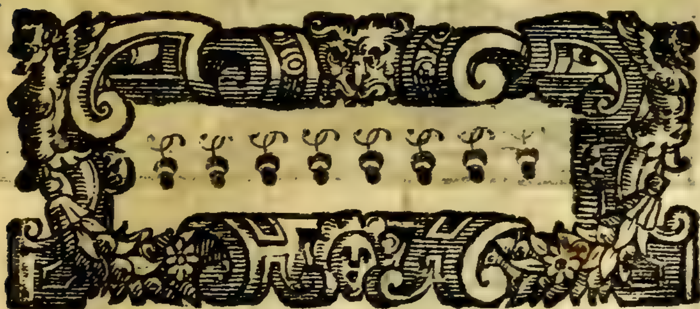
Hinc volucres.] quia cornices pro symbolo concordię adhibentur, hic rectè sceptrum gerunt, vt significetur populari consensu imperium quodque regium stabiliri. hinc puto repertum nomen βασιλέως, seu πασιλέως. Lege Senecam de clementia, 1. c. 3. 4 & 19.

duces.] reges.

Quem.] consensum.

praceps.] subita, celer.

regia fata trahit.] regis aut principis mortem.

Concordia

Concordia.

EMBLEMA XXXIX.

IN bellum ciuile duces cùm Roma pararet,
Viribus & caderet Martia terra suis:
Mos fuit in partes turmis coeuntibus easdem,
Coniunctas dextras mutua dona dare.
Fœderis hæc species: id habet concordia signum,
Vt quos iungit amor, iungat & ipsa manus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX 2. historiarum Taciti, & aliquot alijs locis didici dextras pro concordiæ symbolo apud Romanos, aliasq; nationes accipi solitas. sed ad rem: in ipso belli ciuilis classico ne amici cum inimicis & hostibus citra discrimen comprimerentur, interpositum fuit eiusmodi sacramentum fidei. At verò existimem hic dextras, pro quadam vsitata fidei nota, in auro, argentove, aut alio metallo depicta, sumi.

duces.]

duces.] Imperatores suos.

Viribus & cad.] Imitatio Horatiana, Epod. 16.

Altera iam teritur bellis ciuilibus aetas,
Suis & ipsa Roma viribus ruit.

Mos fuit.] vt qui essent eiusdem factionis, mutuò dextras darent in signum concordię.

Concordia insuperabilis.

EMBLEMA XL.

TERGEMINOS *inter fuerat concordia fratres,*
Tanta simul pietas mutua, & vnus amor:
Inuicti humanis vt viribus ampla tenerent
Regna, vno dicti nomine Geryonis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

GERYONEM tricorporem ideo finxere veteres, quòd vna cum fratribus, quos duos habebat, tanto

amore,tantaque fide vixit, vt ij vno nomine Geryones dicerentur:adeoque vnicam regi animam, voluntatemque inesse,quanquam tres essent,communis iactaret opinio, Iustin.lib.44. Ex quo intelligitur concordes & vnanimes inuictos effici: qui singuli, & discordes, aut non sibi mutuò respondentes, debiles omnino, vincique faciles.

Inuicti hum.] vt cum vinci non possent ab hostibus etiam fortissimis.

ampla tenerent regna.] duas insulas Balearides, & Ebusin: vel Trinacriam in Ponto Euxino, de qua Palęphatus.

vno nomine Geryonis,] quanquam tres essent, vno tamen nomine nuncupabantur.

Vnum

Vnum nihil, duos plurimum posse.

EMBLEMA XLI.

LAERTÆ genitum, genitum quoque Tydeos vnà
Hac cera expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic prę́stat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cùm duo coniuncti veniunt, victoria certa est.
Solum mens hominem, dextrave destituit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CHARACTER huius Emblematis duci mihi videtur ex Iliad. Homericę κ. quo loco Diomedes, cum mittitur exploraturus Troiana castra, petit aliquē socium sibi adiungi, sed in primis Vlyssem, vt sit ei à consilijs, ipse viribus vtatur corporis. Ex quo intelligimus. ad res quasque graues, vt militares, & quæ pertinent ad

Reipub. ſummam, conſilium & vires adhiberi oportere. In ijs enim perficiendis, nedum ſuſcipiendis, vnus vir, nullus vir, quod habet adagium: adeo vt vires conſilio deſtitutę; & contra, conſilium vel optimum, viribus, nihil omnino promoueat.

Laertæ genitum.] Vlyſſem.

genitum Tydeos.] Diomedem.

Hac cera.] tabula cerea, vt olim apud veteres.

Zenalis apta manus.] artifex peritus.

Viribus hic præſtat.] Diomedes valet corporis viribus.

hic pollet acumine mentis.] Vlyſſes pollet conſilio.

Nec tamen.] alter alterius ope indiget.

Cùm duo coniuncti.] σύντε δύ' ἐρχομένω vt Homerus loquitur, Iliad. *κ*.

Firmiſ-

Firmissima conuelli non posse.

EMBLEMA XLII.

OCEANVS quamuis fluctus pater excitet omnes;
Danubiumq́; omnem barbare Turca bibas:
Non tamen irrumpes perfracto limite, Cæsar
Dum Carolus populis bellica signa dabit.
Sic sacra quercus firmis radicibus adstant,
Sicca licet venti concutiant folia.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID mutuatus est ex epigrammate quodã Græco Crinagori, quod confert in laudationem Caroli V. Imp. parta illa nobili de Turcis victoria, qui irrito conatu Viennam Austrię vrbem obsederant. Symbolum hic ponitur annosę quercus, quæ, quanquam folijs hinc inde excussis, firmis radicibus hęret. Ita virtus illa Imperato-

ria,aut etiam Christianus status, moueri loco non potest,tametsi quidam bello cadant, alij etiam modis alijs periclitentur.

Oceanus quamuis.] quamuis videantur fluuij omnes in mare cogi, à mari magno absumi.

Danubiumq;] quanquam Turcus Imperator suis innumerabilibus copijs videatur exsiccare Danubium fluuium Germaniæ,de quo Plin. 4. 12.

Non tamen irrumpes.] vi,magnoq́ue impetu non penetrabis in Germaniam.

Cæsar dum Carolus.] quamdiu præerit Imperator Carolus expeditionibus bellicis.

Sic sacra quercus.] Vetustæ quercus non excutiuntur vi ventorum, quanquam folia quædam sicca decidant. Sic apud poetam immotus Aeneæ animus cum annosa quercu comparatur, lib.4.

Spes

Spes proxima.

EMBLEMA XLIII.

INNVMERIS agitur Respublica nostra procellis,
Et spes venturę sola salutis adest:
Non secus ac nauis medio circum ęquore, venti
Quam rapiunt, salsis iamq; fatiscit aquis.
Quòd si Helenę adueniant lucentia sidera fratres,
Amissos animos spes bona restituit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOC videtur ab Alciato conscriptum, quo tempore ad Niceum colloquium magna omnium spe & votis exspectabantur Carolus V. Imp. & Franciscus I. Galliarum Rex: quo loci nonnulli in spem veniebant fœdus aliquod firmum & stabile inter eos compositum & sancitum iri, vt eo confecto negotio contentionum om-

nium in orbe Christiano tam diu grassantium occasio omnis abscinderetur Comparat ergo Rempub. Christianam cum naui ventis & fluctibus vndique agitata : duos Principes orbi salutiferos cum Castore & Polluce, id est Dioscuris, quos, cum apparent, aiunt esse nauibus salutares.

fatiscit.] deficit, peneque obruitur.

Quòd si Helenæ, &c.] si Castor & Pollux appareant nautis, de quibus Seneca Natur. quæst. 1. præfatione. Diodor. Sicul. Ouid. Plutarch. alij.

In simulacrum Spei.

EMBLEMA XLIV.

QVÆ Dea tam lato suspectans sidera vultu?
Cuius peniculis reddita imago fuit?
Elpidij fecere manus. Ego nominor illa,
Quæ miseris promptam Spes bona præstat opem,
Cur viridis tibi palla? quòd omnia me duce vernent,
Quid manibus mortis tela refracta geris?
Quod viuos sperare decet, pracido sepultis.
Cur in dolioli tegmine pigra sedes?
Sola domi mansi volitantibus vndique noxis,
Ascrei vt docuit Musa verenda senis.
Quæ tibi adest volucris? Cornix fidissimus oscen;
Est bene cùm nequeat dicere, dicit, erit.
Qui comites? bonus Euentus, præcepsq́ Cupido.
Qui praeunt? Vigilum somnia vana vocant.
Quæ tibi iuncta astat? scelerum Rhamnusia vindex,
Scilicet vt speres nil, nisi quod liceat.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PVLCHERRIMA Spei descriptio ex adiunctis & effectis, quæ symbolis conuenientissimis explicãtur. Ea hominem lætum reddit, & semper meliora exspectã tem, adeò vt ad mortem vsq; comitetur: mera sibi fingit somnia, nihilq; non sibi pollicetur. Si tamen immoderata sit & importuna, vltricem habet Nemesim, quæ vota plus æquo ambitiosa facit irrita, quæque omnem cupidorum arrogantiam vlciscitur.

Cuius peniculis.] cuius imago expressa fuit penicillo.

Elpidij.] pictoris, cuius nomen ab ἐλπὶς, ἐλπίδος.

spes bona præstat opem.] Prou. Spes seruat afflictos, & Spes alunt exsules.

Cur viridis tibi palla?] Viror spei color est, vt postea in colores, noster hic.

Nos sperare docet viridis, &c.

Quid manibus.] Tela fracta mortis ideò Spei tribuuntur, quòd adactos in extremas miserias vna soletur, Prouerb. Aegroto dum anima est, spes est.

præcido sepultis.] Mortuis spes præciditur, qui non sunt amplius in natura.

Cur in dolioli.] Fabula de Pandoræ pyxide apud Hesiod. 1. ἔργων.

Ascræi senis.] Hesiodi, ab Ascra, Bœotiæ vico.

Quæ tibi adest.] Cornix, auis tributa Spei, quòd subinde *cras, cras*, edat.

oscen.] auis auspicijs apta.

Est bene cum nequeat.] Ex Suetonij Domitiano extremo:

Nuper Tarpeio quæ sedit culmine cornix,
Est bene, non potuit dicere, dixit erit.

Qui comites.] Spei comites, Bonus euentus, de quo Plin. 34. 8. & 36. 5. itemque Cupido.

Vigilum somnia.] Plato τὰς ἐλπίδας dicebat ἐγρηγορότων ἀνθρώπων ὀνείρους εἶναι.

Quæ tibi iuncta] Nemesis vindex arrogantiæ omnis,

Spei

Spei adiuncta: vt doceamur, nihil sperandum, nisi quod licitum sit, nostrisq; viribus & captui congruum.

In dies meliora.

EMBLEMA XLV.

ROSTRA nouo mihi setigeri suis obtulit anno.
Hacq; cliens ventri xenia, dixit, habe.
Progreditur semper, nec retrò respicit vnquam,
Gramina cùm pando proruit ore vorax.
Cura viris eadem est, ne spes sublapsa retrorsum
Cedat, & vt melius sit, quod & vlterius.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

OCCASIONE suilli rostri sibi à cliente quodam pro xenijs oblati, significat occasionem vndecunque nobis esse captandam vlterius progrediendi, vt labore & dili-

diligentia promoueamur, ſucceſſumq́ue optatum conſequamur, adeò vt non reuocemur ab officio faciendo occaſione leuicula, & quod vlterius fuerit, ſit ſemper melius.

Roſtra.] roſtrum. ſynecdoche numeri.

nouo anno.] Iani Kalendis.

ſuis ſetigeri.] porci ſetas gerentis.

obtulit.] pro ſtrenis.

ventri xenia, dixit, habe.] Proſopopœia ruſtica ruſtici hominis. Obiter reperio ſuillas carnes Romanis fuiſſe in delicijs.

Progreditur ſemper.] hinc occaſio captata Emblematis.

Gramina.] quiſquilias & alia.

ore pando.] roſtro reflexo, recuruo.

Cura viris eadem eſt.] itidem debent curare homines, ne fruſtrentur ſua ſpe, rebusq́ue cupitis.

& vt melius.] i. δευτέρων ἀμεινόνων.

Illi-

Illicitum non ſperandum.

EMBLEMA XLVI.

SPES ſimul & Nemeſis noſtris altaribus adſunt,
Scilicet vt ſperes non, niſi quod liceat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IDEM cum ſuperiore. Spem cum Nemeſi eadem ara poſitam, vt admoneamur nihil nobis optandum aut ſperandum, niſi quod liceat, quodq́ue noſtra expectatione noſtroque captu dignum ſit: quia Nemeſis, vindex omnis arrogantiæ & faſtus, propè ſit temeritatem vltura impotentem.

noſtris altaribus.] iiſdem ſunt locatæ aris, quod paulò ante dictum.

Pudicitia

Pudicitia.

EMBLEMA XLVII.

PORPHYRIO, domini si incestet in ædibus uxor,
Despondetq́; animum, præq́; dolore perit.
Abdita in arcanis naturæ est caußa: sit index
Sincera hęc volucris certa pudicitię.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ÆLIANVS lib. 14. scribit Porphyrionem auem, muliebris pudicitię obseruatorem esse, matrisque familias adulterium suspendio suo indicare. Alii etiam auctores idem prodiderunt. Huius rei caussa est in abditis naturę arcanis. tantùm liceat hinc colligere, quàm turpe, quàmque flagitiosum sit adulterium, cuius actu vel clanculario auicula se sponte vita priuet.

si incestet] si adulterio se inquinet vxor domini.

Abdita in arcanis.] eius rei ratio reddi non potest, vt quæ sit inter naturæ arcana.

In

In victoriam dolo partam.

EMBLEMA XLVIII.

AIACIS tumulum lacrymis ego per luo Virtus,
Heu miſera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc reſtabat adhuc, vt iudice Græco
Vincerer: & cauſſa ſtet potiore dolus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TRACTVM id ex Aſclepiadis tetraſticho, quod legitur in 3. Græcorum epigrammaton. Conqueritur Virtus ad Aiacis tumulum ſedens, quòd Achillis arma, non Aiaci, cui iuſtè debebantur, ſed Vlyſſi fuerint adiudicata, iniqua Græcorum Principum ſententia. Ex quo intelligitur pleroſque viros innocentes iniquis iudicum decretis de ſuo iure deturbari, vexari, ſpoliari bonis: doloſos verò & fraudulentos contra in honore haberi, va-

lere gratia, sustentari, frustra dolentibus interea viris bonis.

albentes dilacerata comas.] in signum mestitiæ.

Scilicet hoc restabat.] q. d. non ita grauiter animo affecta cruciarer, nisi tam miserè victa & destituta essem ab iis, quibus in primis me putabam commendari, Græcis nempe, politis & doctis hominibus. Idem enim iudicium si latum esset à iudice barbaro, ferrem animo equiore.

& caussa stet potiore dolus.] adeò fraudulenti & dolosi superiores sunt in controuersia: vel, dolus sit melioris conditionis, quàm iustum & æquum.

In

In fraudolentos.

EMBLEMA XLIX.

P*ARVA lacerta, atris stellatus corpora guttis*
Stellio, qui latebras, & caua busta colit,
Inuidiæ, prauiq; doli fert symbola pictus.
Heu nimium nuribus cognita zelotypis.
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
Sit quibus immersus stellio, vina bibat.
Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
Quam formæ amisso flore relinquit amans.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PLINIVS lib.29.c.4. tradit è stellionibus malum medicamentum fieri. Nam (inquit) cum stellio immortuus est vino, eorum, qui biberint, faciem lentigine obducit. ob hoc in vnguento necant eum insidiantes pelli-

cum formę. Stellio itaque poteſt eſſe ſymbolum malę mentis, maliq; animi, vt ſit hoc tortum in quoſdam ſubdolos & fraudulentos Sinones, à quibus eſſe cauendum notę quędam corporis tacitè videntur pręcipere: vt natura prouida fuit, nobiſque egregiè cauit, quę certas malignitatis notas quibuſdam animantibus inditas eſſe voluerit. Ita vulgò dicimus: Cauendum à ſignatis.

Stellio] de quo Plin 30. 10.

Stellatus corpora.] in tergore notas habēs in ſtellarum modum. Ouid. 5. Metamorph. Verrius tamē ab eo dicit, quòd verruis ſtillet cibo, potius quàm à ſtellarum ſimilitudine, quia eius corium varium eſt.

parua lacerta.] ſpecies lacertę.

qui latebras & caua. b.] Ouid. ibid.

——latebraſq; petit, aptumq; colori
Nomen habet, varijs ſtellatus corpora guttis.

prauiq; doli.] doli mali, de quo iuris interpretes.

nuribus Zelotypis.] mulietibus zelotypia laborātibus.

lentigine.] macula ſubrufa in facie, vt etiam interdum in manibus.

pellice] amaſia, meretrice.

Dolus

Dolus in ſuos.

EMBLEMA L.

ALTILIS allectator anas, & cærula pennis,
Aßueta ad dominos ire redire ſuos,
Congeneres cernens volitare per aera turmas,
Garrit, in illarum ſe recipitq́ gregem,
Pratenſa incautas donec ſub retia ducat:
Obſtrepitant captæ, conſcia at ipſa ſilet.
Perfida cognato ſe ſanguine polluit ales,
Officioſa aliјs, exitioſa ſuis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TORQVETVR hoc in eos proditione infames Corycæos & ſycophātas improbos, qui cum animo eſſe amico & beneuolo ſeſe profiteantur, vt in cautis & minus prouidis facilius imponant, nihil non fingunt, ni-

hil non ſimulant, vt inſontes, minimèque malos homines in ſummum diſcrimen conijciant. Quod fit, cum poſt ſermones vltro citroque habitos, obiiciunt miſeris & incautis vel deteſtandum ſortilegii aut hęreſeos crimen, vel denique aliquid aliud, ex quo ſunt illi correpti, delatiq; ad extremum vſque vitę famęq; periculũ, vnde vix ac ne vix quidem ſe poſſunt expedire.

Altilis anas.] quę domi alitur.

allectator.] alliciens, παλεύτρια, ſeducens deceptrix.

cærula pennis] cani coloris vel cinericii.

Congeneres turmas] eiuſdem generis anates.

garrit.] ſtrepit.

In illarum ſe recipit gregem.[ſe ſociam illis adiungit.

Pratenſa incautas.] donec eas cogat in paratas ab ancupibus pedicas.

Perfida cognato.] ſeſe obſtringit ſcelere perfidiæ longè grauiſſimo, quòd prodat eiuſdem generis alites.

Male-

Maledicentia.

EMBLEMA LI.

ARCHILOCHI tumulo insculptas de marmore vespas
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SIMILE quid legitur in 3. Græcorum Epigrammat. Vespę autem tumulo Archilochi affixę, effręnis linguę petulantiam arguunt. Quod torqueri facilè potest in scriptorem quędam maledicum, quique alios fuerit insana quadam obtrectandi licentia insectatus. Vespę sunt raucę & mordaces: acriter enim pungunt; sed neque mel, neque ceram fingunt: ita maledicis vnum carpendi conuiciandive studium, in cæteris inutiles & inepti.

tumulo de marmore.] tumulo marmoreo, vt apud Virgil. in 4.

——fuit in tectis de marmore templum.

certa sigilla.] signa seu notas.

In receptatores ſicariorum.

EMBLEMA LII.

LATRONVM, furumq́ manus tibi, Scæua, per vrbem
It comes, & diris cincta cohors gladijs:
Atque ita te mentis generoſum prodige, cenſes,
Quòd tua complures allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui poſtquàm cornua ſumpſit,
In prædam canibus ſe dedit ipſe ſuis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Phauorino citatur illud à Stobęo: Quemadmodum Actęon à canibus, quos alebat, diſcerptus eſt: ita paraſiti & aſſentatores eos, à quibus enutriuntur, miſerè perdunt. Id verò in eos torquet Alciatus, qui latrones fureſque domi ſuę receptant: aut etiam (vt verbis vtar Marcellini, lib. 14.) qui familiarium agmina, tanquam

quam prędatorios globos post terga trahunt, à quibus tandem miserè absumuntur.

Latronum.] prędatorum.

furum.] ganeonũ, eorumq́;, qui malis artibus viuunt.

manus.] multitudo, globus.

It comes.] te comitatur.

& diris cincta cohors gladijs.] sicarij, qui vulgò spadacini, per contumeliam.

te mentis generosum.] nobilem, & excelso animo.

Quòd tua olla.] tua mensa plures improbos alliciat, Prouerb. Ollę amicitia.

En nouus Actaeon.] μυθολογία. De Actęone verò Naso 3. Metamorph.

In adulatores.

EMBLEMA LIII.

SEMPER hiat, semper tenuem, qua vescitur, aurã
Reciprocat Chamæleon:
Et mutat faciem, varios sumitq́ colores,
Præter rubrum vel candidum.
Sic & adulator populari vescitur aura,
Hiansq́ cuncta deuorat:
Et solùm mores imitatur Principis atros;
Albi & pudici nescius.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EXPRESSVM id è libello Plutarchi de discrimine adulatoris & amici. Adulatori omnino idem accidit atque chamæleonti. Nam ille colorũ omnium similitudinem exprimit, præterquàm albi: sic assentator, cum se similem præstare non possit in iis, quę digna sunt studio

dio, turpia queque imitatur quantum potest.

reciprocat auram.] resorbet, retrahit.

populari vescitur aura.] Prou. Vento viuère.

Albi & pudici nescius.] color albus mentis integritatem puritatemque, vt rubeus pudorem, arguit.

Ei qui semel sua prodegerit, aliena credi non oportere.

EMBLEMA LIIII.

COLCHIDOS in gremio nidum quid congeris? eheu
Nescia cur pullos tam malè credis auis?
Dira parens Medea suos sæuissima natos
Perdidit; & speras parcat vt illa tuis?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM ex Græco Archiæ: estque apostrophe ad hirundinem in statuæ Medeæ quasi sinu nidificantem.

tem. Quæ fabula torquetur in prodigos & decoctores, quibus nihil de rebus aliorum committendum, qui adeò prauè sua dilapidarint. Eos enim non secus atque auiculam imprudenter facere, quæ Medeæ suos paruulos credat, cum ea non continuerit manus à proprijs liberis.

Colchidos.] Medeæ.
in gremio.] sinu.
nidum congeris.] nidificas.
tam malè credis.] tam improuidè committis.
Dira parens Medea, &c.] Ouid. 7. Metam.

Temeritas.

EMBLEMA LV.

IN PRÆCEPS rapitur, frustra quoque tendit habenas
Auriga, effreni quem vehit oris equus.
Haud facilè huic credas, ratio quem nulla gubernat,
Et temerè proprio ducitur arbitrio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HANC similitudinem mutuatus est à Platone, qui animum nostrum cum auriga, perturbationes cũ equis comparat. Significatur autem nihil ei committendum esse, qui in proprios affectus nullum sibi sumit imperium, sed temerè hac & illac fertur concitatus, non aliter quàm equus, qui sessorem abripit.

In præceps rapitur.] de plaustro cadit.

frustra tendit habenas:[sic Virgil.

Instat

Inſtat equis auriga, neq́ audit currus habenas.
effreni oris equus.] ἀχαλίνου στόματος.

In temerarios.

EMBLEMA LVI.

ASPICIS aurigam currus Phaetonta paterni
Igniuomos auſum flectere Solis equos;
Maxima qui poſtquàm terris incendia ſparſit,
Eſt temerè inſeſſo lapſus ab axe miſer.
Sic plerique rotis fortunæ ad ſidera Reges
Euecti, ambitio quos iuuenilis agit;
Poſt magnam humani generis cladémq́ ſuamq́,
Cunctorum pœnas denique dant ſcelerum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PHAETONTIS caſus in eos Principes traducitur, qui recta mente conſilioq́; deſtituti, & audacia iuue-

iuuenili exſultantes, multis varijsq; difficultatibus ſeſe implicant, adeò vt poſt labores inexhauſtos, tandem ſe & ſuos in præcipitium miſerè conijciant. Ferè fit enim, vt Principes illi fatui & excordes, eo, quòd habent in alios imperij & potentiæ, pro ſua libidine abutantur, & quaſi prodigant in publicæ rei ſummam perniciem.

currus paterni.] imperij vel regni paterni adminiſtratio.

Maxima qui poſtquã] vbi permultos motus concitauit, ferro flammaque depopulatus eſt.

Eſt temerè inſeſſo.] de plauſtro decidit, quòd temerè inſcenderat.

Sic plerique] ita quidem noui Principes ad regni vel Principatus euecti faſtigium, aura quadam fortunę blandientis, non autem ex virtutum meritis.

ambitio quos iuuenilis.] iuueniliter exſultantes, vt de Annibale Cato maior.

Poſt magnam.] poſt ingentem populorum ſtragem, & facultatum longè maximum diſpendium.

Cunctorum pœnas.] tandem pœnas ſui furoris & amentiæ luunt.

Furor

Furor & rabies.

EMBLEMA LVII.

ORA gerit clypeus rabiosi picta leonis,
Et scriptum in summo margine carmen habet
Hic hominum est terror, cuius possessor Atrida:
Talia magnanimus signa Agamemno tulit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AGAMEMNON clypeum habuit, in quo depictus Leo conspiciebatur: qui clypeus in Olympię fano per aliquot tempora perpendit, inscriptione etiam adiecta:

οὗτος μὲν φόβος ἐστὶ βροτῶν, ὁ δ' ἔχων Ἀγαμέμνων.

Terror hic est hominũ, quiq; hunc gerit, est Agamemnon.

Ducum certè ac militum immanitas ac sæuitia signis militaribus non rarò arguitur. Quid enim significãt in eiusmodi

modi

modi bellicis ſtemmatis vltures, gryphes, dracones, aquilæ, leones, quàm rapacitatem, deprædationem, internecionem, terrorem, & alia longè multa, quæ perpetuò ſanguinarios belli duces comitatur.

Et ſcriptum in ſummo] id vno nomine dicitur ἐπίγραμμα, vulgo Gallico *eſcriteau*.

talia ſigna.] tale ſymbolum.

In eos, qui ſupra vires quicquam audent.

EMBLEMA LVIII.

DVM dormit, dulci recreat dum corpora ſomno
Sub picea, & clauam cateraq; arma tenet,
Alciden Pygmaa manus proſternere letho
Poſſe putat, vires non bene docta ſuas.
Excitus ipſe, velut pulices, ſic proterit hoſtem,
Et ſeui implicitum pelle leone s agit.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

APOLOGVS hic in eos flectitur, qui licet tenuis fortunæ sint, aut ingenio non perinde valeant, audent tamen potentiores, vel etiam dociores incessere: quo ex conflictu nihil referunt præter noxam & dedecus. Meminit Apologi Marcellin. lib. 22. vbi de Iuliano Imp. à maledicis impetito: frustra (inquit) virum circumlattrabant, immobilem occultis iniurijs, vt Pygmæi, Thiodamas, agrestis homo Lyndius cum Hercule. Historiam tamen malim peti à Philostrato in Imaginibus.

recreat dum corpora somno.] idem atque dormit. Virg.

——placidam per membra quietem Irrigat.

Alciden.] Herculem.

Pygmea manus.] pumilionum seu nanorum multitudo.

Posse] quod erat ἀδύνατον.

putat.] quod erat ἀνόητον, non spectata primùm sua imbecillitate.

Excitus.] excitatus somno.

proterit.] facilè victoriam vir magnus de pusillis nanis retulit.

Impossi-

Impoſſibile.

EMBLEMA LIX.

A*BLVIS Æthiopem quid fruſtra? ah deſine: noctis*
Illuſtrare nigra nemo poteſt tenebras.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Aeſopi Apologo,& Luciani quodam Epigrammate, quod in eos dicitur, qui nulla corrigi arte poſſunt: vel in ea omnia, quæ fucata ſunt & ſimulata, vt inanem gloriam, non vitæ meritis, ſed corruptis hominum ſuffragijs emptam, cuius tamen ſimulacra omnia, vt ita dicam, tãquam floſculi celeriter decidunt: cum ſimulatum quicquam non poſſit eſſe diuturnum.

Aethiopem.] Maurum. Vnde Prou. Aethiops non albeſcit.

Cuculi.

EMBLEMA LX.

RVRICOLAS agreſte genus plerique cucullos
Cur vocitent, quænam prodita cauſſa fuit?
Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore vites
Qui non abſoluit, iure vocatur iners.
Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit vxor adulterio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CVCVLI nomen abuſiuè in eos traductum eſt, quorum impudicæ ſunt vxores: cum ij contra cuculi potius vocari debeant, qui vxores alienas adulterãt, ſpectato nimirum auis ingenio, quæ ſua oua in nidis aliẽnis ponere ſoleat.

Ruricolas agreſte, &c.] Nondum mihi conſtat, cur plerique impingant nomen cuculi ruſticis quibuſdam.

Vere

Vere nouo cantat.] Fortè quia cuculi peculiari conuicio dicebantur olim agricolæ, qui negligentes, socordes, tardiq́ue essent, quòd non priùs putassent vites, quàm cuculus canere cœpisset, ait Alciatus ipsemet 7. Parerg. c. 5. ex Plinio 10. 9. & Horat. 1. Serm. 7.

Vespertilio.

EMBLEMA LXI.

ASSVMPSISSE suum volucri ex Mineide nomen,
Socraticum auctores Chærephoonta ferunt.
Fusca viro facies, & stridens vocula, tali
Hunc hominem potuit commaculare nota.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CHAEREPHON Atheniensis, Socratis discipulus, tam pertinaciter libris incubuit, vt nocturnis lu-

cubrationibus extenuatus maximum pallorem maciemque contraxerit, adeò vt vulgari ioco Noctua, aut, vt aliis placet, Vespertilio nominaretur. Id prouerbii legere est apud Aristophanem, in macilentum & pallore confectum.

Assumpsisse suum.] Chærephon, conuicio quodam publico, audit Vespertilio.

Fusca viro facies.] quòd esset fuscus, & voce stridula, fusca vox, φαία φωνὴ Polluci. huic opponitur canora.

Nota.] probro, conuicio. Nota dicitur probrum, inquit Nonius.

Aliud.

EMBLEMA LXII.

VESPERE quæ tantùm volitat, quæ lumine lusca est,
Quæ cùm alas gestet, cætera muris habet;
Ad res diuersas trahitur: mala nomina primùm
Signat, quæ latitant, iudiciumq́ue timent.
Inde & Philosophos, qui dum cælestia quærunt,
Caligant oculis, falsaq́ue sola vident.
Tandem & versutos, cùm clam sectentur vtrumque,
Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID confinxit Emblema ex multiplici acceptione vocabuli Vespertilionis, quod ad res varias torquere solēt eruditi homines. Primùm in debitores, qui ne in iudicium pertrahantur, & æs alienum cogantur exsoluere, ad modum vespertilionum lumen fugiunt, & in mediis noctis tenebris, & per amica silentia Lunæ volitant. Conuertitur etiam in tenebriones quosdam, qui sapientiam eam profiteri se fingunt, à qua sunt alienissimi. simulant

enim

enim quod non sunt; nec secus ac volucres hæ plumarum loco membranas in aere motant, muribus non absimiles: ita hi naturæ aut rerum obscurarum arcana rimantur, sed irrito conatu. Denique in versipelles, & subdolos quosdam dicitur, qui nulli factioni se addicunt, sed cum vtraque parte colludunt: qui tamen cum soleant omnibus imponere, omnibus etiam suspecti sunt & inuisi.

Vespere quæ tantum.] hinc Vespertilioni nomen.

mala nomina.] debitores, qui non sunt soluendo.

Caligant oculis.] nihil vident in iis, de quibus affirmant.

falsaq; sola vident.] Sic fassus est Cicero 2. de natura. Deor. se facilius quid falsum sit, videre, quàm verum agnoscere.

versutos.) ad malitiam callidos, inquit Nonius. vt de Catilina Cic. pro Cælio: Versare suam naturam, & tegere ad tempus, atq; huc & illuc torquere & flectere.

Ira.

EMBLEMA LXIIII.

ALCÆAM veteres caudam dixere leonis,
Qua stimulante iras concipit ille graues.
Lutea cùm surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ADMONEMVR iræ impetum cohibendum esse, omnesq; occasiones deuitandas, quòd ea perturbatio sic hominem extra se deiiciat, vt quasi transformetur in belluam ferocissimam.

Alcæam veteres.) quòd eius incitamento ad fortitudinem excitetur. i. *ἀπὸ τοῦ δὶ αὐτῆς εἰς ἀλκὴν τρέπεσθαι.*

Qua stimulante.) qua se mouente. Plin. 8. Leonum animi index cauda, vt equorum aures. Immota ergo placidus, clemens, blandientique similis, quod rarum est, crebrior

brior enim eius iracundia, &c.

Lutea bilis.] ἰσατώδης, glastea, acerrima, mordacissimaque, & quæ extremam inter genera bilis malignitatem obtinet.

crudescit.] crudus fit, durior & impotentior.

atro felle.] fel, iræ folliculus.

In eum qui sibi damnum apparat.

EMBLEMA LXIIII.

CAPRA lupum non sponte meo nunc vbere lacto,
Quod malè pastoris prouida cura iubet.
Creuerit ille simul, mea me post vbera pascet:
Improbitas nullo flectitur obsequio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID petitum è Græco incerti auctoris, de capra lupi catulum lactante. De ingratis intelligitur, ijsque ma-

ximè, qui perniciem aut detrimentum afferunt de se bene meritis. quo genere sceleris nullum aliud exsecrabilius, aut dignius supplicio. Quid enim deterius, quàm ijs vitam adimere, aut etiam afficere incommodis, qui nobis vitæ caussa fuerunt?

pastoris malè prouida cura.] ποιμένος ἀφροσύνη.

simul.] vbi, postquàm.

Improbitas nullo.] Publius Mimus.

Maleuolus semper sua natura vtitur. i. nullo beneficio ingrati animus mutatur.

Fatuitas.

EMBLEMA LXV.

MIRARIS nostro quòd carmine diceris Otus,
Sit vetus à proauis cùm tibi nomen Otho.
Aurita est, similes & habet ceu noctua plumas,
Saltantemq́; auceps mancipat aptus auem.
Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus otos:
Hoc tibi conueniens tu quoque nomen habe.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PLERIQVE gloriosuli suum nomen ab antiquo quodam & nobili genere trahunt, quanquam indignissimè, cum nulla sua virtute præclaro nomini respondeant. Proinde fit interdum, vt nomine leuiter, immutato vel detorto, dignam factis appellationem sortiantur: vt hic Otho gloriabundus quispiam & arrogans, non quidem ab Othone, vti iactabat, Imperatore, sed ab Otide, aue fatua, parasitica, captique facili.

diceris

diceris Otus.] vel Otis potiùs.
Aurita est.] Otis Aristot. in historia animal.
auceps aptus.] aucupandi doctus.
mancipat.] manu capit.
auem.] Otidem.

Obliuio paupertatis parens.

EMBLEMA LXVI.

CVM lupus esuriens mandit ceruarius escam,
Præq; fame captum deuorat hinnuleum,
Respiciat si fortè aliò, vel lumina vertat,
Præsentem oblitus quem tenet ore cibum,
Quæritat incertam (tanta est obliuio) prædam.
Qui sua neglexit, stultè aliena petit.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CERVARII lupi natura ea est, vt quamuis post longa ieiunia repertas ægrè carnes mandere cœperit, vbi quid casu respexerit, obliuiscatur, & copiæ præsentis immemor, aliud quærat. Testis est Plin. lib. 8. cap. 22. Idem contingit ambitiosis & auaris, qui spe honoris amplioris, aut etiam commodi alicuius, in quo sit quæstus vberior, neglecta præsenti sorte, quærant aliam, fitque sæpenumero vt vtroq; frustrentur.

lupus ceruarius.] Lynx.
mandit,] mandere incipit.
hinnuleum.] fętum ceruinum.
incertam prædam.] quam nondum arripuit.

Superbia.

EMBLEMA LXVII.

En statua statua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre Deis ausa procax Niobe.
Est vitium muliebre superbia, & arguit oris
Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

EXPLICATIO CLAVD. MIN.

FIGMENTVM hoc Niobes ob insolentem iactantiam in saxum rigens transformatæ, arguit potentiorum quarundam mulierum superbiam, & immodicam arrogantiam, qua obcæcatæ ne ipsis quidem Superis subesse se putant, adeò vt suæ mortalitatis immemores incidant in miseram quandam *ἀναίσθησιν*, & sensus vacuitatem.

statua statua.] expressa imago lapidea ex alia imagine saxea, in quam conuersa Niobe.

ductum

ductum de marmore marmor.] marmoreum idolum è simulacro marmoreo: id est, Niobe marmorea.

procax.] petulans, conuiciatrix.

Se Dijs ausa conferre.] quæ numini ausa est obloqui, seque efferre supra hominum captum.

Est vitium mulieb.] solemne est mulieribus, quę sunt potentiores, superbire.

Impudentia.

EMBLEMA LXVIII.

PVBE tenus mulier, succincta latrantibus infra
Monstrorum catulis Scylla biformis erat.
Monstra putantur auarities, audacia, raptus:
At Scylla est, nullus cui sit in ore pudor.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HERACLIDES Ponticus, qui allegorias scripsit in Homerum, ait per Scyllam significari omnis generis impudentiam, quæ non ab re cingatur canum rictibus, audacia, rapina, auaritia.

mulier.] ὡς σημεῖον τῆς ἀνοίας οὐκ ἐλάχιστον: quod non minimum amentię signum, ait Galen. προτρεπτικῷ ἐπὶ τέχνας.

pube tenus.] impudentiæ nota.

succincta latrantibus.] inferiore sui parte cincta quasi canibus monstrosis.

Scylla biformis.] supernè fęminam referens, infernè in caninos rictus desinens.

Monstra putantur] auiditas, temeritas, rapina, seu rapacitas.

At Scylla.] ipsamet est τῆς ἀναιδοίας typus seu imago.

Φιλαυτία

Φιλαυτία.

EMBLEMA LXIX.

QVOD nimium tua forma tibi Narcisse placebat,
In florem, & noti est versa stuporis olus.
Ingenij est marcor, cladesq́ Φιλαυτία, doctos
Quæ pessum plures datq́, dediq́ viros:
Qui veterum abiecta methodo, noua dogmata quærunt,
Nilq́ suas præter tradere phantasias.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NVLLA deterior ingeniorum pestis, quàm nimia sui admiratio & confidentia, quæ eam menti caliginem inducit, vt assentatione omni deterior negligẽtem, superbum, otiosum, & aliorum cõtemptorem hominem reddat; adeò vt nisi quod ipse faciat, vel doceat, nihil rectum putet. Bene Seneca libello, De vitæ tranquillitate:

te: Puto multos potuisse ad sapientiam peruenire, nisi putassent se peruenisse.

Quod nimium.] descriptio φιλαύτου.

Inflorem.] tibi cognominem, quæ Narce dicitur, & stuporem sonat. Illius odor caput aggrauat, Plin. 21. cap. 5. & 11. 29.

Ingenij est marcor.] φιλαυτία inducit ingenio quasi marcorem & exitium.

doctos quæ pessum.] quod vitium permultos ingenio præditos omnino perdidit.

Qui veterum abiecta.] qui à veterum doctrina, docendique ratione desciscentes, nouam quandam sectam induxerunt.

Nilq; suas præter.] ijque nihil aliud tradere voluerunt, quàm quod eorum dictabat libido.

Garrulitas.

Garrulitas.

EMBLEMA LXX.

QVID matutinos Progne mihi garrula somnos
Rumpis, & obstrepero Daulias ore canis?
Dignus Epops Tereus, qui maluit ense putare,
Quàm linguam immodicam stirpitus euere.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID mutuatus est ex Oda quadam Anacreontis in hirundinem somnos matutinos interrumpentẽ. quod in eos flectitur, qui sapientibus & sedatis viris importuna sua garrulitate negotium facessunt. Et quidem vsu venire solet, vt quibus est rationis inopia maior, sint loquaciores alijs: quia cum loquendi tempus nesciant, passim & vbique obstrepant.

matutinos somnos.] qui sunt longè suauissimi. Hic in

telligе otium quietum, & à contentione laborum vacationem: quæ tamen quies interrumpitur aliquando importuna quorundam nugacitate.

Progne garrula.] hirundo, ſymbolum garrulitatis. Notum prouerb. Hirundinem ſub eodem tecto ne habeas.

obſtrepero Daulias ore.] Luſcinia.

Dignus Epops Tereus.] meritò in vpupam mutatus, qui Prognes linguam ſcindere, quàm omninò auellere maluit. Ouid. 6. Metam. Plin. 10. 29.

putare.] ſcindere.

Inuidia

Inuidia.

EMBLEMA LXXI.

SQVALLIDA vipereas manducans femina carnes,
Cuiq; dolent oculi, quæq; suum cor edit,
Quam macies & pallor habent, spinosaq; gestat
Tela manu: talis pingitur Inuidia.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ELEGANS Inuidiæ descriptio ex effectis, adiunctisq; quibus ostenditur eum, qui laboret inuidia, virulentis cogitationibus pasci, aliorum prosperis successibus ingemiscere, animum mœrore cōficere, corpus macie & pallore confectum reddere, aculeis maledicis alios insectari.

femina.] Rectè femina Inuidia: vel quia id contumeliosum nomen: vel quòd non cadat id vitium nisi in ani-

mos molles, parumque viriles.

squallida.] sordida, inculta.

vipereas carnes.] Ouid. 2 Metam. de Inuidia,

——videt intus edentem
Vipereas carnes, vitiorum alimenta suorum.

Cuiq; dolent oculi.] Virgil. Epigrammat.

Testatur gemitu graues dolores,
Suspirat, gemit.

Queq; suum cor edit.] Prouerb. Pythagoræ: Cor ne edito. i. ne curis animum excrucies. Et cura dicitur, quòd cor edat. Maro:

——Tityiq; vultur intus,
Qui semper lacerat, comestq; mentem.

Quam macies.] Ouid. ibidem:

Pallor in ore sedet, macies in corpore toto.

Virgil. *Pallor terribilis genas colorat.*

spinosaq; gestat Tela.] Ouid. eodem 2. lib.

Indoluit, baculumq; capit, quem spinea tortum
Vincula cingebant.

Luxuria

Luxuria.

EMBLEMA LXXII.

ERVCA capripes redimitus tempora Faunus
Immodica Veneris symbola certa refert.
Est eruca salax, indexq́; libidinis hircus:
Et Satyri Nymphas semper amare solent.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HAEC sunt fœdę libidinis expressissima symbola. Satyrus, siue hircus (animal salacissimum, & ad Venerem maximè pronum) capite gestans erucam, herbam virtutis calidissimę (ab vrendo dictam) significat luxuriam putidam & olentem esse in actu, & in affectu ardentem.

Eruca.] herba naturæ calidæ. Plin. 19.8.

capripes Faunus.] caper luxurię nota.

redimitus.] cinctus anteriores capitis partes.

Immodica.] nam Venus moderata laudatur aliàs, vt naturalis.

salax] ad libidinem prouocans.

Et Satyri Nymphas.] Pausanias Atticis, de insulis Satyrijs. Aelian. 3. histor. omnigenæ.

Luxuriosorum opes.

EMBLEMA LXXIII.

RVPIBVS aeriis, summiq; crepidine saxi
Immites fructus ficus acerba parit:
Quos corui comedunt, quos deuorat improba cornix.
Qui nihil humanę commoditatis habent:
Sic fatuorum opibus parasiti & scorta fruuntur,
Et nulla iustos vtilitate iuuant.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOC ex apophthegmate Diogenis. Dicebat enim eos, qui profusè & temerè bona decoquerent, opesque insumerent in rebus Venereis, conuiuijs magnificis, & id genus alijs, esse arboribus similes in montium cacumine nascentibus, quarum fructus essent hominibus inutiles, à coruis aut vulturibus deuorandi.

Rupibus aerijs, &c.] Rupes, seu saxum, imperiti & stolidi symbolum. aer, pro ventoso. crepido, pro fortunę summo gradu.

Immites fructus.] καρποὺς ἀκάρπους.

corui.] improbi quique impostores, nigri homines, quos fugiendos esse monuit Horatius.

improba cornix] vt lena, scortillum.

Qui nihil hum. comm.] qui non subseruiant hominum vsibus, quanquam omnia hominum causa facta. Et bona dicuntur à beando. Beare, est prodesse, seu beatum facere. Hinc χρηστοὶ ἄνδρες, viri boni & salutares.

fatuorum.] insipidorum, improuidorum, nulla penè mente, nulloque ingenio præditorum.

parasiti.] alienæ quadræ assueti, scutræ vagi.

scorta.] meretriculæ.

iustes.] viros bonos. Nomine Iustitiæ, virtutes omnes complectimur, ex Plat. Dialogo, qui ἐρασαὶ inscribitur.

Tumulus meretricis.

EMBLEMA LXXIV.

QVIS tumulus? cuia vrna? Ephyrææ est Laidos. ah: nō
Erubuit tantum perdere Parca decus?
Nulla fuit tum forma. illam iam carpserat ætas,
Iam speculum Veneri cauta dicarat anus.
Quid scalptus sibi vult aries, quem parte leæna
Vnguibus apprehensum posteriore tenet?
Non aliter captos quòd & ipsa teneret amantes:
Vir gregis est aries, clune tenetur amans.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SEPVLCRO Laidis, scorti nobilissimi, leæna est efficta partibus posterioribus arietem cōplexa, quod procacitatem petulantiamq; meretricis indicabat. Aries enim, animal stolidissimum, ita scalptum à Leæna, repræ-

præſentat amatorem fatuum & ſtolidum, qui blandæ & doloſæ dominę ſubſeruiat, quiq; ſuā ſeruitutem, quàm ſit miſera, non ſentiat. Leæna meretricem arguit.

Quis tumulus?] cuius hoc ſepulcrum?

Ep hyraa eſt Laidos.] famoſæ meretricis.

non erubuit.] ei etiā tam formoſæ auſa eſt mors inijcere manum?

Nulla fuit tum forma] iam in ſenium vergebat.

illam iam carpſerat ætas.] inclinans ęuum iam nitorem formæ ademerat.

Iam ſpeculam.] coacta erat amores teneros alijs iunioribus permittere.

Quid ſcalptus.] quid per arietem ſcalptum à Leęna, quem arreptum vnguibus poſteriore parte detinet?

Non aliter captos.] eò quòd ſciret ineſcare & capere miſeros amaſios.

In amatores meretricum.

EMBLEMA LXXV.

VILLOSÆ indutus piſcator tegmina capræ,
Addidit vt capiti cornua bina ſuo;
Fallit amatorem ſtans ſummo in littore ſargum,
In laqueos ſimi quem gregis ardor agit.
Capra refert ſcortum: ſimilis fit ſargus amanti,
Qui miſer obſcœno captus amore perit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PRIMA huius comparationis pars ſumpta eſt ab Aeliano, lib. De animalib. 1. cap 23. Vt ſargus piſcis facilè à piſcatore capitur, ſi caprinam pellem induerit (genus enim hoc piſcis inſtinctu quodam naturæ, amore caprarum detinetur) ita deperit amaſius viſa quadam formoſula, vel potius laruata capra, cuius laqueis irretitus,

titus, vix ſe inde poteſt extricare.

Villoſæ indutus.] Piſcator indutus caprinam pellem piloſam.

addidit vt capitis.] additis capiti duobus quaſi cornibus.

amatorem.] amore capræ detentum.

ſtans ſummo in littore.] hærens piſcator ad litus eo cultu.

In laqueos ſimi quem.] quem ad retia pellicit amor ille capræ. Simus grex.i.caprarum, quæ ſimę.

Capra refert ſcortum.] meretriculę ſimilis capra, ſargus amaſio.

Cauen-

Cauendum à meretricibus.

EMBLEMA LXXVI.

SOLE sata Circes tam magna potentia fertur,
Verterit vt multos in noua monstra viros.
Testis equum domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci postquàm vina bibere sues.
Indicat illustri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quisquis amat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SCRIBIT Homerus Odyss. κ. socios aliquot Vlyssis virga percussos à Circe, epotoq; pharmaco venefico, statim in porcos esse transformatos. Quo figmento adumbratur meretricis, & libidinis fœdæ typus. ea enim suis præstigijs humanas illas cogitationes, & naturales motiones (quæ ὁρμαὶ Græcis dicuntur) in homine tumultuantes excitat impotenter, mutatque in deterius: ex

quo

quo fit, vt homo, diuinę naturæ particeps, in belluam degeneret. Per Vlissem, qui nullo veneficio à pristino mentis statu dimoueri potest, constantem animi ducem rationem intelligimus.

Sole satę.] filiæ Solis.

potentia] vis.

Verterit vt multos.] Homer. Odiss. κ.

Testis equum domitor.] Virg. 7. Ouid. 14. Metamor.

Scylla biformis.] de qua paullò ante.

Atq; Ithaci.] Vlyssis socij, de quorum transformatione alio loco.

Et rationem animi.] Hinc Venus ἀφροδίτη dicta, quasi ἀφροσύνη .i. stultitia, mentisq; priuatio.

Amule-

Amuleum Veneris.

EMBLEMA LXXVII.

INGVINA dente fero suffosum Cypris Adonin
Lactuca folijs condidit exanimem.
Hinc genitali aruo tantum lactuca resistit,
Quantum eruca salax vix stimulare potest.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VENVS fingitur mortui Adonidis genitalia lactucis recondidisse, vt moneamur libidinem, turpemque voluptatem ciborũ moderatorum vsu sopiendam & reprimendam esse. Nihil enim æquè conducit ad motus illicitos cohibendos, quàm victus ratio temperata. Eruca calefacit, Veneremque incitat: Lactuca verò contrà, herba frigidæ qualitatis.

Inguina dente.] Venus exanimatum iam Adonidem amasium, qui apri dente confossis inguinibus perijt, tumulo

mulo mandauit in lactucæ folijs.

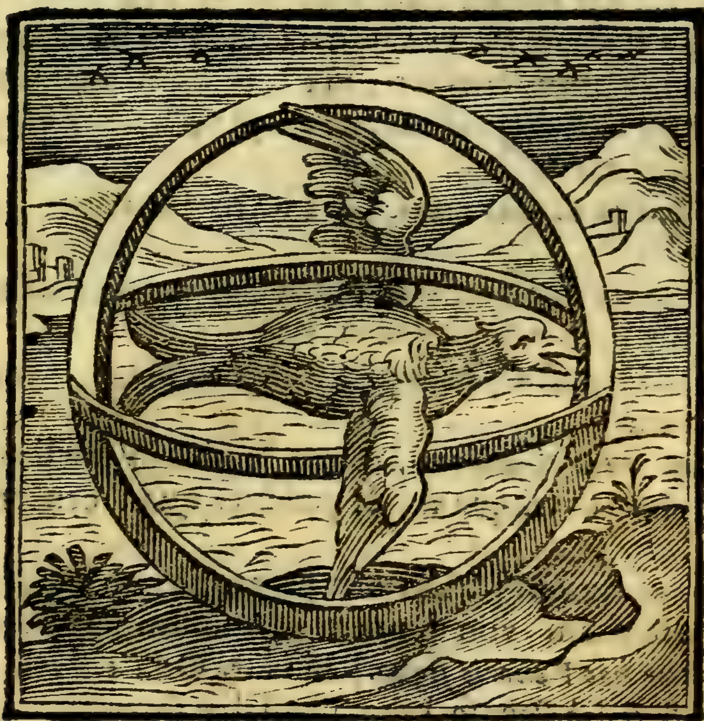
genitali aruo.] facultati illi genitali, quæ nominatur Genitale aruum, pro pudendis partibus, aptisque ad generandum: vt Virgil. 3. Georg. & D. Augustin. 18. c. 23. De ciuit. Dei.

lactuca resistit.] Plin. & Caß. Dyonis 12. de agric. cap. 13.

eruca salax.] de qua paullò ante.

Inuiolabiles telo Cupidinis.

EMBLEMA LXXVIII.

Ne dirus te vincat amor, neu femina mentem
Diripiat magicis artibus vlla tuam:
Bacchica auis præstò tibi motacilla paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda, & geminis vt complicet alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.

Dicitur

Dicitur hoc Veneris signo Pagasæus Iason
Phasiacis lædi non potuisse dolis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

Ex Homero & quibusdam scholiastis tradit amuletum ad arcendas amoris illecebras (quo nullum magis exitiosum aut furiosus præstigium) nempè adhibendam motacillam humano stomacho, quæ disponatur inter binos circulos sese quasi intersecantes. Eam auiculam aiunt esse veneficis mulieribus ad incantationes perutilem: quam etiam à Venere primùm è cęlo ad homines deportatam, & Iasoni traditam volunt, vt Medeam alliceret. Sed par non est haberi fidem ei præstigio: quin potius ita statuamus, venenum veneno pelli, & amore amorem sisti atque coerceri, id est, otiosum animum aliquo labore obstringendum, ne turpi voluptati corporis aurem præbeat.

Ne dirus te vincat amor.] ne amoris laqueis te irretiri patiaris.

neu femina.] ne ve mulier quædam venefica animum tuum Magicis artibus præpediat.

præstò Motacilla.] habe præstò Motacillam, auem Baccho sacram.

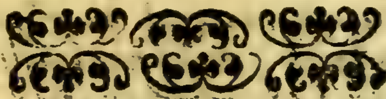
Quam quadriradiam.] quam locabis in medio orbis circulo, ita vt vtraque ala & pedibus quasi crucem referat.

Tale amuletum.] Istud erit paratissimum amuletum ad impediendam vim omnem carminum Magicorum.

Dicitur hoc Veneris signo.] Pindar. Oda 4. Pyth.

Pagasæus.] à Pagasa, vrbe Thessaliæ. sic etiam nominatur Ouid. 1. Fastor.

Phasiacis dolis.] Medeæ incantationibus.

Lasciuia

Lasciuia.

EMBLEMA LXXIX.

DELICIAS & mollitiem mus creditur albus
Arguere, at ratio non sat aperta mihi est.
An quòd ei natura salax & multa libido est?
Ornat Romanas an quia pelle nurus?
Sarmaticum murem vocitant plerique Zibellum,
Et celebris suaui est vnguine muscus Arabs.

EXPLICAT, CLAVD. MIN.

MOLLITIES notatur nobilium quarundam matronarum, quæ ad corporis ornatum ostentent raras pelliculas animalculorum, vt muris aranei, æluri zibellini (felis libidinosissimi) vtanturque suffitu musci Arabici. Quæ omnia, vt vno verbo, symbola possunt esse rei Venereæ.

Delicias & mollitiem.] mollitudinẽ, luxũ, libidinẽ.

mus albus.] Prouerb. mus albus.
Arguere.] significare.
Salax.] ad libidinem excitans.
Romanas nurus.] matronas.
Sarmaticum murem.] de quo Aelian. 12. 10.

Desidia.

EMBLEMA LXXX.

DESIDET in modio Essæus, speculatur & astra,
Subtus & accensam contegit igne facem.
Segnities specie recti velata cucullo,
Non se, non alios vtilitate iuuat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NOMINE Essæi desidentis, in cęlum oculos flectentis, sub modio faculam ardētem obtegentis, ij desi-

designantur apud nos, qui vitam piam & contemplatiuã prætexentes ociantur, ingenij lumen extingui sinunt, nil sibi nec alijs vtiles.

Desidet in modio.] ignauam vitam ducit.

speculatur & astra.] vt qui religionem profiteatur, θεωρητικὴν quandam præ se ferens.

Subtus & accensam.] tegit faculam sub modio; vires ingenij non exserit, sed hebescere patitur.

Segnities specie.] qualis cęnobitarum quorundam.

Non se, non alios.] Prou. Nec sibi nec alijs vtilis.

Desidiam abijciendam.

EMBLEMA LXXXI.

QVISQVIS iners, abeat. nam in chœnice figere sedem,
Nos prohibent Samij dogmata sancta senis.
Surge igitur duroq; manus assuesce labori;
Det tibi dimensos crastina vt hora cibos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

MONVIT Pythagoras chœnici non insidendum, id est, non esse cibum alienum per inertiam sectandum, neq; in alienis sportulis vitam collocandam, vt sede in eis statuta, totum ætatis tempus otiosè traducamus, sed aliquam ineamus rationem, vt nostra industria victum comparemus, neque semper ab aliorum pendeamus ope.

in chœnice figere sedem.] feriari ob spẽ demensi diurni.
Nos prohibent.] prohibemur ex Pythagoræ symbolis.
manus assuesce labori.] apta & compone te ad laborẽ.

In

In facilè à virtute descìscentes.

EMBLEMA LXXXII.

PARVA velut limax spreto Remora impete venti,
Remorumq́; , ratem sistere sola potest :
Sic quosdam ingenio & virtute ad sidera vectos
Detinet in medio tramite caussa leuis .
Anxia lis veluti est, vel qui meretricius ardor
Egregijs iuuenes seuocat à studijs .

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

QVI sunt ingenio lubrico, parumque constanti, mentem suam ab honesto quodam instituto vitæ auocari facilè permittunt. *Sic* enim cœptis cum aliqua laude re bus, magno suo damno renuntiant, vel controuersiæ aut litis mouẽdæ tricis abstracti, vel quibusdam illecebris amasiæ alicuius deliniti. Ducitur similitudo à

natura remoræ pisciculi, quę nauem vel maximam sistat: vt Plin. testatur lib. 9. cap. 25.

Spreto impete.] impetu. Gell. 19.7.

ratem sistere potest.] Plin. 9.25.

ad sidera vectos.] summum iam honorem consecutos.

in medio tramite.] instituto iam bene inchoato.

Ignaui.

EMBLEMA LXXXIII.

IGNAVI Ardeolam stellarem effingere serui
Et studia, & mores, fabula prisca fuit:
Quæ famulum Asteriam volucris sumpsisse figuram
Est commenta: fides sit penes historicos.
Degener hic veluti qui ceuet in aere Falco est,
Dictus ab antiquis vatibus Ardelio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IN vetere quadam fabula inductus erat seruus aliquis fatuus, & nihil non satagens, qui Asterię, vel Ardeolæ stellatę figuram repræsentare conaretur, vt mores & conatus Ardelionum exprimeret. Ij satis mouent sese, sed nihil vnquam promouent: nihilque agunt, sed tantùm fatagunt, ad modum Falconis degeneris & adulterini, qui cit tantùm ceuentis in aere motus. Ij vulgato nomine Ardeliones appellantur: quo hominum genere nullum impudentius, aut ineptius.

Ignaui serui.] nullam ad operam vtilis.

Ardeolam stellarem.] Ardeolarũ tria genera, Leucon, Asterias, Pellos. Plin. 10. 60.

fabula prisca.] Aristot. histor. animal. 9. 18.

ceuet.] alas agitet, volare contendat. Aliàs ceuere, verbum obscęnum.

Auaritia.

EMBLEMA LXXXIV.

HEV miser in medijs sitiens stat Tantalus vndis,
Et poma esuriens proxima habere nequit.
Nomine mutato de te id dicetur auare,
Qui, quasi non habeas, non frueris quod habes.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AB Horatio & Petronio Arbitro sumpta hęc imago Tantali, de auaro intelligitur, magnas inter opes inope, qui hac in vita iam suos manes patitur, cuique nihil aliud mali optare possis, nisi vt viuat diu.

Heu miser.] verè quidem & sponte miser.

miser Tantalus.] ταλάνταρος.

sitiens.] nunquam expletur cupiditatis sitis: proinde cum hydrope comparatur auarus. Horat. 2. Carm. 2. & 1. Serm. 1.

medijs

medijs in vndis.] opibus & facultatibus, quæ sunt fluxæ caducæq́. hinc ductum puto verbum *abundare.* & *cstat.*] nunquam sedet, nec conquiescit.

poma proxima.] res partas.

Qui, quasi non habeas.] Tam deest auaro, quod habet, quàm quod non habet. citatur ex D. Hieronymo.

In Auaros.

EMBLEMA LXXXV.

SEPTITIVS populos inter ditissimus omnes,
Arua senex nullus quo magis ampla tenet;
Defraudans geniumq́ suum, mensasq́ paratas,
Nil præter betas duraq́ rapa vorat.
Cui similem dicam hunc, inopem quem copia reddit?
An ne asino? sic est: instar hic eius habet.
Namque asinus dorso pretiosa obsonia gestat,
Seq́ rubo aut dura carice pauper alit.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc à Plutarcho mutuatus, libello περὶ εὐθυμίας. dicitur in auarum, qui asinina quadam stoliditate vtatur cibis rancidis, pane murido, laido iam penè corrupto, vappa improbè vescatur, cum ei opes affatim suppetant.

populos inter ditiß.] inter suos populares omnes locupletissimus, vt ille apud Pers. 4. Satyr.

Diues arans Curibus, quantum non miluus oberret.

Et Horat. *Diues agris, diues positis in fœnore nummis.*

Arua quo magis ampla.] id vno verbo, locuples.

senex.] Quid verò turpius (ait Cato apud Cic.) auaritia senili? &, quò minus viæ restat, eò plus viatici quærere?

Defraudans genium.] naturæ subtrahens quod appetat. Prouerb. Plautinum.

betas duraq; rapa.] viles & contemptos cibos.

Seq; rubo aut dura.] Prouer. Asinus mauult stramina, quàm aurum.

In

In aulicos.

EMBLEMA LXXXVI.

VANA Palatinos, quos educat aula, clientes;
Dicitur auratis nectere compedibus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EA eſt aulicorum vita miſerè ſplendida, vt aureis compedibus vincti teneantur, nec poſſint effugere: quod de Ariſtippo dictitabat irriſor Diogenes. Qua ſeruitute nihil abiectius aut miſerius, cum ſint illi animo fracto demiſſoq; qui mancipiorum inſtar, ad aliorum nutum viuere & adblandiri cogantur.

Vana Palatinos.] qui aulam aſſectantur aulici, quanquam populari iudicio beati, vincti tamen ſunt, retinenturque aureis compedibus.

vana aula.] epitheton veriſſimum, quę inani ſępè ven-

to

to ſuos aſſeclas paſcat.

auratis compedibus.] Prouerb. Aureæ compedes.

In ſordidos.

EMBLEMA LXXXVII.

QVÆ roſtro, clyſtere velut, ſibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Tranſijt opprobrij in nomen: quo Publius hoſtem
Naſo ſuum appellat, Battiadesq́; ſuum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VT Ibis, auis Aegyptia, roſtri aduncitate per eam ſe partem proluit, qua reddi ciborum onera maximè ſalubre eſt, ait Plinius 8.c.27. Sic plerique, quod vulgò dici ſolet, podicem ex ore faciunt, qui nimia verborum licentia vtuntur quiq́; putidè loquuntur, eaq́; etiam detegunt, quæ prouida natura voluit eſſe tecta.

Niliacis cognita.] in Aegypto nota. Ariſt. 9. anim. hiſt.

opprobrij

opprobrij in nomen.] in probrosam appellationem sordidorum & obscœnorum.

Publius Naso.] Elegia in Ibim.

Battiades.] Callimachus.

In diuites publico malo.

EMBLEMA LXXXVIII.

ANGVILLAS quisquis captat, si limpida verrat
Flumina, si illimes ausit adire lacus,
Cassus erit, ludetq; operam: multum excitet ergo
Si crete, & vitreas palmula turbet aquas:
Diues erit: Sic ijs res publica turbida lucro est,
Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM id ex Aesopico apologo, cuius etiam meminit Aristophan. Equitibus. In eos conuertitur, qui

qui tum maximè quæstum faciunt, cum patria seditione, vel intestinis odijs laborat. Id dicitur vulgo, *in aqua turbida piscari.*

si limpida verrat.] si sit aqua limpida, & illimis. i. absq; limo lutoq;

Cassus erit, ludetq; operam.] nihil capiet.

multum excitet ergo si creta.] si multum arenæ vel sabuli, aut cęni limive excitarit.

& palmula turbet aquas.] aquaque omnis turbetur. palmula, remi extrema pars.

turbida.] tempore tumultus aut belli.

pace.] pacis tempore.

arctati legibus.] coacti, retentique iugo legum ciuilium.

In auaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur.

EMBLEMA LXXXIX.

DELPHINI insidens vada cærula sulcat Arion,
Hocq; aures mulcet, frenat & ora sono.
Quàm sit auari hominis, non tam mens dira ferarum est:
Quiq; viris rapimur, piscibus eripimur.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Græco Bianoris, in 1. Epigrammaton. flectitur in crudelem & insatiabilem hominum auaritiam, qui in vitam hominũ conspirare non dubitant, quò eos bonis omnibus spolient. Ex quo discimus, mitiores interdum esse feras in hominem, quàm ipse homo in genus suum existat.

vada cærula sulcat.] mare cæruleum nauigat.
Hocq; sono.] lyræ suæ modulis.
aures mulcet.] Delphini. Virgil. dixit in 1.
Et mulcere dedit fluctus, & tollere ventos.
Pacuuius, mulcere laudibus, pro mollire, seu lenire, vt vult Festus.
frenat & ora.] retinet os Delphini, ipsumque mitefacit.
rapimur.] opprimimur, lædimur, de medio tollimur. Rapere, ad vim pertinet.
eripimur.] liberamur, seruamur. Virgil. 6.
Eripe me his inuicte malis.

Gula

Gula.

EMBLEMA XC.

CVRCVLIONE gruis, tumida vir pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus gestat Onocrotalum:
Talis forma fuit Dionysi, & talis Apici,
Et gula quos celebres deliciosa facit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HAC imagine depinguntur lurcones, gulosi, helluones, quibus tribuit collum gruis, quod sibi dari optabat Philoxenus: ventrem maximè prominentem, cum duabus auiculis edacissimis, Laro, & Onocrotalo.

Curculione gruis.] collo gruis. Nam propriè curculio, vermis edacissimus, quasi gurgulio dictus: quo nomine notati etiam parasiti quidam.

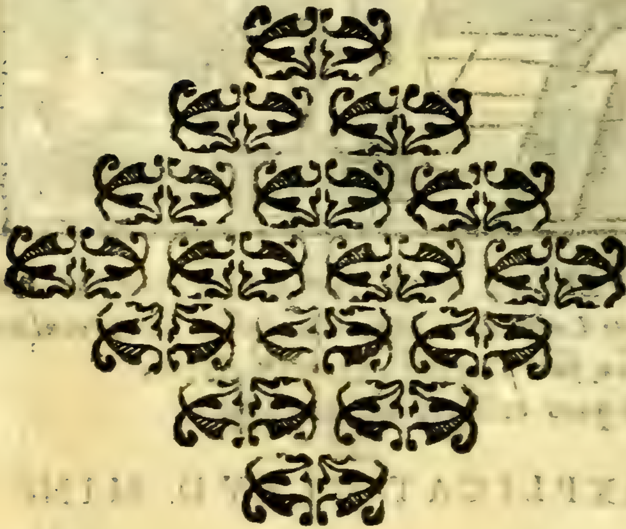
aluo tumida.] ventosus. φύσκων καὶ γάστρων.

Laron.] Gauiam, auiculam edacissimam. Prouerb. Larus hians.

Onocrotalum.] rapacem auem, quæ duplicem videtur habere vterum, vnum naturalem, in faucibus alterum. Plin. 10. 47.

Talis forma Dionysi.] Athenæus 1. Dipnos. 3. Plin. 9. 17.

Et gula quos celebres.] vt Gnatho Siculus Gallonius, Aesopus, Claud. Albinus, Abron. alijque.

Ocni

Ocni effigies, de ijs qui meretricibus donant, quod in bonos vſus verti debeat.

EMBLEMA XCI.

IMPIGER haud ceſſat funem contexere ſparto,
Humidaq́ artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis vix torquet ſtrenuus horis,
Protinus ignaui ventris aſella vorat.
Femina, iners animal, facili congeſta marito
Lucra rapit, mundum prodigit inq́ ſuum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Pauſaniæ Phocicis. Ocnus texens è iunco reſtim vel funem, quam aſella propè aſtans confeſtim voret, gnauum & induſtrium hominem notat, qui vxorem habet, quæ ſtatim dilapidet & abſumat, quicquid ille ſuo labore conquiſierit; vt eſt mulierum quoddam genus ma

ximè ſumptuoſum & prodigum.

Impiger.] non intermiſſo labore.

Sparto.] geniſta.

Protinus.] porrò ac ſine intermiſſione, continuò. Nonius.

ignaui ventris.] πολυτελὴς γυνὴ. ſic apud D. Paulum Cretenſes dicti γαστέρες ἀργοί.

Fæmina, iners animal.] Idem Satyr. 6. Iuuenal.

Prodiga non ſentit pereuntem femina cenſum, &c. vide Prouerb. Mulieris podex.

mundum ſuum.] muliebrem Gell. 4. 1.

In Parasitos.

EMBLEMA XCII.

QVOS tibi donamus, fluuiales accipe cancros;
Munera conueniunt moribus ista tuis,
His oculi vigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximaq; aluus adest:
Sic tibi propensus stat pingui abdomine venter,
Pernicesq; pedes, spiculaq; apta pedi.
Cùm vagus in triuiis, mensaq; sedilibus erras,
Inq; alios mordax scommata falsa iacis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID torquetur in mordacem quendam scurram, ventrionem, alienę quadræ semper assuetum, mordacibus dictis in alios citra discrimen vtentem.

fluuiales cancros.] fluuiatiles.

forfice plurimus ordo.] pedes habent cancri multiplices, qui sunt in modum forficis. Chelæ, sunt eorum brachia. Lege Plin. 9. 31.

stat pingui abdomine.] venter pinguis. Abdomen est spinæ adhęrens pinguedo. Iuuenal.

——venter adest abdomine tardus.

Cum vagus.] Horat. 1. Epistol.

Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret, &c.

mensæ sedilibus erras.] Epitheta hinc Gręcorum multa, vt τραπεζυλοιχὸς, qui mensas lingat. θυράπαξ, & θυράρπαξ, quòd foribus insidietur alienis. Prou. Sartaginum pernicies.

Paruam culinam duobus ganeonibus non sufficere.

EMBLEMA XCIII.

IN modicis nihil est, quod quis lucretur: & vnum
Arbustum geminos non alit Erithacos.

ALIVD.

IN tenui spes nulla lucri est: vnoq; residunt
Arbusto geminæ non bene Ficedulæ.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NON est multum lucri sperandum ex negotijs minimis, & in quibus quanquam multum laboris & operæ collocetur, tamen fructus inde parum capitur, presertimque si sit consors in eadem administratione. hinc adagia: Vno in ramo non bene sedent duę Ficedulæ: & vnum arbustum non alit duos Erithacos.

In modicis.] rebus, vel negotijs.

Erithacos.] Rubeculas. Plin. 10. 20.

In tenui spes.] Prouerb. Tenuis spes.

Ficedulæ.] à ficubus edendis, cum tamen vescantur vuis. Plin. 10. 29.

Captiuus ob gulam.

EMBLEMA XCIIII.

REGNATORQ; penus, mensaq; arrosor herilis
Ostrea mus summis vidit hiulca labris.
Queis teneram apponens barbam, falsa ossa momordit:
Ast ea clauserunt tacta repentè domum;
Deprensum & tetro tenuerunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Apologo Aesopi, dicitur in eos, qui lautioris victus ergo, in opulentiorum domos irrumpunt, vnde nihil præter damnum, aut etiam interitum consequantur. Vel in eos, qui luxus & gulæ intemperantia mortem præproperam sibi accersunt, quiq; vt vulgus Gallorum loquitur, suum in dentibus tumulum faciunt.

Regnator penus.] mus incolens penus. de nomine hoc Gellius 4. c. 1.

mensa arrosor herilis.] assuetus rodere mensas heri, seu patrisfamilias.

hiulca.] hiantia. De ostreis Plin 32. 6.

falsa ossa.] testam ostreæ, quam ossa esse putabat.

Domum.] suam testam.

Deprahensum furem.[murem ἐπ' αὐτοφόρῳ.

Semet in obsc.] qui semet coniecerat in id discrimen.

In garrulum & gulosum.

EMBLEMA XCV.

VOCE boat torua, prælargo est gutture, rostrum
Instar habet nasi, multiforisq; tubæ.
Deformem rabulam, addictum ventriq; gulaq;
Signabit, volucer cùm Truo pictus erit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PETITVM id ex Clementis Alexandrini 2. Pædagog. cap. 1. Qui animum in aluo defodit, pisci qui asellus dicitur, maximè similis. Accommodatur in quosdam rabulas forenses, qui suo incondito clamore videntur aerem turbare, cum dent sine mente sonum, omniaque interea ad ventrem & ingluuiem referant.

Voce boat torua.] quod est λαρυγγίζειν, vt habet Prouerbium, Intenta voce clamat Onocrotalus, siue Truo.

rabulam.] Vide Nonium in Rabula.

addictum ventriq; gulaq; γλωσσογάστορα, vt nominatur à Polluce Onomast. 2.

Docto-

Doctorum agnomina.

EMBLEMA XCVI.

MORIS vetusti est, aliqua professoribus
Superadiici cognomina.
Faciles apertosq́ explicans tantùm locos,
Canon vocatur Curtius.
Reuoluitur qui eodem, & iterat qui nimis,
Mæander, vt Parisius.
Obscurus & confusus, vt Picus fuit,
Labyrinthus appellabitur.
Nimis breuis, multa amputans, vt Claudius,
Mucronis agnomen feret.
Qui vel columnas voce erumpit, Parpalus,
Dictus Truo est scholasticis.
Contra est vocatus, tenuis esset Albius
Quòd voce, vespertilio.
At vltimas mutilans colobotes syllabas,

Hirundo

Hirundo Craßus dicitur.
Qui surdus aliis solus ipse vult loqui,
Vt sturnus in prouerbio est.
Hic blæsus, ille raucus, iste garriens:
Hic sibilat ceu vipera.
Tumultuatur ille rictu & naribus,
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tussit hæsitans.
At conspuit alius, vt psecas.
Quàm multa rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa surgunt nomina.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VIDETVR id ab Alciato confictum, ex scholarum iuris consuetudine in eos Doctores, qui pro varijs in docendo vitijs varia sunt agnomina sortiti. Fit enim sæpenumerò, vt citius vitia quàm virtutes in ijs obseruemus, qui publicè docent, ioculari quadam lasciuia, vt est quorundam in conuiciando natura procax.

Moris vetusti.] in scholis potissimum iuris.

cognomina.] ad laudem aliquam, seu vituperium.

Reuoluitur qui eodem.] qui se implicat, eodemque redit, vnde digressus erat:

Mæander.] flexuosus, obliquus.

Labyrinthus.] quòd se bellè non explicet, nullaq; vtatur methodo.

Nimis breuis.] Breuitas, qua necessaria prętermittuntur, est in vitio, vt fortè fuit Claudius Cantiuncula.

Qui vel columnas.] Prouerb. Columnas rumpere.

Truo.] de qua aui supra.

tenui quòd voce.] vt Chærephon Socratic. de quo ante iam.

colobotes.] mancus, decurtatus. *κολοβόω*, comminuo & trunco.

sturnus.] de hac aui Plin. 10.24.

ceu vipera.] serpens.

psecas. a stillicidium, vel gutta, aut stilla è tectis decidens.

Quàm multa.] quot vitia, tot vocabula & nomina conuiciosa fingi possunt.

Natura.

EMBLEMA XCVII.

PANA colunt gentes (naturam hoc dicere rerum est)
Semicaprumq́; hominem, semiuirumq́; Deum.
Est vir pube tenus, quòd nobis insita virtus
Corde oriens, celsa verticis arce sedet.
Hinc caper est, quia nos natura in secla propagat
Concubitu, vt volucres, squamea, bruta, feras.
Quod commune aliis animantibus, est caper index
Luxuriæ, Veneris signaq́; aperta gerit.
Cordi alij sophian; alij tribuere cerebro:
Inferiora modus, nec ratio vlla tenet.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NOMINE Panos, natura significatur hominis. Pan enim pro Deo habitus, superiore sui parte hominem, inferiore verò caprum referebat. Homo natura diuina est, angelica, cęlesti, immortali, si eius animum spectes. in quo mens, ratio, intelligentia, quibus partibus antecellit alijs animantibus. Est & inferior animi pars ex coniunctione corporis, rationis expers, bruta, ferox, & bestię quàm homini similior, in qua sunt perturbationes. Caper pro libidinis symbolo perspicuè vsurpatur: coitu enim omnia animantia propagantur.

Pana colunt gentes.] Gentiles seu Pagani vulgò dicti.

naturam hoc dicere rerum est.] nam πᾶν, totum vel vniuersum sonat.

quòd nobis insita.] Ratio principium habet à corde, principatum in cerebro. Cic. 1. Tuscul. Plutar. 4. Decretor. 5.

caper.] symbolum coitus, siue libidinis. At coitu animalia omnia generantur, vt sunt aeriæ, aquatiles, terrestres.

sophian.] rationem & mentẽ. Lactant. De opificio Dei.

Inferiora modus.] Ira & cupiditates nihil habent rationis; easque habemus cum belluis communes.

Ars naturam adiuuans.

EMBLEMA XCVIII.

VT sphæra Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic variis, casibus illa præest:
Aduersus vim fortunæ est ars facta: sed artis
Cùm fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus;
Quæ certę secum commoda sortis habent.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM id è Galeni πρὸς τέχνας προτρεπτικῷ: apud quem Fortuna, muliebri habitu, globo seu pilæ insidet, ad eius indicandam instabilitatem: Mercurius verò quadrato cubo, ad designandam artium potissimùm liberalium firmitatem, vt quæ nullo fortunæ impetu moueri loco possint. Quò illud refertur apud Græcos

Græcos auctores peruulgatum.

λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη.

Ars hominibus, est infelicitatis portus.

sphara.] orbi rotundo, ad significandam volubilitatem & inconstantiam, qualis est in artibus sordidis & mechanicis.

cubo.] quadrato lapidi, firmæ sedi, ad designandam artium liberalium stabilitatem: vel vitam ipsam sedētariam hominum studiosorum.

Artibus hic.] Mercurius bonarum disciplinarum præses.

varijs casib.] rebus fortuitis, quęque sunt in perpetuo inconstantiæ motu.

illa.] Fortuna.

Aduersus vim fortunæ] Ars est infelicitatis portus, λιμὴν ἀτυχίας, dixit quidam: & alius, Ars sua cuiq; pro viatico est.

Disce bonas artes] Ouidium imitatur 1. Artis.

Disce bonas artes moneo Romana iuuentus.

In iuuentam.

EMBLEMA XCIX.

NATVS vterque Iouis, tener atque imberbis vterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Saluete, æterna simul & florete iuuenta,
Numine sit vestro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Vt lento accedat curua senecta pede.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AD firmandam conseruandamq; valetudinem corporis, duo sunt obseruanda, certa victus ratio & vini vsus moderatus, qui curas animo pellat, vitamq; hilarem faciat. Quod præceptum συμβολικῶς expresserũt, qui iisdem aris Phœbum Medicinæ numẽ, & Bacchum vini deum collocarunt.

Natus vterque Iouis.] Bacchus & Apollo: alter Semeles, alter Latonæ filius.

Saluete.] χαίρετε.

Tu vino curas.] Horat. *——dissipat Eubius Curas edaces.*

victu dilue morbos.] aufer corporis ægritudines certa victus ratione.

In quatuor anni tempora.

E M B L E M A C.

ADVENISSE hiemem frigilla renunciat ales:
Ad nos vere nouo garrula hirundo redit.
Indicat æstatem sese expectare cucullus:
Autumno est tantùm cernere ficedulas.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX quatuor auicularum generibus, quæ totidem partibus anni conspiciuntur, videtur innuere rerum omnium tempestiuitatem: vt admoneamur suscipiendum omne negocium tempestiuè, quia magna fit occasionis vis in rebus omnibus aggrediendis & perficiendis.

frigilla.] à frigore dicta. de qua Arist. hist. anim. 8.3.

vere nouo garrula hirundo.] Ouid. Fast. 2.

——an veris pranuntia venit hirundo.

Prouerb. Audi Chelidonem.

cucullus.] de quo supra non nihil.

ficedulas.] de quibus paullò ante.

Scyphus Nestoris.

EMBLEMA CI.

NESTOREVM geminis cratera hunc accipe fundis,
Quod grauis argenti massa profundit opus.
Clauiculis ex auro, stant circum quatuor ansæ:
Vnamquamque super fulua columba sedet.
Solus eum potuit longæuus tollere Nestor.
Mæonidæ doceas quid sibi Musa velit?
Est cælum, scyphus ipse: colorq; argenteus illi,
Aurea sunt cæli sidera clauiculi.
Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas:
Vmbilici gemini magna minorq; fera est.
Hac Nestor longo sapiens intelligit vsu:
Bella gerunt fortes: callidus astra tenet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NESTORIS patera geminis fundis, argentea, clauiculis aureis, quatuor ansis, & sub harum quaque columba sedens, cęlum & pulcherrimum astrorum ornatum significabat. Nam crater iste coloris argentei & clauiculis aureis, cęlum purissimum referebat, & stellas aurei coloris: columbę, Pleiades erant: duo vmbilici, vtraque vrsa. hoc schemate commendatur Astronomia, longi vsus & obseruationis ars, quæq; in rebus arduis plus potest, quàm robusti corporis vires.

Quod grauis argenti.] crater factus è massa argentea. *fulua columba.*] Martial. 8.

Hi duo longæuo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.

Magna minorq́; fera] Ouid. sic 3. Eleg. 4. Trist.

Magna minorq́; fera.

longo vsu.] longa doctus experientia.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

EMBLEMA CII.

CAVCASIA æternùm pendens in rupe Prometheùs
Diripitur sacri præpetis vngue iecur.
Et nollet fecisse hominem: figulosq; perosus
Accensam rapto damnat ab igne facem.
Roduntur variis prudentum pectora curis,
Qui cæli affectant scire, deumq; vices.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TORQVETVR hoc in nimium curiosos Philosophos, vel eos Astrologos, qui vulgò Iudiciarij nominantur. Ij, quæ sunt abdita in natura, vel quę Deus homini voluit esse tecta, perquirunt anxiè, deque ijs totos dies noctesque secum disceptant, miserè sese interea conficientes, non secus atque olim pendens in monte Caucaso

caſo Prometheus, cui aquila cor ita exedebat, vt exeſum renaſceretur.

Caucaſia æternum.] Martial. in I.

——in Scythica religatus rupe Prometheus
Aſſiduam nimio pectore pauit auem.

ſacri præpetis.] aquilę Ioui ſacræ. de voce præpes, Gell. 6. c. 6.

prudentum.] nimium altê ſapientium.

In Aſtrologos.

EMBLEMA CII.

I CARE, *per ſuperos qui raptus & aera, donec*
In mare præcipitem cera liquata daret.
Nunc te cera eadem, feruensq; reſuſcitat ignis,
Exemplo vt doceas dogmata certa tuo.
Aſtrologus caueat quicquam prędicere: præceps
Nam cadet impoſtor dum ſuper aſtra volat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Greco Ικλιανῦ conuertitur in Astrologos quosdam falsarios & impostores, qui supra humanum captum conantur aliquid, queque longissimè absunt ab ingenio humano, vi mentis & fallacis artis ope se consequi posse putant: quo fit, vt detecta impostura, in ludibrium & miseram inopiam decidant.

per superos & aera.] per aera superum.

donec in mare.] donec in mare lapsus, pennis liquefactis, nimio Solis estu.

cera eadem.] rursum fingeris à pictore ex cerea quadam materia.

Exemplo vt doceas dogmata.] ὡς διδάξαι τὰ δόγματα: commonefacias vnumquemque, doceasq; certo tuo exemplo.

Qui

Qui alta contemplantur, cadere.

EMBLEMA CIIII.

DVM turdos visco, pedica dum fallit alaudas,
Et iacta altiuolam figit arundo gruem,
Dipsada non prudens auceps pede perculit: vltrix
Illa mali, emissum virus ab ore iacit.
Sic obit, extento qui sidera respicit arcu,
Securus fati, quod iacet ante pedes.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Apologo Aesopi, de aucupe & vipera. Dicitur de Astrologis, qui occupati circa inspectionem rerũ cęlestium, vt inde aliquid se pręsagire posse putent; non pręuideant, quod in terris sibi periculum impendeat.

Dum turdos.] auceps dũ captat visco turdos, alaudas pedica, & telo gruem.

iacta

iacta arundo.] i. telum, seu sagitta. ob vsum enim, quē sagittis conficiendis prębent arundines, pro sagitta vsurpatur arundo à poetis.

Dipsada.] serpentem. Dipsas, genus serpentis sitim inducens, à διψᾶν, sitire.

non prudens.] incautus.

securus fati.] nescius infortunij, quod habebat pedibus obuolutum: sic enim habet epigramma Gręcum Antipatri:

τὸν ποσὶν οὐκ ἐδάην κῦμα κυλινδόμενον.

Lact ant. lib. 2. c. 3. in Philosophos: Dum aliorum pręcipitium vident, non prospexerunt, quid ante suos pedes esset.

Poten-

Potentiſſimus affectus Amor.

EMBLEMA CV.

ASPICE ut inuictus vires auriga leonis,
Expreſſus gemma puſio vincat Amor?
Atq; manu hac ſcuticam tenet, hac vt flectit habenas,
Vtq; eſt in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul eſto: feram qui vincere talem
Eſt potis, à nobis temperet an ne manus?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Gręco Argentarij quo ſignificatur viros fortiſſimos, & alioqui ſanctiſſimos, amore prępediri, neque mirum videri, ſi imbecilliores eius iugo tam facilè ſubijciantur

auriga.] ductor

Expreſſus

Expreßus gemma.] ſculptus annulo, effictus.

pusio.] puerulus, παιδάριον.

manu hac.] dextra.

ſcuticam.] flagellum è loris.

hac vt flectat habenas.] ſiniſtra frenum tenet.

Vt q́ ſit in p.] formoſiſſimus, in Græco, πολλὰ δ' ἀμφιτέθηλε χάρις: multa autem circumfloret gratia.

Diræ lues procul eſto.] O dirum exitium: vel vt in Græco ſine epiphonemate, φρίσσω τὸν βροτολοιγόν: horreſco homicidam.

feram talem.] leonem.

Eſt potis.] poteſt.

Potentia

Potentia Amoris.

EMBLEMA CVI.

NVDVS Amor viden' vt ridet placidumq; tuetur?
Nec faculas, nec qua cornua flectat, habet:
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem,
Scilicet vt terræ iura det atque mari.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID etiam ex Græco: ex quo discimus Amorem & in terris & in aquis imperium obtinere in quodcunque animantium genus: quod ostenditur symbolo rosæ siue floris: qui terram, & piscis, qui mare designat.

placidum tuetur.] μείλιχός ἐστι, placidus est.

Nec faculas.] faces ardentes.

nec qua cornua flectat.] arcus.

flores.] rosam. Rosa enim Veneri sacra. In Appendicibus

cibus Virgilianis legitur: *Sideris & floris nam domina vna Venus.*

piscem. [Delphinum, vt in Græco, δελφῖνα καὶ ἄνθος. *Scilicet vt terra.*] Virgil. Georgicis.

Omne adeò genus in terris, &c. est enim notũ carmen.

Vis Amoris.

EMBLEMA CVII.

ALIGERVM fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat vti, est fortior ignis Amor.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX 4. Græcor. Epigram. quo significatur amore strenuo nihil vehementius aut insuperabilius, adeò vt rebus ipsis, quæ violentissimæ putantur, non cedat. Ita-

que

que Græcis nominatur πανδαμάτωρ. i. omnium domitor.

Deus aliger.] ὁ πτανός, alas gerens Cupido.

aligerum fulmen.] cui tribuuntur alę propter pernicitatem.

In studiosum captum amore.

EMBLEMA CVIII.

IMMERSVS studijs, dicundo & iure peritus,
Ex maximus libellio.
Helianiran amat, quantum nec Thracius vmquam
Princeps sororis pellicem.
Pallada cur alio superasti iudice Cypri?
Num sat sub Ida est vincere?

EXPLIGAT. CLAVD. MIN.

HOc ſcriptum eſſe in Hieronymum Paduanum, virum litteratum, qui rebus amatorijs operam daret impenſiſſimè, retulit Guicciardinus, ſcriptor Italus. Poteſt non minùs commode flecti in quoſuis ſtudioſos litteratum, qui neſcio qua animi leuitate ita ſe abijciant & proſternant, vt amorem non ſatis honeſtum perſequantur.

Immerſus ſtudijs.] totus in ſtudijs occupatus.

dicundo & iure peritus.] Iuriſperitus.

maximus libellio.] γραμματεὺς. ſed certè hoc nomine malim quendam inſigniter litteratum intelligi, & eũ qui ſtudijs pænè immortuus fuerit.

quantum nec Thracius.] efflictim deperit Helianirã, vt non plus olim Tereus, rex Thraciȩ, Philomelam deperierit. Ouid. 6. Metamorph.

ſororis.] Procnes. de qua iam ſupra.

Pallada cur alio.] At Venus, cur iterum ſuperaſti Palladem? nũm ſat erat ſemel in monte Ida te victricem fuiſſe?

Ἀντέρως, id est, Amor virtutis.

EMBLEMA CIX.

DIC vbi sunt incurui arcus? vbi tela Cupido?
Mollia queis iuuenum figere corda soles.
Fax vbi tristis? vbi penna? tres vnde corollas
Fert manus? vnde aliam tempora cincta gerunt?
Haud mihi vulgari est hospes cum Cypride quicquam.
Vlla voluptatis nos neque forma tulit.
Sed puris hominum succendo mentibus ignes
Disciplinæ, animos astraq; ad alta traho.
Quatuor eq; ipsa texo virtute corollas:
Quarum, quæ Sophiæ est, tempora prima tegit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Græco Mariani Scholastici, 4. Græcor. Epigrammat. figmentum sanè pulcherrimũ, quo vis hones-

ti amoris ob oculos ponitur. Is enim homines inflammat ad rerum cœlestium & honestarum contemplationem: virtutum omnium rationem ex se ducit: quā enim coronam capite gestat, prudentiam designat in parte totius corporis nobilissima, & in qua contemplatio. Per tres alias coronas, quas manibus contrectat, iustitiam, fortitudinem, temperantiam, in actione maximè positas agnoscimus, vt omnem virtutis atque honesti vim inde proficisci discamus.

Dic vbi sunt incurui] arcus enim, pharetra, telaq; Amori tribuuntur, qua de re dicetur paullò post in statuam Amoris.

fax tristis] facula exitialis, noxia.

tres vnde corollas.] cur triplicem corollam manibus contrectas?

vnde aliam.] cur alia corona insignitum caput est?

Haud mihi.] non sum natus Venere vulgari: nihil mihi rei est cum volgiuaga voluptate.

Quatuor eq; ipsa.] ex omni natura virtutis tres corollas conficio, è quibus prima, quę prudentiam seu sapientiam repręsentat, caput circumdat.

Α'ντέρως

Ἀντέρως, Amor virtutis, alium Cupidinem superans.

EMBLEMA CX.

ALIGERVM, aligeroq; inimicum pinxit Amori,
Arcu arcum, atque ignes igne domans Nemesis.
Vt quæ alijs fecit, patiatur: at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lacrymat.
Ter spuit inq; sinus imos: res mira, crematur
Igne ignis, furias odit Amoris amor.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NEMESIS, vltionis Dea, superbientem Veneris filium voluit ab alio aduersario Cupidine, seu opposito amore, vinciri & constringi: quo significatur, turpem amorem, aut noxiam cupiditatem, honesto quodam affectu & labore non modò imminui, sed etiam sopiri.

Aligerum, aligero.] Nemesis, dea scelerum vindex, affinxit aligerum amorem aligero Amori oppositum, certeque contrarium: arcum arcui, ignem igni: id est, Cupidini vulgari opposuit alium Cupidinem omninò contrarium, eique aduersantem.

Vt quæ alijs fecit, patiatur.] vt ferat eos cruciatus, quibus miseros affecit homines.

puer olim intrepidus.] immò πανδαμάτωρ, inuictus, qui vim suam in Deos etiam exercet.

Ter spuit inq; sinus.] mœstitię & indignationis signum expressissimum.

crematur Igne ignis.] huc Ouid. 2. de Remedio:

Alterius vires subtrahit alter amor.

Et Philosophi solent amorem veterem amore nouo tanquàm clauum clauo pellere, ait D. Hieronym. ad Rusticum Monachum.

Dulcia

Dulcia quandoque amara fieri.

EMBLEMA CXI.

MATRE procul licta, paullùm secesserat infans
Lydius: hunc dira sed rapuistis apes.
Venerat hic ad vos placidas ratus esse volucres,
Cùm nec ita immitis vipera saua foret.
Qua datis, ah, dulci stimulos pro munere mellis;
Pro dolor, heu sine te gratia nulla datur.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc figmento, amoris naturam intelligere licet, qui vt rectissimè Plautus ait; *& melle & felle est fœcundissimus:* nam gustu dat dulce, amarum ad satietatem vsque aggerit. Quid enim voluptate blandius? sed eadem tandem quid tristius?

Matre licta.] relicta, id est cum procul à matre secessisset.

infans Lydius.] Cupido dissolutus. Lydi, Asię populi, omni mollitie ac luxu perditi. Herodotus 1. Athenęus 12.4. Plin. 3.5. & 5.29.

hunc dira sed.] sed interea morsus est ab apibus.

Venerat hic.] putabat esse mites volucres: sed re ipsa est expertus serpentis morsum non esse nocentiorem.

Pro dolor, heu sine te.] ò apes, non minus acres estis, quàm mel ipsum dulce. Nam vox ἀντίπαλοι, quę in Gręco legitur epigrammate (è quo id trāslatum emblema) significat ęqualium inter se virium, seu qualitatum contrarietatem: quasi apertius diceret, apum acerbitatem ęquare mellis dulcedinem, magnumque bonum summo malo compensari.

Ferè

Ferè ſimile ex Theocrito.

EMBLEMA CXII.

ALVEOLIS dum mella legit, percußit Amorem
Furacem mala apes, & ſummis ſpicula liquit
In digitis: tumido gemit at puer anxius vngue,
Et quatit errabundus humum, Veneriq́ dolorem
Indicat, & grauiter queritur, quòd apicula paruum
Ipſa inferre animal tam noxia vulnera poſſit.
Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoque, dixit,
Nate, feram, qui das tot noxia vulnera paruus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AMOREM cum apibus comparat. Apes ceram & mel conficiunt: eædem aculeum habent violentiſſimum: ſic amor voluptatis ſuppeditat illecebras, idem dolorem mœroremque fundit in animos. Vel id intelligetur generaliùs de ijs rebus, ex quibus petitur aliqua ob-

lectatio, quę tamen, nisi caueamus immixtam habent amaritiem.

Alueolis.] apum aluearijs.

dum mella legit.] Cupido mellilegus.

mala apes.] noxia.

Et quatit humum.] signum doloris vehementissimi.

dolorem.] vulnus.

ridens Venus.] φιλομειδής. Horat.

Siue tu mauis Ericina ridens.

hanc feram.] bestiam. Apes hic ferę dicuntur, vt apud Iurisconsultos, L. Naturalem. D. de acq. domin. Plin. tamen 11. 5. tradit eas nec mansueti, nec feri generis esse.

In sta-

In statuam Amoris.

EMBLEMA CXIII.

QVIS sit Amor, plures olim cecinere Poetæ,
Eius qui vario nomine gesta ferunt.
Conuenit hoc, quòd veste caret, quòd corpore paruus:
Tela alasq; ferens lumina nulla tenet.
Hæc ora, hic habitusq; Dei est. Sed dicere tantos
Si licet in vates, falsa subesse reor.
Eccur nudus agat? Diuo quasi pallia desint,
Qui cunctas domiti possidet orbis opes.
Aut qui quæso niues, Boreamq; euadere nudus
Alpinum potuit, strictaq; prata gelu?
Si puer est, puerum ne vocas, qui Nestora vincit?
An nosti Ascræi carmina docta senis?
Inconstans puer hic obdurans pectora, quæ iam
Trans adijt, numquam linquere sponte potest.

An

At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curuare infans cornua dira valet?
Alas cur ve teret quas nescit in æthera ferre?
Inscius in volucrum flectere tela iecur.
Serpit humi, semperq; virùm mortali a corda
Lædit, & haud alas saxeus inde mouet.
Si cæcus, vitamq; gerit, quid tania cæco
Vtilis est? ideò num minùs ille videt?
Quisve sagittiferum credat qui lumine captus?
Hic certa, ac cæci spicula vana mouet.
Igneus est, aiunt, versatq; in pectore flammas,
Cur age viuit adhuc? omnia flamma vorat.
Quinetiam tumidis cur non extinguitur vndis
Naiadum, quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus, audi.
Verus quid sit Amor, carmina nostra ferent.
Iucundus labor est, lasciua per otia: signum
Illius est nigro punica glans clypeo.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

OSTENDITVR quàm sit absurda Cupidinis descriptio, qualis circumfertur ex opinione veterum poetarum. Nam nuditas, & vestium priuatio, repugnat Dei naturę rerum omnium copia beatę. Puer non est, qui sit annosior Nestore: inconstans non est, qui sic obstinatè obfirmet animos: pharetratus non est, quia puer bene iaculari nescit: neque alatus, qui volandi sit impotens, seque humo tollere non possit: non est sagittifer, vt qui captus lumine: igneus non est, quia ignis omnia depascatur. Tandem apponit veram amoris descriptionem, eamque naturalem: vna cum eius schemate. *Punica glans in nygra clypei planitie:* quæ repręsentant sexus vtriusque γεννητικὰ μόρια.

Eius qui vario nomine.] qui vim eius, naturamque variè repręsentant.

Conuenit hoc.] non ne absurdum, quòd nudus, quòd puer.

puer, quòd arcitenens, quòd alatus, quòd oculis captus?

Hac ora, hic habitus.] talis Amor describitur à poetis, quę fictio quàm sit absurda, mox ostendam.

Diuo quasi pallia desint.] Atqui Deus re nulla eget: est ergo primum absurdum.

Aut qui quęso niues.] si nudus, non poterit frigora perpeti, alterum repugnans.

Si puer est.] non potest dici puer, qui Nestorem ętate superat, est enim ὁ ἔρως ἀρχαιότερος Ἰαπέτε, vt ex Luciano monuimus alio loco. Et Hesiod. Theogonia tradit, Chaos, Tellurem, Amorem Deorum primos exstitisse.

Ascrai senis] Hesiodi.

Inconstans, obdurans.] an inconstans habendus, qui sic pertinaces & obduratos reddat animos?

nunquam linquere sponte potest.] Senec. Hippolyto.

Qui blandiendo dulce nutriuit malum,
Serò recusat ferre quod subijt iugum.

At pharetras.] arcitenens, seu pharetratus amor, idemque puer: quod absurdum aliud. neque enim puer curuare arcum potest.

Alas cur ve.] quorsum alę tribuuntur cupidini, cum volare nesciat?

Inscius in volucrum.] non potest auceps esse, quorsum ergo tela, vel sagittę?

Serpit humi.] humi graditur, semperq́; hominum genus lędit: neque se potest humo tollere, cum sit saxeus.

Si cacus.] si sit oculis captus, cur oculos habet opertos vitta vel tęnia? id enim nihil ad rem facit. Qui enim re ipsa cęcus est, non potest magis oculorum priuari vsu, si vitta obtendatur.

Quis ve sagittiferum.] sagittifer aut iaculator minimè esse potest, qui sit lumine captus.

Hic certa.] iaculator vsu scopum aliquem sibi certum proponit: cęcus verò non potest.

Igneus est.] qui igneus, seu flammeus Amor, cum omnia ignis depascatur?

Quin-

Quinetiam tumidis.] quid non extinguitur ignis iste amoris, cùm ingreditur Naiadum corda mollia?

ne capiare errorib.] ne figmentis poeticis tamdiu hęreas.

Verus quid sit amor.] quid verè sit Amoris nomine intelligendum.

Iucundus labor est.] Amoris descriptio κατ' ἐναντίωσιν, vt apud nescio quem.

Cura placens, predulce malum, tristisq; voluptas.

lasciua per otia.] otium parens libidinis.

signum Illius est.] Amoris symbolum, Punica glans in nigra scuti planitie. sunt autem hęc τὰ γεννητικὰ μόρια vtriusque sexus. Glans est βάλανος, mentula: scutum siue clypeus, τὰ τῆς γυναικὸς αἰδοῖα.

In

In obliuionem patriæ.

EMBLEMA CXIIII.

IAMDVDVM missa patria, oblitusq; tuorum,
Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor:
Romam habitas, nec cura domum subit vlla reuerti,
Æterna tantùm te capit vrbis honos.
Sic Ithacum præmissa manus dulcedine loti
Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

MVTVATVS id mihi videtur ex Ammiano Marcellino, lib. 14. In eos flectitur, qui externę cuiusdam regionis amœnitate & blanditijs capti, sic viuunt, vt veniant in obliuionem patrię & amicorum, non secus atque Vlyssis socij, qui cũ ad Lotophagos peruenissent, Loto ab ijs primùm gustata ad nauim redire noluerunt,

nisi

nisi verberibus adacti, vt est apud Homerum, Odyss. 9.

missa patria.] relicto natali solo.

Quos tibi seu sanguis.] qui tibi sunt cognatione vel affinitate iuncti.

siue parauit amor.] quibuscum tibi amicitia intercedit.

Æternę vrbis.] quę sic nominatur Ausonio, Marcellino, Symmacho, alijs.

Ithacum.] Ithacensium, Vlyssis sociorum.

manus.] multitudo, quam miserat exploratum Vlysses in Lotophagorum patriam.

Sirenes

Sirenes.

EMBLEMA CXV.

ABSQVE alis volucres, & cruribus absque puellas,
Rostro absque & pisces, qui tamen ore canant,
Quis putat esse vllos? iungi hæc Natura negauit:
Sirenes fieri sed potuiße docent.
Illicium est mulier, quæ in piscem desinit atrum,
Plurima quòd secum monstra libido vehit.
Aspectu, verbis, animi candore trahuntur,
Parthenope, Ligia, Leucosiaq́ue viri.
Has Musæ explumant, has atque illudit Vlysses:
Scilicet est doctis cum meretrice nihil.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SIRENAS, monstra marina esse poetę tradunt, quę virginis faciem referunt, & in piscem desinunt, quęque nautas cantus illicio pertrahunt, & sopitos demergunt.

gunt. hę verò sunt blandarum voluptatum typus, quæ in alto hoc vastoque mundi Oceano incautos pręcipitant. Aduersus tamen eas duo hic antidota proponuntur, studium litterarum & peregrinatio.

Absq; alis] Sirenes putantur esse volucres sine plumis, puellę sine pedibus, pisces absque rostro, cantatrices; quod tamen à communi natura videtur alienum.

Illicium est mulier.] Gręca locutio, ἡ γυνὴ θέλγητρον, τὸ θελκτήριον, id ęst. illex.

quæ in piscem.] Horatius ad Pisones:

——turpiter atrum

Desinit in piscem mulier formosa supernè.

Plurima quòd secum] fœdę libidinis effecta multa certè multùm exitiosa.

Aspectu, verbis.] tres libidinis causę mouentes, visus, colloquium, pulchritudo. De aspectu illud tritum Propertij.

Si nescis, oculi sunt in amore duces.

Parthenope, Ligia, Leucosia.] tria Sirenum nomina tribus respondent causis his, de quibus modò.

Has Musæ explumant.] Ex vetere fabula: ausę fuerunt olim Sirenes certare cum Musis voce atque cantu. Musę victrices plumas Sirenibus auulserunt, quibus sibi coronas confecerunt in signum victorię. Pausanias & Stephanus. Et hoc est primum Amoris turpis remedium, studium litterarium, & contentio in disciplinis.

has atq; illudit Vlysses.] Homerus Odyssea, & Ouid. Metamorph.

Scilicet est doctis.] huc Platonis lepidissimum tetrastichon, quod Laertius retulit.

Α' κύπρις μέσαισι, &c. quo significat inuulnerabiles esse Musas Cupidinis telo. Lucian. Idem in deorum Dialogis.

Senex

Senex puellam amans.

EMBLEMA CXVI.

DVM Sophocles (quamuis affecta ætate) puellam
A quæstu Archippen ad sua vota trahit,
Allicit & pretio, tulit ægrè insana iuuentus
Ob Zelum, & tali carmine vtrumque notat:
Noctua vt in tumulis, super vtq; cadauera bubo;
Talis apud Sophoclem nostra puella sedet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Athenęo lib. 13. Dipnosoph. Ex quo discimus turpissimum esse seni amore diffluere: quod & Deo, & ipsi etiam naturę odiosum esse nostri dictitant. Notum illud Ouidij:

Turpe senex miles, turpe senilis amor.

quamuis affecta ætate.] decrepita, senio grauis.

O *puellam.*]

puellam.] meretricem, iuuenculam.
A quæstu.] allusio tacita ad meretricis nomen.
ad sua vota trahit.] ad se allicit, vocat.
insana.] amore saucia.
Ob Zelum.] zelotypiam, qua laborabat.
tali carmine.] libello famoso.

In colores.

EMBLEMA CXVII.

INDEX mœstitia est pullus color: vtimur omnes
Hoc habitu, tumulis cùm damus inferias:
At sinceri animi, & mentis stola candida pura:
Hinc sindon sacris linea grata viris.
Nos sperare docet viridis: Spes dicitur esse
In viridi, quoties irrita retrò cadit.
Est cupidis flauus color: est & amantibus aptus,
Et scortis, & queis spes sua certa fuit.

At

At ruber armatos equites exornet amictus;
Indicet & pueros erubuisse pudor.
Caeruleus nautas, & qui caelestia vates
Attoniti nimia relligione petunt.
Vilia sunt giluis natiuaq; vellera burrhis:
Qualia lignipedes stragula habere solent.
Quem curae ingentes cruciant vel Zelus amoris,
Creditur hic fulua non malè veste tegi.
Quisquis sorte sua contentus ianthina gestet;
Fortunae aequanimis taedia quiq; ferat.
Vt varia est natura coloribus in gignendis,
Sic alijs aliud: sed sua cuique placent.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VT sunt varia mentis humanę παθήματα, varij que sensus, ita ex coloribus, quę sensum imprimis permouere solent, ducuntur varia symbola, quibus exprimũtur tacita animorum consilia, vel etiam cogitationes, vt cum apponuntur in vestibus, aulęis, signis militaribus, vestibulis ędium, pergulis, &c.

Index maestitiae.] Niger siue pullus color adhibetur parentationibus mortuorum.

cum damus inferias.] cum vita functis iusta persoluimus.

At sinceri animi.] Albor, seu niueus color puritatis, simplicitatis, probitatis index. Ea ratione sacerdotes linea vtuntur sindone.

Nos sperare.] Spei color est viridis, vt ostensum est supra, In simulachrum Spei.

Est cupidis.] flauus est cupidorum & amantiũ, eorum que qui spem pretio non emunt.

At rubor.] rubeus est bellatorum: ardorem enim pugnę, cędemq; significat. Est & purpureus color pudoris indicium & verecundię, qualis est in pueris.

Caeruleus nautas.] Nautarum & superstitiosorum co

lor cęruleus est.

Vilia sunt giluis.] tenuis fortunę homines vilia decēt, vt byrrhum seu rufum, giluum seu melinum.

Quem cura ingentes.] Meticulosis, zelotypis, & ijs, qui omnino sunt perturbati, fuluus amictus ex viridi & ruffo permixtus potest esse peculiaris.

lignipedes.] restigeri Monachi, qui calceis seu soleis vtuntur ligneis. hi sunt qui vulgo Capucini, & quidam etiam è familijs Franciscanis.

Quisquis sorte.] violaceus ad eos pertinet, qui sua contenti sorte viuunt, vel etiam fortunę ludibria pro nihilo ducunt. Eos affectus significare possunt violę & rosę ἴα καὶ ἄνθη.

Vt varia est nat.] vt varia est natura in coloribus, eorumque differentijs multiplicibus efficiendis; sic varia variorum ex ijs ducuntur symbola, vt varię sunt hominum opiniones.

Virtuti

Virtuti fortuna comes.

EMBLEMA CXVIII.

ANGVIBVS implicitis, geminis caduceus alis
Inter Amalthea cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros, fandiq; peritos
Indicat, vt rerum copia multa beet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HIs symbolis, virga Mercuriali caduceo duobus inter se connexis serpentibus, & duplici copiæ cornu significatur, homines sapientia & eloquentia præditos, rerum omnium copiam facile consequi. Quò pertinet illud Aristotelis: Sapiens non eget. Hoc verò fuisse symbolum Alciati, me docuit Paul. Iouius lepido eo libello, quem scripsit De notis armorum & amoris.

caduceus.] Mercurii virga. Homer. Odyss. ε. Virgil. 4. Aeneid.

Amalthea cornua.] de quibus Ouid. Metamorph. 9. & Fast. 5. Strab. 10.

Pollentes mente.] φρονίμους, κ' νοῦν ἔχοντας.

fandi peritos.] εἰπεῖν δυναμένους.

Fortuna virtutem ſuperans.

EMBLEMA CXIX.

CÆSAREO *poſtquàm ſuperatus milite, vidit*
Ciuili vndantem ſanguine Pharſaliam;
Iam iam ſtricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore ſonos:
Infelix virtus, & ſolis prouida verbis,
Fortunam in rebus cur ſequeris dominam?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DION refert, à Bruto iam morti proximo recitatos verſus hos ex neſcio qua Tragędia: *O miſera virtus:*

cus: ergo nomen inane eras: ego verò te vt rem solidam exercui, quamuis interim fortunæ seruires. Significabat tunc quidem temporis plus momenti & virium fuisse in fortuna, quàm in virtute: virosque bonos improborum machinis fractos & extinctos: quod & hodie fieri videmus magno omnium luctu & consternatione.

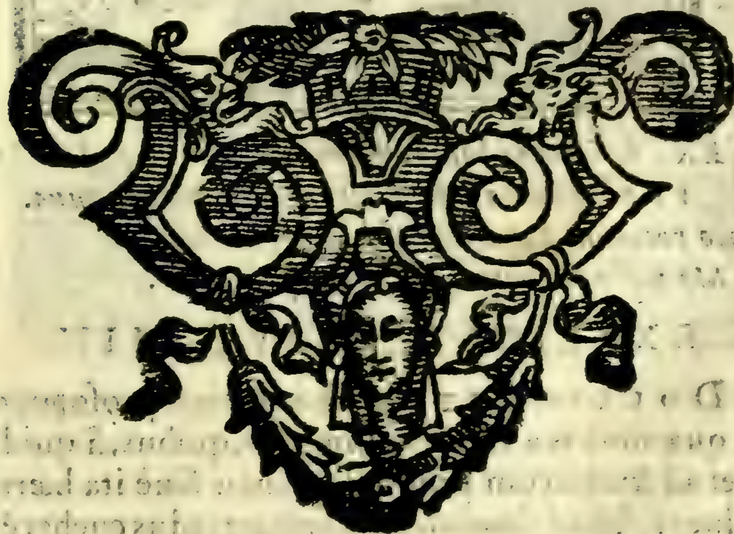
Cæsareo milite.] Cæsaris Octauii & M. Antonii copijs.

Ciuili sanguine.] cruore ciuium redundantem Pharsaliam.

Iam iam stricturus.] morti proximus, sibi violentas manus proximè allaturus.

Audaci ore.] voce hominis desperantis.

Infelix virtus.] ὦ τλῆμον ἀρετή, vt apud Plutarch. Dionem, Zonaram.

Paupertatem summis ingenijs obesse ne prouehantur.

EMBLEMA CXX.

DEXTRA tenet lapidem, manus altera sustinet alas:
Vt me pluma leuat, sic graue mergit onus.
Ingenio poteram superas volitare per arces,
Me nisi paupertas inuida deprimeret.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ADOLESCENTIS est ingeniosi prosopopœia, quæ multis aliis est communis, quibus, si quid superesset ad studiorum progressum, non sanè ita hærerent in puluere, sed ad summos doctrinæ gradus eueherētur. Lapis hic impedimentum inopiæ, alæ verò ingenii dexteritatem notant.

Dextra tenet lap.] dextra manus retinetur saxo duro. *manus altera*] læua est alata.

leuat.]

leuat.] leuem facit agilemque, promptum ad eruditionis capiendum cultum.

superas volit.] summum honorem ex doctrinę fructu consequi.

inuida.] noxia.

In Occasionem.

EMBLEMA CXXI.

Διαλογιστικῶς.

LYSIPPI hoc opus est, Sicyon cui patria. tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pinnis stas? vsque rotor. talaria plantis
Cur retines? passim me leuis aura rapit.
In dextra est tenuis dic vnde nouacula? acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in fronte coma? occurrens vt prendar. At heus tu
Dic cur pars calua est posterior capitis?

Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne possim apprenso postmodò crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa edidit, hospes:
Vtq; omnes moneam, pergula aperta tenet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM ex Græco Posidippi, quo edocemur, Occasionem nihil esse aliud quàm minimum temporis punctum: quæ cum sit volubilis, & volatica, eodem stare loco nescia, eademq; acutissima, fronte capillata, occipiti caluo, maturè est, cum se offert, arripienda ei, qui rem tentatam vel optatam ad exitum perducturus sit.

Lysippi.] de quo Plin. 34 c. 7 & 8.

cuncta domans] καιρὸς ὁ πανδαμάτωρ: occasio rerum omnium victrix.

capti temporis articulus.] momentum breue temporis. Prouerb. Temporis punctum.

Cur pinnis stas?] cur talaria pedibus habes?

Vsq; rotor.] sum volatica, facillimè fluens.

pinnis.] pro pennis. vt, *fides alma, apta pinnis.*

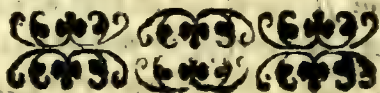
In dextra est.] cur nouaculam dextra ostentas? nempè eo signo docetur, quàm acuta sit occasio, quæ mutationẽ repentè rebus afferat. Itaque Menander. τάχεσθαι ὁ καιρὸς μεταφέρει τὰ πράγματα.

Cur in fronte coma?] καιρὸς enim fingitur recaluaster, qui non nisi, cum se offert, prehendi potest. Rectè ille,

Fronte capillata, post hæc occasio calua est.

Tali opifex nos arte.] Lysippus eo artificio expressam reddidit occasionem, tui gratia, hospes, i. quicunque hãc effigiem aspicias.

Vtq; omnes moneam.] me locus peruius & cõspicuus tenet, vt omnes moneam.

In

In subitum terrorem.

EMBLEMA CXXII.

EFFVSO cernens fugientes agmine turmas,
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Polyæno lib. 1. Stratagemmaton. Pan Bacchi dux fuit (inquit ille) qui primus aciem inuenit, quã phalangem nominauit. dextrum & sinistrum cornu instituit, qua ratione cornua ei tributa sunt. primus, qui arte & calliditate hostes intercepit. Cùm ergo aliquando qui missi fuerant exploratum, retulissent, hostes in altera siluæ concauæ parte castra metari, Pan præcepit suis, ingentem clamorem tollerent. Sonus locis cauernosis exceptus multò maior exauditus ab hostibus, eos perculit, inque fugam coniecit. Hinc Panici terrores dicti, id est, impro-

improuiſi metus & conſternationes, quæ ſine ratione accidunt.

Effuſo agmine.] fuſis copijs, exercitu perturbato.

Faunus] Pan, cuius cornua credebantur terrorem immittere.

In illaudata laudantes.

EMBLEMA CXXIII.

INGENTES *Galatum ſemermi milite turmas,*
Spem præter trepidus fuderat Antiochus:
Lucarum cùm ſæua boum vis, ira, proboſcis,
Tum primùm hoſtiles corripuiſſet equos.
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit,
Inſuper & ſocijs, occideramus, ait,
Bellua ſeruaſſet ni nos fœdiſſima barrus:
Vt ſuperaſſe iuuat, ſic ſuperaſſe pudet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Luciani Apologia, quæ inscribitur Zeuxis, siue Antiochus. Quo exemplo belli duces ij notantur, qui vtile honesto anteponunt, & iuxta Lysandri sententiam, vel dolo, vel fraude vel insidijs hostem impetunt.

Galatum.] Gallogræcorum.

semermi milite.] semiarmatis copijs, non bene instructis.

fuderat] repulerat, disiecerat.

Lucarum boum] Elephantorum. Lucæ boues dicti elephantes, quòd à Romanis primùm visi in Lucanis. Plin. 8. 6. Veget. 3. 26.

saua vis.] immanitas, ferocitas.

ira.] summus impetus.

proboscis.] porrectio illa naribus inhęrens. Plin. 8. 7. à προβοσκεῖν ante pascere.

hostiles] hostium.

equos.] Galatarum.

Ergo trophaa locans.] trophæum positurus, pingi mandauit elephantum.

occideramus.] perieramus.

ait.] Antiochus ille Soter, vt Lucianus testatur.

Bellua seruaßet.] ni nobis victoria obtigisset elephantorum beneficio.

bellua fœdissima.] vastissimà, contemptissima, vt referas ad verbum sequens, pudet. Alii legi malunt, fidissima, quæ lectio tolerari potest.

barrus.] elephas, qui barrire propriè dicitur.

Vt superesse iuuat] vicisse vtile quidem, sed nõ honestum: At lucrum pudori præstat. &, quod quidam ait in Planti Trinumo.

Pol pudere, quàm pigere præstat, totidem litteris.

In

In momentaneam felicitatem.

EMBLEMA CXXIIII.

AERIAM propter creuisse cucurbita pinum
Dicitur, & grandi luxuriaße coma:
Cùm ramos complexa, ipsumq; egreßa cacumen,
Se præstare alijs credidit arboribus:
Cui pinus, Nimium breuis est hæc gloria: nam te,
Protinus adueniet, quæ malè perdet, hyems.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SCRIBIT Guicciardinus, historiarum scriptor Italus, id Alciati carmen affixum fuisse pro foribus Angli cuiusdam, qui factus insolentior ob prosperos successus, permultis inuisum se præbebat. Apologus refertur à Crinito 2. lib. 14. Conuertitur in gloriosulos, qui plus ha-

bent ostentationis quàm virium & facultatum, vnde se ridendos propinant, & tanquam sicci quidam flosculi citissimè exarescunt.

Æriam propter pinum.] iuxta pinum editissimam, altissimam.

grandi luxuriasse coma.] sua folia dilatasse, suas frondes in latum porrexisse.

Cùm ramos complexa.] amplexata pinum, cuius beneficio excreuerat.

nimium breuis est.] tua isthæc iactantia breui durabit: primis enim hyemis frigoribus excutieris, celeriterque decides.

Ex damno

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

EMBLEMA CXXV.

DVM sæuis ruerent in mutua vulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit vultur spectatum, & prandia captat.
Gloria victoris, præda futura sua est.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PETITVM hoc ex Gabriæ apologo. Dicitur speciatim de Christianis Principibus, qui cum inter se superioribus ante actis annis decertarent, Solimannus Turcarum Imperator, quasi spectatorem agens, suam nō parum ditionem auxit, & in Germaniam irrupit, cum maxima totius Reipub. Christianæ pernicie.

Dum sæuis ruerent.] dum certarent inter se graui & periculoso Marte, atrocissima contentione: leo quidem vnguibus, & dentibus aper truculentis.

Accur-

Accurrit v.] ſpectatorem egit.

prandia captat.] inde ſperat commodum, ſibi aliquid pollicetur.

Gloria victoris.] ex victore ipſo prædam capiet.

Bonis auſpicijs incipiendum.

EMBLEMA CXXVI.

AVSPICIIS res cœpta malis, bene cedere neſcit.
Felici quæ ſunt omine facta, iuuant.
Quidquid agis, muſtela tibi ſi occurat, omitte:
Signa mala hæc ſortis beſtia praua gerit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IN ſuſcipienda re aliqua nõ parum conducit fauſtum felixq́ue principium: ita non minimum adfert incommodi, ſi vel malo, vel inerti, aut etiam flagitioſo princi-

P pio

pio negotium ordiaris. Rectè quidem & prouidè, modò absit superstitiosa illa obseruatio, quæ quorundam animos terrore nescio quo afficit, & miserè torquet.

Auspicijs res.] res malè incœpta initio, non sortitur felicem exitum: at quæ cœpta feliciter, non nisi benè cadunt.

Quicquid agis] si quid incipias.

mustela tibi si occurrat.] bestia inauspicata, malique ominis. Vide Prouerb. Mustelam habes.

Signa mala.] hæc enim portendit nescio quid sinistri.

Nihil

Nihil reliqui.

EMBLEMA CXXVII.

SCILICET hoc deerat post tot mala, denique nostris
Locustæ vt raperent quicquid inesset agris.
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas,
Qualia non Atylæ, castraue Xerxis erant.
Hæ fœnum, milium, farra omnia consumpserunt.
Spes & in angusto est, stant nisi vota super.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DEFLET horrificam quandam calamitatem, qua fuit affecta Insubria, circa annum, vti conijcio, 1541. Nam eleuata nube locustæ ex aere ceciderunt, legumina, herbas, grana omnia depastæ, adeò vt famem & desperationem induxerint.

post tot mala.] post tot acceptas calamitates.

raperent.] absumerent, depascerentur.

Vidimus innumeras.] innumerabilem locustarum multitudinem flante Euro concretam saltitasse.

Hæ fœnum.] interceperunt omnem annonæ spem.

Spes & in angusto est.] spes admodum minima superest, nihilque nobis relictum præter vota precesque.

Malè parta malè dilabuntur.

EMBLEMA CXXVIII.

MILVVS edax, nimia quem nausea torserat esca,
Hei mihi, mater, ait, viscera ab ore fluunt.
Illa autem, quid fles? cur hæc tua viscera credas,
Qui rapto viuens sola aliena vomis?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX apologo Gabriæ in eos, qui, quæ rapto & fraude congesserunt, tam ægrè perdunt, ac si sua essent. Et vulgò

vulgò nostri dictant: *Eum qui censum perdat, sensum amittere*. At magni illi fures, vt rabulæ prædatores, & diuites æruscatores, qui hic nomine Milui designantur, nō ita debent ægrè ferre, si opum iacturam faciant, cum nihil, aut certè parum de suo amittant.

Miluus edax.] præ nimia crapula miluus ad nauseam conuersus: id est, gluto, vorax, qui præ ingluuie nauseabat.

fluunt.] Rectè fluunt, fluxa enim & caduca sunt, esseque solent τὰ χρήματα ἅρπακτα.

Qui rapto viuens.] ex furto victitans, egeris non tua, sed quæ malis artibus parasti.

Semper præsto esse infortunia.

EMBLEMA CXXIX.

LVDEBANT parili tres olim ætate puellæ
Sortibus, ad Stygias quæ prior iret aquas.
At cui iactato malè cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella suæ:
Cùm subitò icta caput labente est mortua tecto,
Soluit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
Faustis, nec precibus, nec locus est manui.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

APOLOGVS hic legitur I. Græcor. Epigrammaton: ex quo monemur, eum non sapere, qui fortunæ suæ ita fidit, vt cũ ea se tutò posse lusitare putet. Casus enim aduersi semper vltrò cadunt: prospera neque sunt

sunt in nostra manu, & cum ea nobis interdum obtingunt, sisti ad nostrum arbitrium non possunt.

Ludebant.] animum lusu reficiebant.

parili ætate] ἡλιμιῶται, coætaneæ, æquales.

sortibus.] cubis, tessellis.

Ad Stygias q.] quę prior fatis concessura esset. at mors est incertior quàm sit cubi iactus.

At cui iactato.] cui sorte obtigerat mortis pręsagiũ: quæ iacta tessera se priùs morituram viderat.

Ridebat sortis.] putabat esse ludicrum ex iactu, mortis omen.

cæca.] ignara.

sua sortis.] fati, quod sibi impendebat.

Cum subitò.] cum statim est illapsa in eius caput tegula, vel tecti ruina.

Soluit & audacis.] reipsa est experta, non esse tutum in ea diuinatione ludum. Ergo satius etiam omnia tuta timere: quia mortis præceps est & inopinatum vadimonium.

Rebus in aduersis.] aduersa fortuna vltrò nobis obtingit, vltrò se offert, inexspectata venit.

ast infaustis.] sed felix & prospera nec prece, nec pretio comparatur: etiam vocata & exspectata nos fugit.

Remedia in arduo, mala in prono esse.

EMBLEMA CXXX.

ÆTHERIIS postquam deiecit sedibus Aten
Iuppiter, heu vexat quàm mala noxa viros
Euolat hæc pedibus celer & pernicibus alis,
Intactumq́; nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quidquid fecerit illa mali.
Sed quia segnipedes, luscæ, lassæq́; senecta,
Nil nisi post longo tempore restituunt.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOMERICO hoc figmento significatur, quàm celeri momento res aduersæ nos impetant, quamq́ue sera ijsdem medicina adhibeatur. Quod nostrates accommodata parœmia efferunt, cum dictitant, *mala in*

equis aduenire, id est, citissimè nos adgredi, *pedibus verò recedere,* hoc est, tardè sensimque abire. Fabula est apud Homer. Iliad. 1.

deiecit.] deturbauit.

Aetherijs sedibus.] è cœlesti sede.

Aten.) noxam. Nomen habet ab ἀάομαι, lædo, noceo.

vexat mala noxa viros.] βλάπτεσ' ἀνθρώπυς, Homerus.

pedibus celer & pernicib. alis.] sic Homer.

ἡ δ' ἄτη σθεναρή τε καὶ ἄρτιπος, &c.

Intactumq; nihil.] omnia malis implicat, nihil relinquit intactum, quod calamitatibus non compleat.

Sartura.] compositurae, sanaturae.

Sed quia segnipedes.] Homerus.

χωλαί τε ῥυσαίτε, παραβλῶπες τ' ὀφθαλμώ.

Ex arduis perpetuum nomen.

EMBLEMA CXXXI.

CREDIDERAT platani ramis sua pignora passer
Et bene, ni sæuo visa dracone forent.
Glutijt hic pullos omnes, miseramq; parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, nisi mentitur Calchas, monimenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOMERVS Iliad. β. hanc fabulam prodidit: qua docuit, ex rebus arduis, & ijs, in quibus maxima difficultas proponitur, perpetuam & nunquam intermorituram famam consequi.

Crediderat plat.] platano. commiserat.

sua

sua pignora.] suos pullos.

passer.] mater.

Et benè.] tutò quidem, nisi eos draco sçuus obseruasset.

Saxeus.] vbi deglutisset, in saxum rigens est transformatus.

nisi mentitur Calchas.] si vera dicit augur. Ex nouem cum matre passeribus aiebat bellum decennale significari. Nam ex passeribus annos, angue verò tempus intelligebat. Serpens autem saxeus factus arguebat perpetuam rei huius memoriam.

Ex litterarum studijs immortalitatem acquiri.

EMBLEMA CXXXII.

NEPTVNI tubicen (cuius pars vltima cetum,
Aequoreum facies indicat esse Deum)
Serpentis medio Triton comprenditur orbe,
Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes, præclaraq́; gesta
Prosequitur, toto mandat & orbe legi.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID petitum è Macrobio Saturnaliorum 1. cap. 8. Tritonas cum buccinis (ait) fastigio Saturni ędis superpositos, quoniam ab eius commemoratione ad nostram ætatem historia elata, & quasi vocalis est: ante verò muta & obscura & incognita: quod testantur caudæ Trito-

num humi mersæ & absconditæ, hæc ille. Sed hic noster ad memoriam nunquam intermorituram doctorum virorum retulit. Tuba, famę & commendationis nota, vt quæ ab omnibus exaudiatur: serpens in se reuolutus, æternitatem designat.

cuius pars vltima cetum.] qui cauda tenus piscem refert: qui parte inferiore piscis est.

Aequoreum facies.] facie verò Deus.

Serpentis medio.] clauditur orbe serpentis, qui quasi mordeat ore caudam: qui referat annulum rotundum.

fama viros.] clari & illustres viri fama nominis immortali donantur, eorumque gesta præclarè per totum orbem apud posteros celebrantur.

Tumulus

Tumulus Ioannis Galeacij Vicecomitis primi Ducis Mediolanensis.

EMBLEMA CXXXIII.

PRO tumulo pone Italiam, pone arma ducesq́3.,
Et mare, quod geminos mugit adusque sinus.
Adde his Barbariem conantem irrumpere frustrà,
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger est summo sistens in culmine, dicat:* * al. &
Quis paruis magnum me superimposuit?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX aliquot Græcis epigrammatis concinnat hoc in gratiam Galeacij sui, cui pro tumulo vniuersam Italiam, quam ab incursionibus Barbarorum seruauit, esse depingendam vult, quasi sepulcrum magnis virtutibus debitum: in apice vero Anguigerum statui, qui ita dicat, τί με μικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθετε; quasi is, quan-

quam

quam magnus, non tamen ſatis dignus, honos habendus ſit, qui in eum Principem conferatur.

Pro tumulo.] ad excitandam tumuli magnificentiam Galeacio.

pone.] i. ad pone, affinge, deſcribe.

arma.] copias armatas, exercitum.

Duces]. Imperatores belli.

Et mare, quod geminos.] Adriaticum & Tyrrhenum, quibus Italia clauditur.

Adde his Barbariem.] adiunge Barbaros conantes impetum facere.

Et mercede emptas.] milites ſtipendio conductos: auxiliares copias.

Anguiger.] anguifer quidam, quo alludere videtur ad inſigne Ducatus Mediolanenſ.

ſummo ſiſtens in culmine.] conſiſtens in apice tabulæ ſeu planitiei.

Quis paruis magnum me ſuperimpoſuit?] In Gręco ſic,

τί με σμικροῖς τὸν μέγαν ἐντίθετε;

quaſi diceret, quis me, citra exceptionem, magnum, rebus minimis ęquare voluit?

Optimus

Optimus ciuis.

EMBLEM CXXXIIII.

DVM iustis patriam Thrasybulus vindicat armis,
Dumq́ simultates ponere quemque iubet,
Concors ordo omnis, magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comam Thrasybule, geras hunc solus honorem:
In magna nemo est æmulus vrbe tibi.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

OPTIMI ciuis est Remp. suam nõ modò legum metu vincire, sed & omnes omnium animos pacis vinculo continere, omnẽque rixarum & veterum contentionum occasionem adimere. Id exemplo Thrasybuli palam fit, de quo Aemilius Probus, & Iustinus lib. 5.

iustis armis.] pro salute patriæ.

patriam.]

patriam.] qua nihil debet esse charius: & pro qua mortem oppetere sapiens non dubitabit.

Thrasybulus.] nomen moribus conueniens, quasi audax consiliarius.

Dumq; simultates.] suadet abolendas veteres iniurias, At verò parum fuisset arma cepisse ad tyrannos expellendos, nisi hoc alterum sapienter & prouidè inductum & persuasum esset.

Concors ordo omnis.] omnes Atheniensium ordines: optimates cum plebe vnanimes.

magni instar muneris.] ciuica eum corona donarunt, summi honoris loco. Et fiebat ex oliuę fronde, aut querna, interdumque ilice. Gell. 5.6. Plin. 16.4.

Palladia sertum frondis.] oliuę, quæ Palladi sacra, vt dictum ante.

geras hunc solus honorem] qui cæteros virtute antistas, solus eo honore dignus repertus.

In magna vrbe.] Atheniensi. Olim Athenæ ἄστυ dictæ per excellentiam: vt Alexandria πόλις. Omnes tibi optimè volunt; nullus non tibi debitum honorem decernit.

Strenuorum immortale nomen.

EMBLEMA CXXXV.

ÆACIDAE tumulum Rhœteo in littore cernis,
Quem plerumque pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amarantho;
Quòd nunquam Herois sit moriturus honos.
Hic Graium murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Mæonidæ, quàm sibi Mæonides.

EXPLICATIO CLAVD. MIN.

SVMPTVM ex 3. Græcor. Epigrammat. & Pausania in Atticis: quo intelligitur, heroum & clarorum virorum famam perpetuò apud posteros quasi virescere, nunquam intermori, nunquam marcescere.

Aeacidæ tumulum.] Achillis sepulcrum.

Rhetæo in littore] vel potius Sigæo: quod nobilitatum fuit Achillis sepulcro: sicut Rhetæum, Aiacis. Est ergo hic

hic Alciati *μνημονικὸν ἁμάρτημα.*

Quem plerumque] quem interdum inuisit Thetis, pedibus alba dea, λευκόπους. Ouid. in Epist. Heroid.

Et Thetidis quales vix reor esse pedes.

Hoc autem dicit, quia marini fluctus sæpe alluunt Achillis tumulum.

Obtegitur semper.] saxum hoc sepulcrale tegitur amarantho viridi. Amaranthus ab α, & μαραίνομαι, quod nunquam marcescat. Plin. 21. 8.

Quod nunquam Herois.] τῶν ἡρώων ὁ κλέος ἀθάνατος.

Graium murus.] princeps Græcorum fortissimus: quo stante Græci mansere inuicti.

magni nex Hectoris.] qui Hectorem, Troianorum fortissimum interfecit.

Haud plus debet Mæonidæ] Achilles non plus Homero debet, à quo eius virtutes celebratæ carminibus, & sine quo nomen Achillis ad posteros non peruenisset, quàm Homerus Achilli. Cùm enim sibi proposuit tam excellentem ὑπόθεσιν Iliados in gestis Achillis carmine decantandis, id est, Imperatoris sine exceptione magni, ea materia si caruisset, nomen eius ignotum foret posteris, eiusque doctrina siluisset, visque tam diuini ingenij vna cum homine perijsset. Itaque Homerus Achilli multum debet.

Nobiles, & generosi.

EMBLEMA CXXXVI.

AVREA Cecropias nectebat fibula vestes,
Cui coniuncta tenax dente cicada fuit:
Calceus, Arcadico suberat cui lumula ritu,
Gestatur patribus mullea Romulidis.
Indigenas quòd se adsererent, hæc signa tulerunt
Antiqua illustres nobilitate viri.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

APVD Athenienses Cicada nobilitatis insigne fuit: aureas enim cicadas crinibus innodabant, & vestibus intexebant, quòd iactarent se indigenas esse & nobiles. Romani verò lunulas habebant in calceis: quem morem etiam fuisse Arcadibus historiæ prodiderunt. quo symbolo conditionem Imperij Romani designari sunt com-

commenti. id enim ſenſim creuit, & lapſu temporum decreuit, vt obſeruamus in orbe Lunæ: alij ſuperbos animos admoneri rerum inſtabilitatis aiunt.

Aurea Cecropias.] Athenienſium veſtes nectebantur aurea fibula, cui fibulæ annexa erat cicada dentata.

Calceus Arcadico ritu.] ad morem Arcadũ, calceus, ſiue mullea, geſtabatur à Romanis, cui inerat imago Lunæ: vel, quod calceus habebat Lunæ formam.

patribus Romulidis.] Romanis patricijs.

indigenas.] non aliunde genitos, αὐτόχθονας.

hęc ſigna.] ſymbola.

Antiquis illuſtr.] qui ſuum antiquum genus oſtentarent.

Duodecim certamina Herculis.

EMBLEMA CXXXVII.

ROBORIS inuicti superat facundia laudes:
Dicta sophistarum, laqueosq́; resoluit inanes:
Non furor aut rabies virtute potentior ulla est:
Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit:
Spernit auaritiam, nec rapto aut fœnore gaudet:
Vincit femineos spoliatq́; insignibus astus:
Expurgat sordes, & cultum mentibus addit:
Illicitos odit coitus, abigitq́; nocentes:
Barbaries feritasq́; dat impia deniq ue pœnam:
Vnius virtus collectos dissipat hostes:
Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris:
Docta per ora virum volat, & non interit vnquam.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DVODECIM præcipua Herculis fortiſſimi, & inuictiſſimi herois certamina, quæ vulgò circumferuntur, hic allegoricῶs explicantur: cum nempè vi eloquentiæ robuſtos quoſque & viribus præditos exſuperaſſe: ſophiſtas retudiſſe logicæ facultatis beneficio: virtute furorem coercuiſſe: continuis laboribus opes compa raſſe: auaritiam aſpernatum eſſe: libidinem muliebrem repreſiſſe: cultum animis adieciſſe: nocentes abegiſſe: de barbaro homine ſupplicium ſumpſiſſe: ſua vnius virtute hoſtes in vnum coeuntes disieciſſe: multas ſecum opes è locis exteris in patriam reportaſſe: famam nominis nunquam intermorituram rebus præclarè geſtis meritum eſſe.

Roboris inuicti.] quod vinci non poſſe videbatur. Allegoria eſt huius, *Prima Cleonęi tolerata ærumna Leonis.* Eſt ergo eloquentia viribus corporis præſtantior.

Dicta ſophiſtarum.] Sic ille.

Proxima Lernæam ferro & face contudit Hydram.
quod eſt ſophiſtarum paralogiſmos (quos laqueos dicit) exſoluere, vanos illos quidem, & ad oſtentationem ſeu fallaciam comparatos.

Non furor aut rabies.] Exponit hoc.

Mox Erymanthæum vis tertia perculit aprum.
Nulla vis virtute potētior, quæ etiam furori non cedat.

virtute.] ἀνδρεία, eſt enim propria viri fortitudo.

potentior.] valentior, firmior.

Continuum ob curſum.] Sic poeta.

Aeripedis quartò tulit aurea cornua cerui.
Opes cedunt ſapienti, mentis animique labore, & curſu indefeſſo.

Spernit auaritiam.] Illud eſt.

Stymphalidas pepulit volucres diſcrimine quinto.
nempè, vir ſapiens pecuniæ ſtudium nunquam concupiuit. Salluſt.

nec rapto aut fœnore.] Atqui tantum abest vt sapiens rapto gaudeat, vt etiam à turpi lucro omni abhorreat.

Vincit femineos.] Illius est declaratio.

Threiciam sexto spoliauit Amazona balteo.

Meretricias artes omnes detestatur, inq; ordinem cogit, & spoliat ornamentis, quibus homines capiebantur. Vel, detrahit ornamenta, quæ non meretrici, sed matronę honestæ debentur.

Expurgat sordes.] est illius ἐπιμύθιον,

Septima in Augię stabulis impensa laboris.

nempè, sapientia prima stultitia caruisse. debet enim ad curandos animos antecedere pręparatio diligens.

cultum mentibus addit.] cultus animi, philosophia.

Illicitos coitus.] natura vel lege prohibitos, fabula sic habet: *Octaua expulso numeratur adorea tauro.*

Taurus & Lastaurus in Hieroglyphicis, obscęnum verbum.

abigit nocentes.] fit ἀλεξίκακος, nomen Herculi tributum.

Barbaries, feritasq;] Exponit hoc.

In Diomedæis victoria nona quadrigis.

quas barbari pœnas intulerunt alijs, ipsi tandem perferunt.

Vnius virtus.] illius est solutio.

Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.

collectam & vnanimem hostiũ multitudinem sua vnius virtute compressit. De Geryone supra.

Inuehit in patriam.] huic respondet.

Vndecimum mala Hesperidum detracta triumphum.

argumentum boni, & laudati viri, qui patriam externarum rerum spolijs locupletet.

Docta per ora.] postremum hoc explicatur.

Cerberus extremi suprema est meta laboris.

virtutis & eruditionis fama nunquam extinguitur.

In

In nothos.

EMBLEMA CXXXVIII.

HERCVLEOS spurij semper celebretis honores:
Nam vestri Princeps ordinis ille fuit.
Nec prius esse Deus potuit, quàm sugeret infans
Lac, sibi quod fraudis nescia Iuno dabat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CERTISSIMVM est multos iam olim fuisse spurios & nothos, qui virtute & animi dexteritate legitimis ipsis liberis antecelluerunt, quique ea perfecerunt audenti fortique animo, quæ legitimi nunquam attingere nedum exsequi, potuere. Eo de numero fuere Aeneas, Hercules, Theseus, Romulus, Alexãder magnus, alij certè multi; qui tamen ad eos rerum successus vix peruenissent, nisi aliqua portione hæreditaria donatis vt Her-

Hercules nunquam Deus] fieri potuiſſet, niſi Iunonis neſciæ mammam ſuxiſſet, vt retulit Iſacius Tzetzes in Lycophronis Caſſandram.

Herculeos ſpurij,&c.] Spurij, & incerto nati patre,nõ debent adeò vereri, quòd ita nati ſint: Herculem enim habent,Deum ſui ordinis anteſignanum, & quaſi principem.

Nec prius eſſe Deus.] nobilitari non potuit,& quaſi natalibus reſtitui.

quàm ſugeret infans.] quàm ei hæreditaria quædam portio bonorum obtingeret.

Impa-

Imparilitas.

EMBLEMA CXXXIX.

VT sublimè volans tenuem secat aera falco,
Vt pascuntur humi graculus, anser, anas:
Sic summum scandit super æthera Pindarus ingens;
Sic scit humi tantùm serpere Bacchylides.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Pindari 2. Olymp. vbi se cum Iouis alite comparat: alios verò poetas non alio quàm coruorum dignatur nomine. hac verò similitudine ostenditur non paruam obseruari in ingenijs inęqualitatem, sunt enim qui cæteris antecellant, altumque volitent: alij vero humi repunt.

sublimè volans.] volatu summa aera petens.

pascuntur humi.] humi gradiuntur.

Sic

Sic summum.] felix ingenium præstantissimi Lyricorum Pindari. Horat. 4. Carm. Plin. 7. 29. Macrob. 5. Saturnal.

humi serpere.] tenui stilo vti, Horat.

Serpit humi tutus nimium, timidusq; procellæ.

Bacchylides.] Lyricus, de quo Suidas & Aelian.

In desciscentes.

EMBLEMA CXL.

QVOD sine egregios turpi maculaueris orsus,
In noxamq; tuum verteris officium;
Fecisti, quod capra, sui mulctralia lactis
Cùm ferit, & proprias calce profundit opes.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CVM quispiam toto fermè curriculo ætatis pruden ter probeque se gesserit, & in extrema senectute, vel etiam

etiam post præclarè facta flagitium aliquod admittit, efficit, quod capra, quę mulctram suo plenam lacte dispergit. Id petitum è Prouerb. Capra Scyria.

fine turpi.] fędo exitu .i. post perfectum opus cum aliqua laude, statim descîueris: labem tibi asperseris, immemor laborum ante actorum: indecorè, insolenter, superbè, impotenter te gesseris.

In noxamq;] ex beneficio maleficium admiseris: commodum conuerteris in noxam & incommodum.

fecisti, quod capra.] itidem atque capra, quæ vbi è distento vbere mulctrale complerit, calcis ictu dispergit, quod erat iam vtiliter paratum.

AEmu-

AEmulatio impar.

EMBLEMA CXLI.

ALTIVOLAM miluus comitatur degener harpã,
Et prædæ partem sæpe cadentis habet.
Multum prosequitur, qui spretas sargus ab illo
Præteritasq́; auidus deuorat ore dapes.
Sic mecum Oenocrates agit: ad deserta studentum
Vtitur hoc lippo curia tanquam oculo.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

FEREBAT ægrè Alciatus æmulum quempiam esse sibi syndromum, eum quidem legum interpretẽ, auditores quosdam ad sese allicientem, gloriam Alciati, quantum poterat, obscurantem, vel potiùs laudis portionem suffurantem: quem ideo stilo confodit, duplici similitudne, & conficto nomine Oenocratis, quasi dicas meri po-

ripotorem.

miluus degener] Id ἀλληγορικῶς accipe. i. doctor quidam extra ordinem, imperitus leguleius.

harpam] doctorem alium præstantem. De harpa Plin. 11. 74.

ſargus.] de quo ſupra.

Mullum proſequitur.] Plin. 9. 17. & 33. 11.

Oenocrates.] vinoſus quidam doctor.

deſerta ſtudentum curia.] à me relicta decuria ſtudentium: quàm claſſem Pariſini dicunt: id eſt, auditorium. Ergo deſerta ſtudentum curia erit de curia illa, qua ceſſerat antè Alciatus.

tanquam lippo oculo.] Prouerb. Plauti, Lippo oculo vtitur: id eſt, re vtitur, qua carere non poſsit, vt velit.

Albutij

Albutij ad D. Alciatum, ſuadentis, vt de tumultibus Italicis ſe ſubducat, & in Gallia profiteatur.

EMBLEMA CXLII.

QVÆ dedit hos fructus arbor, cælo aduena noſtro,
Venit ab Eoo Perſidis axe priùs.
Translatu facta eſt melior, quæ noxia quondam
In patria, hic nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma ſimillima cordi:
Alciate hinc vitam degere diſce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus;
Multùm corde ſapis, nec minùs ore vales.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PERSICI ſymbolum Alciato tributum memini ex Iouio, cum hac inſcriptione, TRANSLATA PRO-

PROFICIT ARBOS. Persicum pomum in Perside virulentum fuit; in Italia consitum, loci mutatione noxium esse desit: Sic Alciatus procul à patria in pretio maiore habitus. Vtque Persicum habet linguæ simile folium, pomum verò cordi: sic idem multum eloquentiæ laude præstat, prudentięque dote insignitus est.

cœlo aduena nostro.] nostro solo implantata; cùm primùm in Perside nata esset.

quæ noxia quondam.] toxicum ferebat, vt apud Colu mell. Galenum, Paull. Aeginetam, Plutarc. quod tamen Plinio non fit verisimile lib. 5.

fert folium linguæ.] Plutarch. de Iside.

Princeps ſubditorum incolumitatem procurans.

EMBLEMA CXLIIII.

TITANII quoties conturbant æquora fratres,
Tum miſeros nautas anchora iacta iuuat:
Hanc pius erga homines Delphin complectitur, imis
Tutius vt poſſit figier illa vadis.
Quàm decet hæc memores geſtare inſignia Reges,
Anchora quod nautis, ſe populo eſſe ſuo

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EODEM omnino ſenſu dixit Marcellinus lib. 29. *Imperium eſſe curam ſalutis alienæ.* Princeps enim debet habere perſpectum ſe ſibi minimè natum eſſe, ſed populi quieti & ſaluti. Vtque Delphinus futuram tempe ſtatem

ſtatem prę ſagit, vt ait Plinius, ipſamq; nauis anchorã iactam, tutius vt figatur, dirigit: eodem modo Princeps ſuorum ſaluti debet proſpicere, ſed potiſsimùm ſęuiente aliqua tempeſtate, belliq́ue impetu aduentante.

Titanij quoties.] quoties ventis mare commouetur, nautę anxij confugiunt ad anchoram.

pius erga homines.] φιλάνθρωπος.

imis tutius.] vt firmius figi poſsit vadis pelagi.

Anchora quod naut.] Ancora, ſymbolum boni principis, quo ſui in ſubditos officij admoneatur.

In Senatum boni Principis.

DIALOGISMUS.

EMBLEMA CXLIIII.

EFFIGIES manibus truncæ ante altaria diuum
Hinc resident, quarum lumine capta prior.
Signa potestatis summæ, sanctiq́; Senatus
Thebanis fuerant ista reperta viris.
Cur resident? quia mente graues decet esse quieta
Iuridicos, animo nec variare leui.
Cur sine sunt manibus? capiant ne xenia, nec se
Pollicitis flecti muneribusve sinant.
Cæcus at est Princeps, quòd solis auribus, absque
Affectu, constans iussa Senatus agit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PRAETER Plutarchum, Commentario de Iside, meminere plures huius simulacri optimorum apud Thebanos iudicum. Sedent quidem senatores, vt admoneantur constantię & grauitatis, neque se studio vel gratia flecti patiantur. Sunt sine manibus, vt manus contineāt à muneribus capiūdis. Princeps ipse cæcus, ne affectu quodam moueatur, solis ad iudicium ferendum vtatur auribus.

manibus trunca.] truncatis.

ante altaria diuum.] sacris in ędibus.

lumine capta prior.] prima effigies Principis, oculis capti.

resident.] sedent.

Signa potestat.] symbola consessus optimi Principis, & integerrimi Senatus.

xenia.] munera. quod legibus diuinis & humanis vetitum.

absque affectu.] studio vel fauore, quem appellant.

Consiliarij Principum.

EMBLEMA CXLV.

HEROVM genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudijsse suis.
Semiferum doctorem, & semivirum Centaurum,
Assideat quisquis Regibus, esse decet.
Est fera, dum violat socios, dum proterit hostes:
Estq; homo, dum simulat se populo esse pium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CHIRON Centaurus superiore sui parte homo, equus inferiote, datus creditur Achilli pędagogus: ex quo notantur Regum & Principum consiliarij, qui ferinam naturam induunt, cùm Principi praua cōsilia suggerunt, vel populares suos pecunijs emungunt: speciem humanitatis habent, cùm iustitię & pietatis imagine populum sibi deuinciunt.

In stabulis.] in sua quasi schola. inseruit figmento, quòd Chiron ferinæ naturæ fuerit.

Semiferum doctorem, &c.] qui præceptis instituat sæuis & inhumanis interdum, tamen aliquam præ se humanitatem ferens.

Est fera.] reuera χείρων Principum consiliarius ferinam naturam induit, cum socijs se exitiosum præstat.

dum simulat se.] versutus, vafer, vt ille qui describitur Emblemate 5.

Opulentia tyranni, paupertas ſubiectorum.

EMBLEMA CXLVI.

HVMANI quod ſplen eſt corporis, in populi re
Hoc Caſar fiſcum dixerat eße ſuum.
Splene aucto reliqui tabeſcunt corporis artus,
Fiſco aucto arguitur ciuica pauperies.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc fuit Traiani Cæſaris apophthegma, qui fiſcũ lienem appellabat, quòd eo creſcente reliqua mem bra tabeſcerent. Graui certè malo Reipub. Princeps auarus naſcitur, qui vectigalibus immenſis, alijsq́ue exactionibus plebeculam conijciat in ſummam inopiam, ex quo publicæ rei corpus tabidum languet, peneq; emoritur.

Humani quod ſplen.] quod ſplen eſt in corpore, hoc fiſcus in re populi.

Splene

Splene aucto] intumescente, facto tumidiore.

tabescunt corporis artus] cætera membra corporis tabida fiunt.

arguitur ciuica pauperies] argumento est populi, reique publicæ exesæ & comminutæ paupertas.

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

EMBLEMA CXLVII.

EXPRIMIT humētes, quas iam madefecerat ante,
Spongiolas cupidi Principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures, quos deinde coercet,
Vertat ut in fiscum quæ malè parta suum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Suetonio in Flauio Vespasiano. Is procuratorum rapacissimum quemque ad ampliora officia ex industria

dustria solitus promouere, quò locupletiores mox condemnaret: quibus quidem vulgò pro spongijs dicebatur vti, quòd quasi & siccos madefaceret, & exprimeret humentes. hæc ille.

humentes spongiolas.] humidas spongias.

cupidi Principis arcta manus.] Princeps auarus.

fures.] depeculatores. Furum enim generale nomen: at hic peculatus arguitur.

coercet.] punit.

Principis clementia.

EMBLEMA CXLVIII.

VESPARVM quòd nulla vnquã Rex spicula figet,
Quòdq; alijs duplo corpore maior erit;
Arguet imperium clemens moderataq; regna;
Sanctaq; iudicibus credita iura bonis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

IDEM fermè habet Plato, dialogo de Regno : talem enim ciuitatibus regem optat, qualis inter apum examina rex nascitur, vt & corpore & animi dotibus sit insigniot & præstantior. Rex apum aculeo caret ; aut si habet, eo non vtitur: ita bonus Princeps ad puniendum tardus esse debet, ad clementiam verò pronus.

Vesparum.] vel apum potiùs, vt ex Plinio, alijsque, facilè ante colligebam. Sed cùm me refero ad cap. 15. lib. 5. Aeliani de animal. id propriè, & sine catachresi dictum video, nisi hoc nomine *Vesparum*, alludere tacitè velit hic noster ad Vespasianos, Flauuium & Titum, laudatissimos principes, de quibus Sueton. & Tacit.

nulla vnquam rex spicula.] qui aculeo caret; vel si habeat, eo non vtitur. Vide Senec. 1. De clementia, 19. & Plin. lib. 11. cap. 16.

Arguet.] ostendet.

imperium clemens.] regis clementiam.

credita iura.] commissam iurisdictionem.

bonis iudicibus.] æquis magistratibus.

Salus

Salus publica.

EMBLEMA CXLIX.

PHOEBIGENA erectis Epidaurius insidet aris,
Mitis, & immani conditur angue Deus.
Accurrunt ægri, veniatq́ꝫ salutifer orant.
Annuit, atq́ꝫ ratas efficit ille preces.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc quanquam erutum è fabulis Poetarum, & historia Romana, non video ad quem vsum maximè conuertam, nisi ad eam salutem publicam, quam nobis attulit CHRISTVS seruator, verus animarum languentium Aesculapius, qui sub serpentis imagine appensus in deserto à Mose, omnes omnium morbos sanauit, & in cruce tandem omnes noxas & crimina expiauit.

phœbigena.] Phœbo genitus.

Epidaurius.] Aeſculapius Val. Max. 1. cap. de miraculis. Plin. 24. 4. Ouid. 5. Metamorph.

Mitis & imm.] lenis & placidus, quanquam ſub ſpecie ſerpentis.

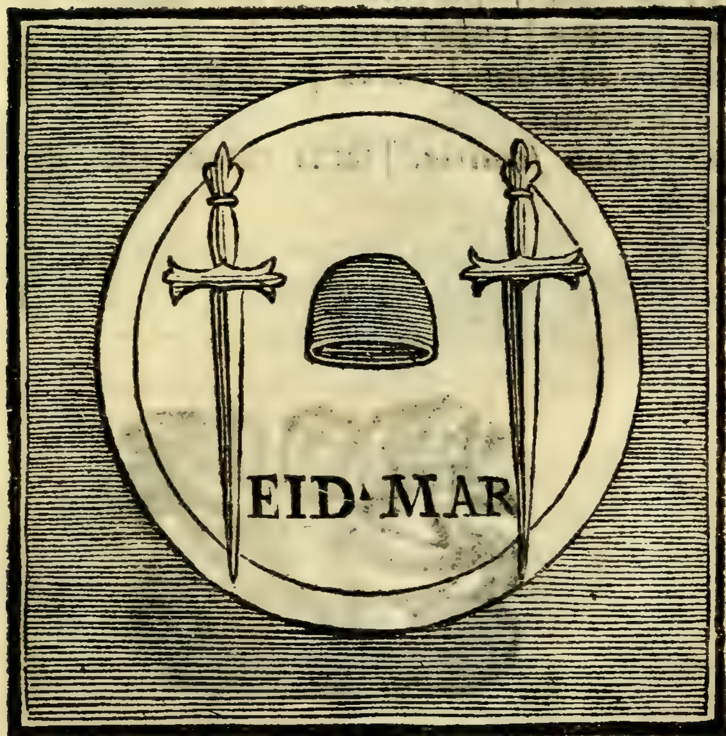
Annuit.] Ouid. 15. Metam.

Annuit his, motisq́ Deus rata pignora criſtis.

ratas preces] rata vota.

Reſpublica liberata.

EMBLEMA CL.

CAESARIS *exitio, ceu libertate recepta,*
Hac ducibus Brutis cuſa moneta fuit.
Enſiculi in primis, queis pileus inſuper aſtat,
Qualem miſſa manu ſeruitia accipiunt.

EXPLICAT· CLAVD. MIN.

Ex Dione lib. 47. Occiſo à coniuratis Caio Cæſare, ij ceu recepta libertate, fabricari numiſma curarũt, in cuius altera parte duo pugiones, in altera pileus. Pugiones cædem patratam deſignabant: libertatis verò nota pileus: quod ex multis auctorum veterum locis cognoſcere eſt.

Cæſaris exitio.] Iulij Cæſaris morte.

ceu libertate recepta.] tanquam excuſſo tyranni iugo, ſublato dominio.

ducibus Brutis.] vtroque Bruto, M. & Decimo, Caſſio, Trebonio, aliiſque coniuratis in Cæſarem.

cuſa moneta.] cuſus numus.

Enſiculi in primis.] vna ex parte gladius, altera pileus manumiſſorum.

miſſa manu ſeruitia.] ſerui manumiſſi, donati libertate.

In

In vitam humanam.

EMBLEMA CLI.

PLVS solito humanæ nunc defle incommoda vitæ
Heraclite: scatet pluribus illa malis.
Tu rursus si quando aliàs, extolle cachinnum
Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
Interea hæc cernens meditor, qua denique tecum
Fine fleam, aut tecum quomodò splene iocer.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTVM è Græco. Democritus domo egressus, risu omnia solebat excipere, quòd omnia illi ridenda viderentur: contra Heraclitus deflebat, quòd nihil nō miserum & deplorandum intueri cogeretur. Ex quo opinionum conflictu incertum relinquitur, vtrum satius sit ridere ineptias, an deflere miserias: & an alter sit alte-

ro ſapientior, vt meritò ſit interponenda longa deliberandi mora.

extolle cachinnum.] ride effusè. Perſius.

Ingeminat tremulos naſo criſpante cachinnos.

ſplene iocer.] abundè rideam. Perſ. idem.

——*ſum petulanti ſplene cachinno.*

Aere quandoque ſalutem redimendam.

EMBLEMA CLII.

ET pedibus ſegnis, tumida & propendulus aluo,
Hac tamen inſidias effugit arte fiber.
Mordicus ipſe ſibi medicata virilia vellit,
Atque abicit, ſeſe gnarus ob illa peti.
Huius ab exemplo diſces non parcere rebus,
Et, vitam vt redimas, hoſtibus æra dare.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

APOLOGVS Aeſopicus de Caſtore, quem proditum eſt ſibi teſtes abſcindere, & venatoribus relinquere, vt ita vitæ conſulat. Ex quo docemur viros prudentes non ægrè ferre iacturam pecuniarum, dum ſuæ vitæ ita proſpiciant, maximè verò dum ita neceſſitas vrget, vt de vita, vel de bulga ſit periclitandum.

Et pedibus ſegnis.] quanquam ſit tardipes, tardo ingreſſu.

tumida propendulus aluo.] ventrem habens pendulum, ſit tumenti & pendulo ventre.

inſidias.] venatorum.

fiber.] Caſtor.

Mordicus ipſe.] dentibus auellit ſibi genitales partes, rebus aptas medicis.

abicit] abijcit, eas linquit venatoribus.

gnarus ob illa peti.] neſcio, quo inſtinctu naturę ſe peti ſciens ob genitalia. Plinij hæc verba lib. 8. 30. quòd eaſdem partes ſibi ipſi Pontici amputant fibri, periculo vrgente, ob hoc ſe peti gnari.

non parcere rebus.] non eſſe parcendum fortunis & facultatibus

Et, vitam vt redimas.] vt vitæ conſulas, nummos abijcere, pecuniam hoſtibus numerare.

Cum laruis non luctandum.

EMBLEMA CLIII.

ÆACIDAE moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hostes vicerat ante suos;
Comprimere haud potuit vocem, insultantibus illis,
Dum curru & pedibus nectere vincla parant.
Distrahite vt libitum est: sic cassi luce leonis
Conuellunt barbam vel timidi lepores.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Homero. Iliad. χ. & incerti cuiusdam epigrammate. Græci Hectorem penè iam mortuum circumstantes lacessebant, eiq; insultabant; nec erat qui exstincto vulnus non infligeret. Ita plerique meticulosi & ignaui cum non audeant viuos impetere, quorum aspectum vix sustinerent, in mortuos audaculi debacchantur.

Æacida moriens.] Hector iam morti proximus, ictu Achillis in terram deiectus.

Comprimere haud potuit.] non potuit eius vox ab illis non exaudiri in se insilientibus.

Dum curru.] currui in quo vehebatur Hector.

parant.] Græci hostes.

Distrahite.] discerpite me.

cassi luce.] mortui.

Conuellunt barbam.] Prouerb. Barbam vellere.

De Morte & Amore.

EMBLEMA CLIV.

ERRABAT socio Mors iuncta Cupidine: secum
Mors pharetras, paruus tela gerebat Amor.
Diuertere simul, simul vna & nocte cubarunt:
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè prouida spicula sumpsit,
Mors aurata, tenet ossea tela puer.
Debuit inde senex qui nunc Acheronticus esse,
Ecce amat, & capiti florea serta parat.
Ast ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio, inijciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors signa tenens victricia parce:
Fac ego amem, subeat fac Acheronta senex.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AVCTOR est Guicciardinus, id carmen ab Alciato scriptum, quo tēpore in Italia vehemens pestilētia ita grassata est, vt permulti iuuenes extremum vitę diē clauserint, & senes ferè illæsi atque incolumes manserint. Mutuatum video ex antiqua Græcorum fabula, quam Gallicè tractauit Ioannes Marius Belga, illustrationum Galliæ auctor, & post eum latinis numeris Ioachimus Bellaius, scriptor politus & elegans.

socio cupidine.] Cupidini, casus pro casu.

Mors aurata.] Cupidini auratæ sagittæ à poetis tribuuntur, osseæ vero Morti.

senex Acheronticus.] capularis, & morti proximus: Plautina locutio,

Ast ego.] adolescens emorior, quia Cupido me feriit Mortis telo, non suo.

subeat Acheronta.) moriatur.

In formoſam fato præreptam.

EMBLEMA CLV.

CVR puerum Mors auſa dolis es carpere Amorem,
Tela tua vt iaceret, dum propria eſſe putat?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EIVSDEM argumenti cum ſuperiore. De Morte conqueritur, quæ puellam amabilem tolli ſuſtinuerit ab Amore telo mortifero ſauciam, quæ potius cupidineo affici debuerat. Ita ferè fit, vt puellæ nubiles tumulo recondantur, quæ potius thalamo erant addicendæ.

dolis carpere] decipere, fallere. Poetarum eſt figmentis ludere, rebus incorporeis corpora tribuere, & quicquid naturale vel fortuitum eſt, ad artem conſiliumve referre.

In

In mortem pręproperam.

EMBLEMA CLVI.

QVI teneras forma allexit, torsitq́ue puellas
Pulchrior & tota nobilis vrbe puer,
Occidit ante diem, nulli magè flendus, Aresti,
Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit.
Ergo illi tumulum, tanti monumenta doloris
Astruis, & querulis vocibus astra feris.
Me sine abis dilecte? neque amplius ibimus vnà?
Nec mecum in studijs otia grata teres?
Sed te terra teget, sed fati Gorgonis ora,
Delphinesq́ue tui signa dolenda dabunt.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ET hoc paratum sepulcro cuiusdam formosi & nobilis & studiosi adolescentis morte præmatura ra-

pti. Amicus enim ad luctus certè magni & beneuolentię testificationem tumulo Delphines affingit, amicitiæ indices (est enim Delphin φιλανθρωπίας nota) & Gorgones, sensuum vacuitatis & tristitiæ signa expressissima.

Qui teneras forma.] qui ob formæ dignitatem à puellis erat efflictim adamatus.

tota nobilis vrbe.] nobilissimus eiusdem vrbis.

Occidit ante diem.] raptus est morte præmatura.

nulli magè flendus.] Horatiana imitatio.

Multis ille quidem flebilis occidit;
Nulli flebilior quàm tibi, Virgili.

Ergo illi.] tumulum excitas amicissimo adolescenti.

querulis vocibus.] impensissimè obitum defles.

te terra teget.] humo conditus.

fati.] mortis huius.

Terminus

Terminus.

EMBLEMA CLVII.

QVADRATVM infoditur firmissima tessera saxum,
Stat cirrhata super pectore imago tenus,
Et sese nulli profitetur cedere; talis
Terminus est, homines qui scopus vnus agit.
Est immota dies, præfixaq; tempora fatis,
Deq; ferunt primis vltima iudicium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HAEC Termini pictura nihil vlli concedentis, mortem significat, quæ ineuitabilem habet in res omnes, nedum homines, necessitatem: ad quam cùm peruenimus, tum solent hominum, qui sunt superstites, liberæ de nobis mortuis esse opiniones atque iudicia.

Qua

Quadratum infoditur.] Hic ſtatuitur ſaxum quadratum.

Stat cirrhata.] ſuper ſaxo trunca eſt pectore tenus effigies hominis cirrhati, beneque pexi.

Et ſeſe nulli.] ſententia verò legitur hac formula, NVLLI CEDO.

homines qui ſcopus.] ad quem ſcopum omnes agũtur homines.

Eſt immota dies.] certus eſt à Deo conſtitutus mortis terminus. Plin. 7. 40.

Deq; ferunt primis.] ex preteritis præſentia eſtimantur.

Opu-

Opulenti hęreditas.

EMBLEMA CLVIII.

PATROCLVM falsis rapiunt hinc Troes in armis,
Hinc socij, atque omnis turba Pelasga vetat.
Obtinet exuuias Hector, Graciq; cadauer.
Hæc fabella agitur, cùm vir opimus obit.
Maxima rixa oritur, tandem sed transigit hæres,
Et coruis aliquid, vulturijsq; sinit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HIC Patroclus, qui non suis, sed alienis armis dimicat, opulentorum imaginem refert, qui alienis fortunę bonis intumescunt: quibus fato functis inter hæredes rixa solet innasci de bonorum iure, vel etiam possessione: quo fit vt litigatores partem inde aliquam abripiant: cadauer humandum datur vespilonibus, & sacerdotibus

doribus committitur, qui impensas habent funeris.

Troes.] Troiani.

rapiunt.] vt interfectum hostem.

falsis in armis.] indutum armis non suis, sed Achillis

Hinc socij] Græci.

omnis turba Pelasga vetat.] impediunt Græci raptari Patroclum.

exuuias Hector.] de interfecto hoste Patroclo.

Graci cadauer.] vt donetur honore sepulturæ.

vir opimus.] locuples.

transigit hares.] vt qui nolit aleę iudiciorum fidere.

Et coruis.] aliquid permittit hęredipetis, vespilonibus, sandapilarijs, rabulis fori.

Ami-

Amicitia etiam post mortem durans.

EMBLEMA CLIX.

ARENTEM senio, nudam quoque frōdibus vlmum
Complexa est viridi vitis opaca coma:
Agnoscitq́; vices natura, & grata parenti
Officij reddit mutua iura suo.
Exemploq; monet, tales nos quærere amicos,
Quos neque disiungat fœdere summa dies.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID ex Græco Antipatri: quo docemur amicos nobis esse deligendos, qui nec temporis diuturnitate, & ne quidem post mortem ipsam amare desinant. quod dictum fuisse Phocionis, retulit Stobæus.

Arentem senio] senectute arescentem.

nudam.] exutam folijs.

Agno-

Agnoscitq́; vices naturæ.] quæ sunt, vt è puero vir, è viro senex fiat, immutabili naturæ communis lege.

grata parenti.] rependit officium, quod ab vlmó acceperat.

Mutuum auxilium.

EMBLEMA CLX.

LORIPEDEM sublatum humeris fert lumine captus,
Et socij hæc oculis munera retribuit.
Quo caret alteruter, concors sic præstat vterque:
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ID extulit ex Græcorum Epigrammatis quibusdam, quo admonemur, eum esse in rebus omnibus humanę naturæ consensum, vt nihil omninò sit, quod non egeat aliena

aliena opera & auxilio mutuo: cum videamus id quasi de industria naturam voluisse, vt singuli singulis dotibus, non autem omnibus donarentur, quo singuli quicquid haberent, alijs communicarent.

Loripedem.] tardipedem, pedum vsu carentem.
lumine captus.] cæcus.
munera retribuit.] beneficia rependit.
Mutuat.] mutuatur.
hic oculos.] tardipes, claudus.
ille pedes.] cæcus.

Auxilium nunquam deficiens.

EMBLEMA CLXI.

BINA pericla vnis effugi sedulus armis,
Cum premererq́ solo, cum premererq́ salo.
Incolumem ex acie clypeus me præstitit: idem
Naufragum apprensus littora adusque tulit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SCVTVM nusquam in quouis periculo deficiens, sed & in ijs auxilium præstans, quæ videntur alioqui abhorrere ab vsu proprio & naturali, typus est amici veri nunquam non ferentis opem, etiam in ijs, quæ videntur à sua facultate penè omnino aliena esse. Sumptum id è Græco Iulii Leonidæ, de clypeo Myrtilli.

Bina pericla.] duo, nempe in terris, & in mari.

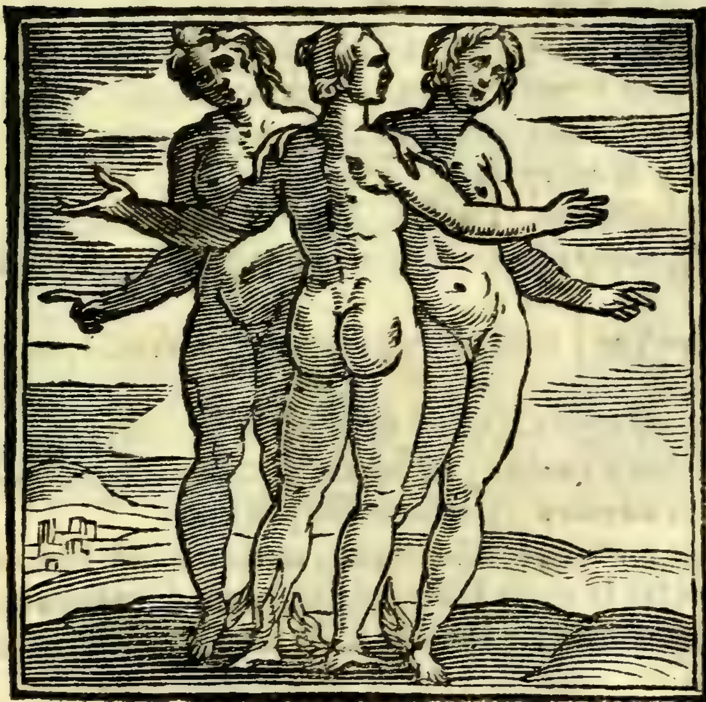
vnis armis.] vno & eodem scuto.

Cum

Cum premerer solo.] cum dimicarem terrestri prœlio. *premerer salo.*] cum aquis penè periclitarer, iisque obruerer.

Gratiæ.

EMBLEMA CLXII.

TRES Charites Veneri assistunt, dominamq́; sequūtur,
Hincq́; voluptates, atque alimenta parant.
Lætitiam Euphrosyne, speciosum Aglaia nitorem,
Suadela est Pithus, blandus & ore lepos.
Cur nudæ? mentis quoniam candore venustas
Constat, & eximia simplicitate placet.
An quia nil referunt ingrati, atque arcula inanis
Est Charitum? qui dat munera, nudus eget.
Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat ,
Qui citò dat: minimi gratia tarda preti est.

T *Impli-*

Implicitis vlnis cur vertitur altera? gratus
Fœnerat: huic remanent vna abeunte duæ.
Iuppiter ijs genitor, cæli de semine diuas
Omnibus acceptas edidit Eurynome.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TRES Gratiæ neminem non allicientes ad sui amorem, lętę, pulchræ, & suaui eloquio prędita: nudæ ideo, quia simplices, & alienę ab omni fuco, ad obsequiū promptę, ad reposcendum non item: amore mutuo iunctę inter sese, sunt affectu planè cœlesti ac diuino, omnibus grato & accepto.

Veneri assistunt.] Pausan. Aeliacis posterioribus.

Hincq; volupt.] suppeditant voluptatum omnium materiam.

Euphrosyne.] nempè παρὰ τὸ εὐφραίνειν, lętum reddere.

Aglaia.] ἀγλαΐζειν est ornare, seu honorare.

Suadela est Pithus.] Pitho, seu Suada, persuadendi vis.

mentis candore.] puritate, simplicitate.

arcula inanis est Charitum.] notum illud Simonidis, cum diceret se arcas habere duas, vnam Grariarum, argenti alteram: illam inanem esse, hanc verò solam commodam.

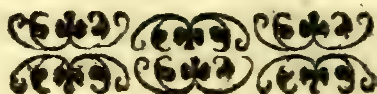
bis dat, qui citò.] In Mimis Publij.

Beneficium inopi bis dat, qui dat celeriter.

Prouerb. Bis dat, qui citò dat.

vlnis.] brachiis.

Eurynome.] Eurynome, quasi latipascua, à latè patentibus pascuis.

In

In detractores.

EMBLEMA CLXIII.

AVDENT flagriferi matulæ, stupidiq; magistri
Bilem in me impuri pectoris euomere.
Quid faciam? reddam ne vices? sed non ne cicadam
Ala vna obstreperam corripuisse ferar?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SCRIPTVM id in Frãciscum Floridum, hominem alioqui doctum, sed petulantē tamen & effrenis oris, qui in Iuriscõsultos magni nominis, Zazium, Budęum, Alciatum debacchatus erat. Homines certè liberaliter instituti contumeliam ferunt impotentiùs, quę illata sit à contempto & inerti conuiciatore, cum quo congredi vel

turpe ſit, vel indignum certè putetur.

flagriferi.] flagritribę

matula.] matelliones viliſſimi.

ſtupidi magiſtri.] communi ſenſu carentes.

Bilem in me.] virus acerbitatis in me vomere, libellis famoſis me proſcindere, blaterare.

reddam ne vices?] eos ne dignabor reſponſo?

cicadam obſtreperam.] Prouerb. Cicadā ala corripere.

Quid prodeſt muſcas.] quid iuuat μυοσοβεῖν,

Negligere eſt.] Non eſt impendendus labos in eo perſequendo fugiendove, quod vitare nequeas.

Inanis

Inanis impetus.

EMBLEMA CLXIV.

LVNAREM noctu, vt speculum, canis inspicit orbem,
Seq; videns, alium credit inesse canem.
Et latrat: sed frustra agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc dicitur in rabiosos quosdam obtrectatores, qui viris grauibus, & iis maximè qui celebritatem aliquam nominis sua virtute consecuti sunt, detrahere audent, in quos allatrant, vt canis in lunam: quos tamen in rabiem agi videas, cum se contemptui haberi vidēt ab iis, qui ne quidem eos responsione dignantur.

Lunarem noctu] Canis cum inspiceret orbem Lunę, vt speculum: vel, qui ei videbatur vt speculum.

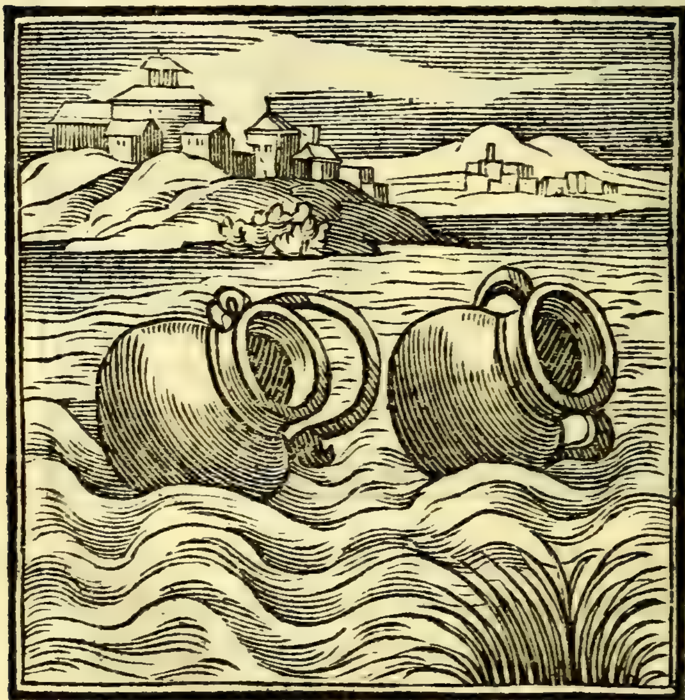
Seq3 videns] suam vmbram.

frustra agitur, &c] temerè latratum edit, neq; minabundus aliquid proficit. Sic dixit Lucretius 4.

tu fac, ne ventis verba profundam.

Aliquid mali propter vicinum malum.

EMBLEMA CLXV.

R*APTABAT torrens ollas, quarum vna metallo,*
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa, velit sibi proxima ferri,
Iuncta vt præcipites vtraque sistat aquas.
Cui lutea, Haud nobis tua sunt commercia curæ,
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat vnda;
Ipsa ego te fragilis sospite sola terar.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

MONEMVR cum potentioribus aut improbis societatem nõ esse ineundam, quia si quid infortunii, damnive acciderit: in infirmiorem semper reclinari soleat. Apologus Aesopo tribuitur. Idem omnino est Ecclesiastici cap. 13. Titulus verò Emblematis petitur è Plauti Mercatore.

Raptabat torrens.] duę ollę natabant in torrente, altera è metallo, altera terrea.

Hanc.] terream, luteam.

rogat illa.] è metallo ficta.

Iuncta vt pręcip.] vt coniunctę facilius impetum aquarum sistant.

In eum, qui truculentia suorum perierit.

EMBLEMA CLXVI.

DELPHINEM inuitum me in littora compulit æstus,
Exemplum, infido quanta pericla mari;
Nam si nec proprijs Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines nauibus esse putet?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

DELPHIN marinis fluctibus eiectus ad littora, virum quendam magnũ probumque repræsentat, à suis popularibus, beneficii loco, damna, iniurias, mortemque ipsam indignissimè passum: quales fuisse accepimus Socratem, Aristidem, Phocyonem, Demosthenem, Ciceronem, aliosque multos, de quibus plena antiquitatis monumenta.

me inuitum.] me reluctantem, nihil tale cogitantem, innoxium.

in littora compulit æstus.] nimia maris aquarum siccitas.

Exempl. infid.] quod potest exemplo esse, quantis infidum mare periculis, quantoque discrimine sæuiat: vel, vt ἀλληγορικῶς, quot rixis & simultatibus laboret Respub.

Nam si nec prop.] si enim mare non seruat eos quos in lucem edidit; id est, si princeps vel populus suos ciues non tuetur, iis non ignoscit, eosque miserè de medio pellit.

Quis tutos homines.] num valdè periculosum se marinis fluctibus committere? quàm parùm tutum est πολιτεύεσθαι, seq; Reip. ventis & fluctibus credere? Obiter moneo allusum hic videri ad Prouerb. Maritimi mores.

Ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα.

EMBLEMA CLXVII.

BELLORVM cepisse ferunt monumenta vicissim
Scutiferum Aiacen, Hectoraq; Iliacum.
Baltea Priamides, rigidum Telamonius ensem,
Instrumenta sua cepit vterque necis.
Ensis enim Aiacem confecit; at Hectora functum
Traxere Æmonijs cingula nexa rotis.
Sic titulo obsequij, quæ mittunt hostibus hostes
Munera, venturi præscia fata ferunt.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EPIGRAPHA huius sumitur ex Aiace flagellifero Sophoclis, carmen verò è quodam Epigrammate Græco: ex quo intelligimus, munera ab hoste missa sæpè discrimen aliquod, aut etiam mortem ipsam portendere.

quocirca

quocirca veteres munera volebant obseruari, quo animo mitterentur.

Bellorum monumenta.] ἐκ πολέμου μνῆμα φιλίης, vt est in Græco Epigrammate.

Scutiferum Aiacem.] φεράσπιδα Αἴαντα: quod epitheton Poetis frequens.

Baltea.] balteum, zonam militarem, Hic pluralis pro singulari, συνεκδοχικῶς.

Priamides.] Hector, Priami filius.

Telamonius.] Aiax Telamonis filius.

Instrumenta sua.] vterq; accepit suę necis presagium: vtrique fuit exitio suum donum.

Ensis enim.] Aiax enim ense confossus est.

at Hectora f.] Hector ter raptatus est circum Iliacos muros.

rotis Aemonijs.] Thessalicis rotis. Aemonia, Thessalia, pro Græcia: συνεκδοχικῶς.

Sic titulo.] obtentu, prætextu, specie.

obsequij.] animi beneuoli.

venturi præscia fata ferunt.] portendunt mortis euentum.

A mi-

A minimis quoque timendum.

EMBLEMA CLXVIII.

BELLA gerit Scarabeus, & hostem prouocat vltrò,
Robore & inferior, consilio superat.
Nam plumis Aquilæ clam se neque cognitus abdit,
Hostilem vt nidum summa per astra petat.
Ouaq; confodiens, prohibet spem crescere prolis:
Hocq; modo illatum dedecus vltus abit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

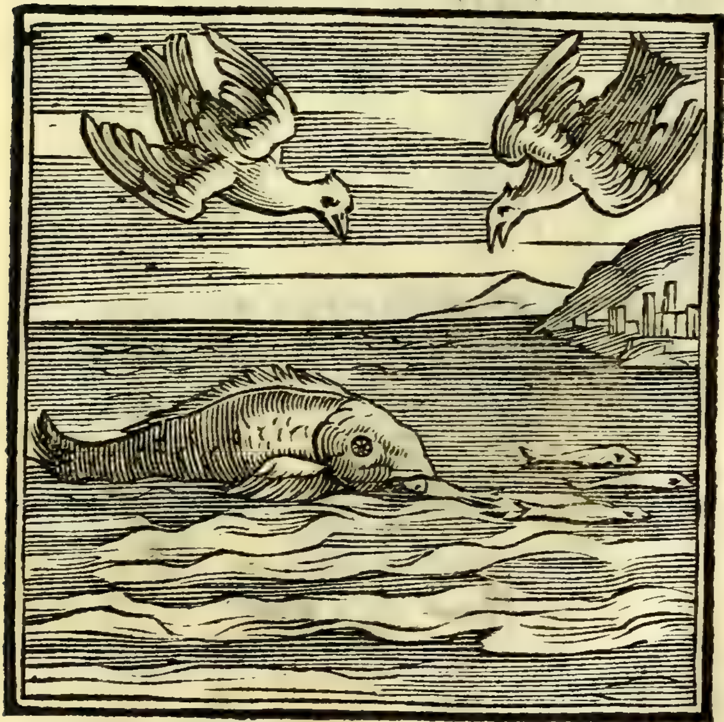
APOLOGVS est Aesopicus, quo monemur non esse contemnendum hostem, quanquam imbecillum, aut etiam infimæ sortis: aut neminem, vel contemptissimum esse prouocandum quia, vt cætera desint, potest esse tamen dolis & fraude instructissimus; & eò magis ille formidandus, cui nihil est quod amittat.

hostem

hostem prouocat.] aquilam lacessit.
Hostilem ut nidum.] nidum aquilæ sibi aduersæ.
summa per astra.] per aera summum, aquilam enim non nisi in editissimis locis nidificare, testis est Plinius.
Ouaq; confodiens.] aquilæ.
prohibet spem c.] adimit aquilæ spem prolis.

Obnoxia infirmitas.

EMBLEMA CLXIX.

PISCICVLOS Aurata rapit medio æquore sardas
Ni fugiant pauidæ, summa marisq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; voracibus esca.
Eheu intuta manens vndique debilitas

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VT nullo non loco ditiores, & qui ſunt fortuna ampliore, tutum in præſidium ſe recipiunt: ita miſeri, & aliqua parte infirmi homines, præcipites in exitium ruunt, quocunque fugiant: nam vbi è ſuorum lapſi tellis ad exteros venerint, ibi miſerè periclitantur & occidunt.

Aurata.] de qua Plin. 32. c. 5. & 11.
ſardas.] de quib. Plin. 32. c. vlt.
mergis.] de iis Plin. 11. 37.
fulicis.] Plin. 18. 35.

Vel post mortem formidolosi.

EMBLEMA CLXX.

CÆTERA mutescent, coriumq; silebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle sonent.
Hanc membrana ouium sic exhorrescit, vt hostem
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detracta Ziscas, in tympana versus,
Boemos potuit vincere Pontifices.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

NON facilè obliteratur opinio in hominum concepta mentibus. Vt enim quorundam insignis virtus vel post mortem adeò amabilis est, vt eius non possit esse non iucunda mentio: ita nonnulli fuere, quos propter insignem quandam feritatem abominamur vel pridem extinctos, eorumque memoriam auersamur, vt aliquam

præ-

præsentem perniciem.

Catera mutescent,&c.] si tympanum fiat è pelle lupina,& propè adsit aliud è pelle ouilla,conticescet.

Hanc.] pellem lupinam.

membrana ouium.] pellis vel corium ouillum.

sic exhorrescit.] videtur auersari, refugere.

vt hostem.] aduersarium.

Exanimis quamuis.] quanquam vtraque pellis sit sine sensu.

Sic cute detracta Ziscas.] Zisca, vel Ziscas, Boemus, morti proximus, mandauit sibi pellem adimi, ex eaq; tympanum fieri inde arrepturos fugam hostes,cum primùm eius sonitum exaudiret,prædixisse memorant; verumq; id ex euentu amicos comprobasse. Aeneas Syluius 3. Commentar. de reb. gestis Alphonsi.

Iusta

Iusta vindicta.

EMBLEMA CLXXI.

DVM residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues:
Pascite vos herbas, socijs ego pascar Achiuis,
Postremumq; Vtin viscera nostra ferent.
Audiit hæc Ithacus, Cyclopaq; lumine cassum
Reddidit. En pœnas vt suus auctor habet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX sacris litteris didicimus, eum in periculum incidere, qui alteri periculum machinetur. Ex hoc verò Emblemate intelligimus magnum in populo applausum fieri, cùm scelesti illi Reipub. voratores, & tyranni nefandissimi pereunt, aut in graue discrimen incidunt: quo tempore maximè neminem habent, à quo subleuentur,

ſed plures, à quibus rideantur. Hiſtoriam hanc petas licet ab Homero Odyſſ. ι.

Dum reſidet.] ſedet quietus.

Cyclops.] vnoculus Polyphemus.

ſinuoſi antri] ſpeluncæ tortuoſæ.

ſocijs ego paſcar Achiuis.] Græcos ego deglutiam.

Poſtremumq́; Vtin.] Vlyſſem (qui ſe Vtin nominabat) poſtremo abſumam loco.

Ithacus.] Vlyſſes.

lumine caſſum.] exoculatum.

En pœnas vt ſuus auctor habet.] γνώμη. nec verò

——lex eſt iuſtior vlla,

Quàm necis artifices arte perire ſua.

Incidit in periculum, qui alteri periculum creat.

Iuſta

Iuſta vltio.

EMBLEMA CLXXII.

RAPTABAT volucres captum pede coruus in auras
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Aſt ille infuſo ſenſim per membra veneno,
Raptorem in Stygias compulit vltor aquas.
O riſu res digna alijs qui fata parabat,
Ipſe perit, propriis ſuccubuitq́; dolis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SIMILE apud Aeſopum de coruo cibũ quęritante, cõuertitur in id, quod vulgò dici ſolet, *captores capi raptores etiam à raptoribus abripi & illaqueari*: vt cùm à veneficis falſarij, calumniatores, & id genus alij tolluntur de medio, vel etiam latrones à prædonibus ſpoliantur.

Raptabat voluc.] coruus dum prædam in aere quæritat, & scorpionem pede arreptum tenet, vt illum deglutiret.

Ast ille.] scorpivs:

infuso sensim.] iniecto aculeo venefico.

Raptorem in Stygias] coruum ad mortem adegit.

O risu res digna.] ridiculum facinus.

aliis qui fata] mortem.

propriis succubuitq; dolis.] qui dolo alium ceperat, dolo perijt.

Parem

Parem delinquentis & suasoris culpam esse.

EMBLEMA CLXXIII.

PRÆCONEM lituo perflantem classica victrix
Captiuum in tetro carcere turba tenet.
Queis ille excusat, quòd nec sit strenuus armis,
Vllius aut sæuo læserit ense latus.
Huic illi: Quin ipse magis timidissime peccas,
Qui clangore alios æris in arma cies.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Aesopo, de tubicine in bello capto, quod ex Iurisconsultorum placitis intelligitur: nēpe qui agunt, & qui assensum præbent, pari pœna puniendos. Quod tamen malim in eos torqueri specialiùs, qui malo consilio

Principes ad bella concitant, eò nocentiores ijs, qui re ipsa cædem faciunt.

Præconem.] tubicinem.

lituo.] tuba. vtrunque sępe confunditur. Lituus, quòd litis sit testis, genus incuruæ buccinæ, qua, qui cecinerit dicitur Liticen. Festus.

perflantem classica.] excitantem bellatores ad pugnã. Classicines ij dicuntur, qui signum pugnæ dant.

Victrix turma] victores, victrices copiæ.

Queis ille excusat.] apud quos victores excusat sese præco ille captus.

quòd nec sit strenuus armis.] πολεμικὸς, ςρατηγὸς: quòd nec sit bellator, nec quenquam manu interfecerit.

Quin ipse magis.] eò grauior tua culpa, qui alios ad bellum concites.

æris clangore.] tubæ sonitu.

Alius

Alius peccat, alius plectitur.

EMBLEMA CLXXIIII.

ARRIPIT vt lapidem catulus, morsuq́ fatigat,
Nec percußori mutua damna facit.
Sic plerique sinunt veros elabier hostes,
Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PLERIQVE sunt, qui cùm non possint ijs inferrè noxam, à quibus se lęsos putant, vt acceptam iniuriam vlciscantur, alios adoriuntur nihil meritos, nõ secus ac canis in lapidem sæuiens, quod dicitur Prouerbio. hoc verò petitum è Pacuuio, Nonius me monuit.

Arripit.] corripit.
lapidem.] proiectum, emissum.
catulus.] canis.

morsúq; fatigat.] mordet.
Nec percuss.] neque par pari refert.
veros hostes.] ipsissimos, qui ipsimet iniuriam aut damnum intulerunt.
Et quos nulla.] eos adoriuntur, aut etiam lędunt, qui nihil commiserunt.

Insani gladius.

EMBLEMA CLXXV.

SETIGERI medius stabat gregis ensifer Aiax,
Cæde suum credens cædere Tantalidas.
Hostia sic tamquam sus succidanea pœnas
Pro Laertiade, pro caueaq; dabat.
Nescit obesse suis furor hostibus: errat ab ictu,
Consiliŷq; impos in sua damna ruit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AIAX, quòd Achillis arma non sibi, sed Vlyssi cessissent, ex iniquo Grecorum iudicio, in furorem versus insilijt in porcorum gregem, quos omnes interfecit, duobus exceptis, quos de trabe suspensos, putans esse Agamemnonem & Vlyssem, indignis modis affecit. Sed vbi ad se redisset, cognitis iis, quę per insaniam fecerat, gladio incubuit. Hoc quidem arguit temerarium furentium impetum, qui non aduersarijs, sed sibi nocēt ipsis: quòd nimię iræ permittant omnia, adeò vt sępe in ferrum ruant, seque ipsos miserè confodiant.

Setigeri medius.] in medium gregem porcorum insiliit.

Ensifer.] bellator.

Aiax.] insania correptus.

Cade suum.] porcorum.

Tantalidas.] Grecos.

Hostia sic.] sus fuit vt hostia succidanea, quę pœnas luebat pro Grecis. Quid sit autem succidanea hostia, explicat Gellius 4.6.

Pro Laertiade.] Vlysse, filio Laertis.

pro caueaq́;] pro consessu, seu concione Grecorum.

Nescit obesse] furiosus & insanus non potest damnum fraudemve creare aduersariis.

errat ab ictu] icendo peccat: error ictu committitur: non auertit quem feriat.

Consilij inops.] qui destituitur sano consilio, sibi ipsi malum accessit, seseque impetit.

Pax.

EMBLEMA CLXXVI.

TVRRIGERIS humeris, dentis quoque barrus eburni,
Qui superare ferox Martia bella solet,
Supposuit nunc colla iugo, stimulisq; subactus,
Cæsareos currus ad pia templa vehit.
Vel fera cognoscit concordes vndique gentes,
Proiectisq; armis munia pacis obit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

EX Græco φιλίππε : quod significat pro variorum temporum ratione viros etiam ferocissimos ita domari se pati, vt pacis conditionibus patientem animũ accommodẽt, qui bellorum temporibus magno terrori fuerint: non aliter quàm elephas, cuius cùm magnus in bellis vsus fuerit, inseruit tandem paci & tranquillitati publicæ,

blicæ, ſeque ad triumphum trahi non recuſat.

barrus.] elephas, qui barrire dicitur, vt ſupra diximus.

Turrigeris humeris.] turrium machinas & ſpectacula geſtante tergo.

dentis eburni.] eburneis dentibus.

Qui ſuperare.] cuius vis in bellis maxima.

Suppoſuit nunc.] collum iugo aptauit.

ſtimulis ſubactus.] adactus verbere conductoris.

Cęſareos currus.] currum imperialem in triumpho vehit.

Vel fera cognoſcit.] bellua, quanquam vaſta & terrifica ſe paci accommodat, vt olim belli vſibus ſe dediderat.

Ex bello pax.

EMBLEMA CLXXVII.

EN galea, intrepidus quam miles gesserat, & quæ
Sæpius hostili sparsa cruore fuit:
Parta pace apibus tenuis concessit in vsum
Alueoli, atque fauos, grataq́; mella gerit.
Arma procul iaceant: fas sit tunc sumere bellum,
Quando aliter pacis non potes arte frui.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

REI eiusdem potest esse vsus duplex & acceptio, vt galea vel cassis in prælijs vsum præstitit, eadem pacis tempore continet apum examina. Hinc belli causa finalis elicitur, vt nunquam suscipiatur, nisi nobis alia ratione non liceat in pace viuere.

Intrepidus.] animi maximi.

paræ

Parua pace.] redempta.
tenuis alueoli.] cessit in vsum aluearij.
gerit.] continet.
Arma procul.] ab armis nos contineamus.
fas sit tunc sumere bellum] Cicer. 1. Offic. suscipienda bella sunt, vt in pace sine iniuria viuatur. Vide Vegetium 3. 1.

Ex pace vbertas.

EMBLEMA CLXXVIII.

GRANDIBVS ex spicis tenues contexe corollas,
Quas circum alterno palmite vitis eat.
His compta Alcyones tranquilli in marmoris unda
Nidificant, pullos inuolucresq; fouent.
Lætus erit Cereri, Baccho quoque fertilis annus,
Aequorei si rex alitis instar erit.

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CARMINIS huius haustam video materiam, ni fallor, ex Basilij Magni oratione 8. in Hexaemerō, sed aliò trahit Alciatus. Halcyones, aues marinæ, bruma fœtum edunt, quo tempore mare solet esse pacatum, hincq; dies Halcyonides nominati. Sic bonus princeps sese gerere debet, qui obseruet occasiones, & opportunitatem, quam maximè commodam iudicabit, vt vbertatem suis optatissimam pariat.

Grandibus ex spicis.] confice coronam è spicis, quas circumdet pampinus alterno palmite ad similitudinem nidi Halcyonum: id erit symbolum vbertatis ex pace.

compta.] gratæ, venustæ.

tranquilli in marm. vnda.] in medio æquore pacati maris.

inuolucres.] nondum volandi potentes.

Latus erit Cereri.] prouentus & vbertas erit annonæ.

Aequorei si rex.] si rex quiuis se perinde habeat vt Alcyon, qui non excubat nisi in summa maris tranquillitate.

Doctos

Doctos doctis obloqui nefas esse.

EMBLEMA CLXXIX.

QVID rapis heu Progne vocalem sæua cicadam,
Pignoribusq; tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna, hospita lædis
Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
Ergo abice hãc prædam: nam musica pectora, summum est,
Alterum ab alterius dente perire, nefas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

MVTVATVS id è Græco. Innuit indecorum esse maximè, eos sese mutuis conuicijs afficere, inter quos summa debet esse animorum coniunctio, & à quibus omnis petenda videatur humanitas. Viros litteratos intelligo, qui propter eruditionem, qua cæteris prẽstãt, non

non debẽt esse molesti vel iniqui in eos, qui eiusdem sunt ordinis.

Progne.] hirundo.

vocalem.] canoram.

Pigneribus.] pullis.

Stridula stridentem.] garrula garrulam, vt in Græco τὸν λάλον ἁ λαλόεσσα.

vernam verna.] ἀρινὸν ἡ ἀρινά. tu quę veris tempore canis, volucrem etiam vernam corporis.

hospita hospitam.] τὸν ξένον ἁ ξεῖνα, domestica domesticam.

aligeram penniger.] τὸν εὔπτερον ἁπτερόεσσα, pennata pennatam.

abice.] abiice.

hanc prædam.] correptam cicadam.

nam musica pectora] summum nefas est, eos hostili odio diffidere, inter quos summa debet esse cõcordia. Hic musica pectora pro litteratis hominibus, iisq; , qui sunt liberalibus artibus politi, vsurpari liquet. Omninò veteres quicquid eruditum & suaue esset, Musicum appellabant, ipsisque Musis assignabant. Eo sensu hac voce vtitur non rarò Ausonius, & Symmachus Epist. 4. Nos (inquit ad Promotum) musicę facundię inopiam confitemur.

Elo-

Eloquentia fortitudine præſtantior.

EMBLEMA CLXXX.

ARCVM leua tenet, rigidam fert dextera clauam,
Contegit & Nemees corpora nuda leo.
Herculis hæc igitur facies? non conuenit illud
Quòd vetus, & ſenio tempora cana gerit.
Quid quòd lingua illi leuibus traiecta catenis,
Queis fiſſa facileis allicit aure viros?
An ne quòd Alciden lingua, non robore Galli
Præſtantem populis iura dediſſe ferunt?
Cedunt arma togæ, & quamuis duriſſima corda
Eloquio pollens ad ſua vota trahit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SVMPTA hęc deſignatio ex Luciani quadam præfatione: qua ſignificatur Herculem illum à ſcripto-

ribus decantatissimum, Gallum fuisse, *virum prudentissimum*, & eloquentissimum, qui cùm virtutibus iis, quæ ciuilem hominem decent, esset exeultus, populum Galli cum à prima illa feritate & cultu barbaro ad vitam placidiorem sapienti oratione & nomothesia reuocauit.

Arcum læua tenet.] effigiei huius Herculis sinistra manus tenet arcum, ponderosam clauam altera.

Contegit & Nem.] totum autem corpus indutum est Leonis Nemęi pelle.

non conuenit illud.] nō bellè istud videtur quadrare.

Quòd vetus.] quòd sit nimium annosus Hercules.

Quid quòd lingua.] cur illi lingua est catenis tenuibus perforata, quibus auditores suos retentat auribus captos?

Alciden.] Herculem, ab ἀλκῆς. i. robore.

lingua, non robore.] viribus eloquentię, non corporis robore.

iura dedisse populis.] leges posuisse, barbaras nationes ad ciuiliorem cultum reuocasse.

Cedunt arma togæ.] In eo sunt armatis togati pręstantiores, quòd persuadendo vincant: adeò vt eloquens facilè flectat vel maximè refractarios. Est verò illud,

Cedant arma togæ. —— hemistichium, Ciceronianum à maledicis repręhensum, de quo Oratione in Pisonem & 2. in Antonium.

Facun-

Facundia difficilis.

EMBLEMA CLXXXI.

ANTIDOTVM Æaa medicata in pocula Circes
Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
Moly vocant: id vix radice euellitur atra,
Purpureus sed flos, lactis & instar habet.
Eloquij candor facundiaq; allicit omnes:
Sed multi res est tanta laboris opus.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOMERVS Odyss. x. Moly herbam à Mercurio Vlyssi datam ait, tãquam amuletum aduersus omnia veneficia: herbam nigræ radicis, floris lactei, difficillimam inuentu. Ea notat eloquentiam primò quidem abstrusam & difficilem, deinde multo labore & diligentia partam, iucundissimos afferre fructus: id est, sui amore

omnes allicere; sed ei per paucos operam dare propter laborum certè maximorum difficultatem.

Antidotum Aea.] fama est Moly herbam fuisse, Vlyssi datam à Mercurio, vt esset antidotum in omnia Circes veneficia.

vix radices euell.] ea herba est nigræ radicis, difficilisque inuentu.

Purpureus sed flos.] floris purpurei, vel lactei.

Eloquij candor] Pulcherrima res eloquentia, sed difficicilis tamen.

Anti-

Antiquissima quæque commentitia.

EMBLEMA CLXXXII.

PALLENAEE senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modò membra viri fers modò membra feri:
Dic age, qua species ratio te vertit in omnes,
Nulla sit vt vario certa figura tibi?
Signa vetustatis, primæui & præfero secli,
De quo quisque suo somniat arbitrio.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CONVERTIT Protei πολυμορφου fabulã in scriptores quosdam rhapsodos, & rerum antiquissimarum narrationem è varijs & sæpe pugnantibus inter se fabulis petitam concinnantes: qui cùm somnient de rebus à se remotissimis, portentosam historiæ formam nobis

obtrudunt, vt re uera Proteum quendam effingere velle videantur.

Pallenae senex.] è Pallene, Thraciæ vrbe.

cui forma histrica.] histrionica, sese subinde mutans in varios habitus.

Signa vetustatis.] ego præ me fero symbolum veteris historiæ, quæ fit extra omnem hominum memoriã, de qua quisque suum adfert somnium.

Insignia Poetarum.

EMBLEMA CLXXXIII.

GENTILES clypeos sunt qui in Iouis alite gestant,
Sunt quibus aut serpens, aut leo, signa ferunt:
Dira sed hæc vatum fugiant animalia ceras,
Doctaq; sustineat stemmata pulcher Olor.
Hic Phœbo sacer, & nostræ regionis alumnus:
Rex olim, veteres seruat adhuc titulos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CYCNVS, Poetarum stemma, Phœbo sacer, candidus, pro Rege habitus, repræsentat cõditionem Poetarum, qui suos labores omnes ad litterarum Præsidem Phębum, id est, disciplinarum liberalium principatum referunt: quorum pura & candida debet esse Musa, aliena ab omni fuco & spurcitie: qui non minùs ordinatis bene

q́ue cultis versibus in animos hominum imperium obtineant, atque reges ipsi armatis copijs.

Gentiles clypeos.] sunt, qui in clypeis gentilitijs aquilam gerant: vt Pertinax, Antoninus Pius, Iustinianæa familia, &c.

Sunt quibus aut serpens.] de quo in primo Emblem.

aut Leo.] vt in Antonini nummo, vt Traianus, duces multi Germaniæ.

Dira sed hæc.] hæc ferarum symbola aliena sunt à conditione Poetarum.

ceras.] imagines.

pulcher Olor.] cycnus niueus.

Hic Phœbo sacer.] Plato in Phœdone.

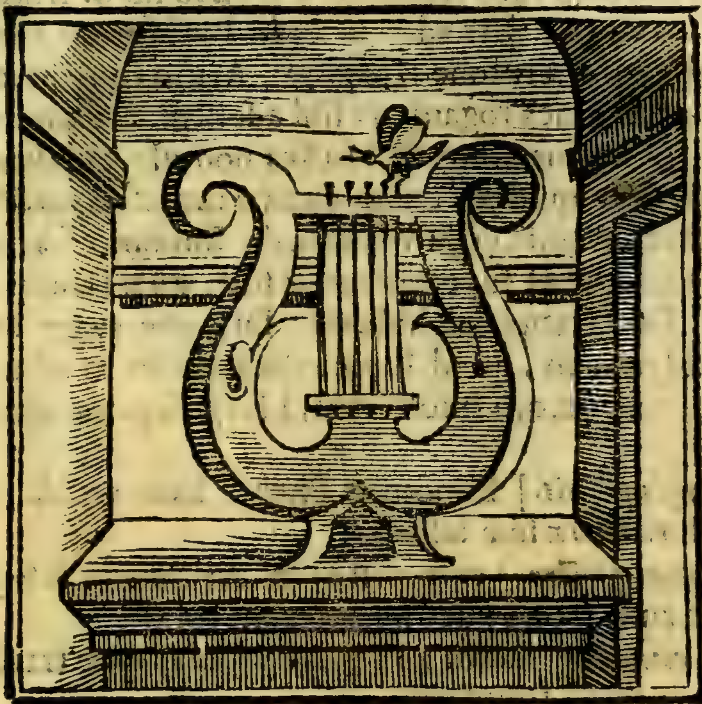
nostra regionis alumnus.] Cycnus, rex Ligurum, Musicæ laude clarus, post mortem muratus in auem sui nominis. Pausanias Atticis. Ouid. Metamorph. 2. & 12.

Musicam

Musicam Dijs curę esse.

EMBLEMA CLXXXIV.

LOCRENSIS posuit tibi Delphice Phœbe cicadam
Eunomus hanc, palmæ signa decora suæ.
Certabat plectro Spartyn commissus in hostem,
Et percussa sonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cùm stridere bombo,
Legitimum harmonias & vitiare melos.
Tum cithara argutans suauis sese intulit ales,
Quæ fractam impleret voce cicada fidem:
Quæq; allecta, soni ad legem descendit ab altis
Saltibus, vt nobis garrula ferret opem.
Ergo tua vt firmus stet honos, ò sancte, cicada,
Pro cithara hic fidicen aneus ipsa sedet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

RETVLIT hanc historiam 6. Geographiæ Strabo: carmen verò tralatum è Græco lib. 4. Anthologiæ. Eunomus citharœdus in ludis Pythiorum venit in certamen cum Aristone Rhegino. Aristo fusis precibus Delphorum ciues rogauit, vt sibi adessent. Eunomus verò dixit, Rheginensibus de Musica non esse prorsus certandum, cùm apud eos etiam cicadæ mutescerent. Vtroque igitur certante, cùm vna chorda Eunomo fracta desideraretur, cicada superuolans adfuit, quæ sonum suppleret. Declaratur hac historia, Dijs esse curæ Musicam: esse numen, quod supplicibus adesset in rebus desperatis, eosque, qui insolescant, à Dijs sæpenumero destitui.

Locrensis posuit.] Eunomus Phœbo hanc cicadam consecrauit, victoriæ suæ testem.

Certabat plectro.] commissus in Aristonem Rheginũ certabat, cum fracta fides harmoniam soluit.

Tum cithara.] statim aduolauit cicada, quæ fractę fidis sonum vltrò suppleret.

allecta.] illicio Musicæ.

descendit ab altis saltibus.] venit à syluosis locis, opem latura mihi Eunomo.

Ergo tua.] itaque, ne tanti miraculi memoria vetustate deleretur, citharam Apollini cum cicada ænea insidente consecrauit Eunomus.

Littera occidit spiritus viuificat.

EMBLEMA CLXXXV.

VIPEREOS Cadmus dentes vt credidit aruis,
Seuit & Aonio semina dira solo:
Terrigenum clypeata cohors exorta virorum est,
Hostili inter se qui cecidere manu.
Euasere, quibus monitu Tritonidos armis
Abiectis data pax, dextraq; iuncta fuit.
Primus Agenorides elementa, notasq; magistris
Tradidit, ijs suauem iunxit & harmoniam.
Quorum discipulos contraria plurima vexant,
Non nisi Palladia qui dirimuntur ope.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CADMI hæc fabula commodè traducitur in litteratum & litteratorum conditionem. Cadmus enim dicitur

dicitur è Phœnicia in Græciam litteras primus attulisse: Draconem fontis Castalij custodem interfecisse, ex cuius dentibus humo mandatis, & tanquam iactis seminibus, feruntur armati milites exilijsse, sese mutuò cōfecisse, & in mutuam quasi perniciem conspirasse: tamen Mineruę consilio in gratiam redijsse. Quod omninò, vel de sermone, vel de contentionibus studiosorum atque philologorum est intelligendum. Sermonem enim dictum esse à serendis verbis Grammatici veteres notant: qui sermo primùm sexdecim litteris constabat (tot verò sunt Draconum dentes) quę litterę seu notę litterarum mutuò se conficiunt, neque in gratiam redire possunt, nisi vocales consonantibus, animę vice sint adiectę. Hastas armatorum possumus traducere ad accētuum, seu spirituum notas, quæ non nisi Palladi, id est, rationis & intelligentię beneficio cohiberi, & quasi in gratiam redire possūt. Quòd si hoc referamus ad Doctorum hominum contentiones, facilè obseruabimus ex Draconis, id est, Philosophię satis dentibus, nempè libris editis, magnas oriri rixas & disputationum labyrinthos: quę certè lites terminari vix posse videntur, nisi diuini numinis afflatus aliquis accesserit.

Vipereos dentes.] ex quo tempore Cadmus dentes inseuit, vel humo tanquam semen mandauit.

semina dira.] perniciosa.

Aonio solo.] in Gręcia, quę dicta Aonia ab Aone filio Neptuni.

Terrigenum] inde bellatorum armis instructorum cohors prodijt, qui se mutuis vulneribus confecerunt.

Euasere quibus.] quo ex conflictu qui salui remanserunt, suasu Palladis fędus inter se percusserunt. Ouid. 3. Metamorph.

Primus Agenorides.] Cadmus Agenoris filius, litteras è Phęnicia in Gręciam tulit. Plin. 7. 56. Solin. 13.

elementa, notasq;] litteras.

in suauem iunxit & harmoniam.] fecit vt consonantes

tes cum vocalibus ingenioſo & ſuaui concentu inter ſe iungerentur, quaſique ſociarentur, ad enuntiandas quaſque mentis notiones. Vel, vt diſciplinæ liberales haberent inter ſe commune quoddam vinculũ, vt quaſi mutuum auxilium præſtarent: Eſt enim omnium artium præclara quędam harmonia, quanquam ſingulę pręceptis diſtinguantur.

Quorum.] magiſtrorum, qui à Cadmo edocti primũ. intelligere videtur Principes Philoſophorum, ex quorũ diſputationibus hauſta eſt doctrina omnis liberalis.

diſcipulos contr] altercantur inter ſe, diſſentiunt opinionum conflictu, ſeq; contrarijs ſententijs oppugnant.

Non niſi Palladia] quarum contentionum nullus finis, niſi Palladis interuentu, id eſt, ſapientię ope, quę diſſidia iſthęc omnia facile componit.

Dicta

Dicta septem Sapientum.

EMBLEMA CLXXXVI.

HAEC habeas, septem sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est, Cleobulus vt inquit:
Hoc trutina examen, siue libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemque iubebat:
Hoc speculum in manibus, vi traq; sumpta dabunt.
Quod Periander ait frena adde, Corinthius, ira:
Pulegium admotum naribus efficiet.
Pittacus, at ne quid, dixit, nimis. hac eadem aiunt,
Contracto qui Gith ore liquefaciunt:
Respexisse Solon finem iubet: vltimus agris
Terminus haud magno cesserit ipse Ioui.
Heu quàm vera Bias, est copia magna malorum:
Musimoni insideat effice Sardus eques.

Ne

Ne praes esto, Thales dixit : sic illita visco
In laqueos sociam Parra, Meropsq; trahit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

TANTA olim fuit septem Greciȩ sapientum auctoritas, vt quicquid dicerent, haberetur pro oraculo. Quòd enim sapientiam omnem, quam profitebātur, actionibus honestis, laudeq; dignis exercerent, omnia suȩ sapientiȩ capita paucis verbis sunt complexi, non longo disputationum circuitu, quam malebant rectè agendo perficere Eorum ergo quæ vulgò circumferuntur symbola & apophthegmata certatim ab omnibus doctis excepta, sic sunt transmissa posteris, vt nulla lex sanctior, nulla vitæ regula probatior videatur. Ex ijs apophthegmatis ea delegit Alciatus, quæ symbolis exprimi commodiùs possent. Quod enim *Cleobulus* diceret, μέτρον ἄριστον ἐν πᾶσιν: *in omnibus optima mensura*, id trutina siue lance ostendit. *Chilonis Lacedæmonij* hoc fuit, γνῶθι σαυτόν: quod per speculum ostēditur. *Periander Corinthius* in ore habebat, τῆς ὀργῆς ἀπέχεσθαι, *abstinendum ab ira*: quod pulegio demonstrat hic noster: nam herba hæc bilem purgare dicitur. *Pittacus* aiebat μηδὲν ἄγαν: quod exprimitur per Gith, herbam grauissimi odoris, quȩ modicè in cibis adhibita, saporis gratiam præbet, nimia verò nocet. *Solonis* dictum: τέλος ὁρᾶν μακροῦ βίου, *finem breuis aui spectandum*: quod Termini effigie designatur. *Biantis* illud celebre, πλείονες οἱ κακοὶ, *plures mali*: quo arguebat rerum hac in vita malarum immensam copiam, quod notatur per Sardum, hominem improbum (vt sunt Sardiniæ regionis incolæ, nota insignes improbitatis) qui Musimoni asino breui & nullius pretij insideat. *Thales* denique *Milesius* hoc habuit, ἐγγύα, πάρα δ' ἄτη: *spondi noxa presto est*: quod exprimitur symbolis Parræ & Meropis *auium*, quȩ captȩ retibus aut visco, ad easdem pedicas solent suo garritu consocias aues pertrahere:

trahere: ita se habent debitores erga suos vades, quos pelliciunt, vt quoquo modo ipsi semet extricent.

Hoc trutina examen.] Pers. Satyr. 1.

ne examen improbum in illa castiges trutina.

libella] libra.

Chilon Spartan.] Lacedæmonius.

Pulegium.] de quo in superioribus.

Hæc eadem aiunt.] hanc sententiam, *Ne quid nimis*, videntur innuere, qui quàm minimùm ore liquant herbam Gith, quæ ita sumpta, iuuat, sed si largiùs, virulenta est. Plin. 20. 17. & 19 8.

Terminus.] mortis symbolum, de quo etiam supra.

illita visco.] impedita visco auis alia aliam trahit in pedicas. De Parra Plin. 11. 37. De Merope, in 10.

Submo-

Submouendam ignorantiam.

EMBLEMA CLXXXVII.

QVOD monstrum id? Sphinx est. Cur candida virginis ora,
Et volucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex caussa & origo mali.
Sunt quos ingenium leue, sunt quos blanda voluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
At quibus est notum, quid Delphica littera possit,
Pracipitis monstri guttura dira secant.
Namq; vir ipse bipesq; tripesq; & quadrupes idem est,
Primaq; prudentis laurea, nosse virum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SPHINX, ignorantiæ typus est, σφίγγω enim idem est quod constringo & vincio: illa enim mentis notio

nes & igniculos ipſos obſcurat prorſus, & extinguit ignorantiæ labes: cuius tres hic *συμβολικῶς* conſtituuntur efficientes ſeu primariæ cauſæ, libido, animi leuitas, arrogantia. Prima quidem puellari forma depingitur, quę cùm animum occupat, nunquam poteſt obcæcata mens cognitionis & ſcientiæ bono perfrui. Altera eſt inconſtantia ſeu leuitas cum aue comparata, quę vis per omnia diſcedit à ſtabili firmoq; ſcientiæ fundamento. Tertia verò arrogantia, ſuperbiaque leoninis cruribus adumbrata, *φιλαυτίαν* in ſe habet pernicioſiſſimam, & rerum meliorum contemptum, quàm neceſſariò ſequitur craſſa & exitioſa imperitia, ſuiq; ignorantia. At qui ſe ipſum norit, detracta omni libidine, fœdaq; voluptate, auulſis inconſtantiæ plumis fugacibus, & omni arrogantia, intelliget quid homo ſit, id eſt, problema Sphingis explicabit, ſuam ipſius naturam intuebitur, primò quidem quadrupedum penè ſimilem conditioni, deinde hominis firmitate conſtantem, & poſtremò imbecillã propter concreti partes infirmas: ita vt monſtrum arrogantiæ turpiſſimum ſeipſum conficiat, & hominem ſui compotem relinquat: qua victoria nulla alia excellentior, nulla vtilior, aut illuſtrior.

candida virginis ora.] faciem puellarem.

volucrum pennas.] plumis auium corpus habet omne obſitum.

crura leonis.] pedes leoninos.

Hanc faciem aſſ.] Sphinx eſt typus & ſymbolum ignorantiæ. *ἡ γὰρ ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγξ ἐςί*, ait Cebes Thebanus, ideſt, Sphinx eſt hominibus inſipientia.

tanti ſcilicet.] ignorantiæ triplex cauſa efficiens.

Sunt quos ingenium leue.] ſunt, qui laborent animi leuitate & inconſtantia: quę prima cauſa.

ſunt quos blanda voluptas.] ſunt, qui voluptatis illecebris deliniti: altera cauſa, de qua ante, *-meretricius ardor*

Egregijs iuuenes ſeuocat à ſtudijs.

Sunt

Sunt & quos.] sunt tumidi, inflati, superbi, φίλαυτοι, qui potuissent ad scientiam peruenire, nisi putassent se iam peruenisse, ait Seneca, hęc tertia causa.

At quibus est notum.] qui edocti sunt, quantam vim habeat monitum Apollinis Delphici, περὶ τȣ̃ γνῶναι σαυτὸν: de qua Plato in Philœbo, & Xenophon 4. Cōmentarior. Cicero multa De legib. 1, & Tuscul. 1.

Præcipitis monstri.] summè perniciosi, quodque facilè monstrum homines in exitium agat.

guttura dira secant.] tollunt de medio. qui enim seipsum nouit, ignorantiam ex sese tollit, in eius locum sapientiam omnium pulcherrimam & vtilissimam admittit.

Prima prudentis laurea.] prima hominis virtus, & quasi primus de ignorantia triumphus est, *seipsum nosse.*

Mentem, non formam, plus pollere.

EMBLEMA CLXXXVIII.

INGRESSA vulpes in Choragi pergulam,
Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, vt ſpiritus
Solùm deeßet, cæteris viuiſceret.
Id illa cùm ſumpſiſſet in manus, ait,
O quale caput eſt: ſed cerebrum non habet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PERMVLTOS non rarò videre eſt excellenti forma & dignitate corporis homines, qui ingenio planè ſtolido, & penè nullo ſunt, vt reuera ſimulacra quędam eſſe citiùs quàm homines videantur. Quò ſpectat Cleantis illud: *ἀπαιδεύτους μόνῃ τῇ μορφῇ θηρίων διαφέρειν.*

Ingreßa

Ingressa vulpes.] i. astutus quidam & festiuus homo id enim ἀλληγορικῶς accipe.

Choragi.] statuarij.

pergulam.] officinam.

fabrè.] affabrè, ingeniosè.

vt spir. solùm.] vt ei solus sensus, & vox deesse videretur: ad viuum erat expressum.

cæteris viuisceret.] quasi viuum appareret.

Id.] caput humanum.

Illa] Vulpes. id est, cautus quidam & veterator, spectato artificio hominis, ita pronuntiauit, &c.

Diues indoctus.

EMBLEMA CLXXXIX.

TRANAT aquas residens pretioso in vellere Phryxus,
Et flauam impauidus per mare scandit ouem.
Ecquid id est? vir sensu hebeti, sed diuite gaza,
Coniugis, aut serui quem regit arbitrium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HIc aries aurei velleris Phryxum per maris tempestuosi discrimina vehens, typus est locupletis cuiusdam hominis, sed planè stolidi, & communi sensu vacui, qui cùm seipsum regere non possit, ducitur ad mulieris aut serui arbitrium. Ea verò misera censenda est seruitus, non quæ à fortuna, sed quæ ab animi nascitur impe-

imperitia, quæ in ſumma etiam copia non poteſt non eſſe alijs mancipata. Huc pertinet dictum Diogenis, cùm diceret, indoctum diuitem arietem eſſe in aureo vellere.

reſidens pretioſo.] ſedens, inſidens in vellere aureo.

Et flauam.] non horret marinos turbines, quanquam horrificos.

ſenſu hebeti.] imperitus, ſtolidus.

diuite gaza.] opulentus, locuples.

Coniugis, aut ſerui.] qui ſit γυναικοκρατούμενος, vel δουλοκρατούμενος.

In fidem vxoriam.

EMBLEMA CXC.

ECCE puella, viro quæ dextra iungitur: ecce
Vt ſedet, vt catulus luſitat ante pedes.
Hæc fidei eſt ſpecies: Veneris quam ſi educat ardor,
Malorum in læua non malè ramus erit.
Poma etenim Veneris ſunt. ſic Scheneida vicit
Hippomenes, petijt ſic Galatea virum.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AD fidem vxoriam quatuor hic ſpectanda proponuntur, dextrarum coniunctio, ſeſſio, canis ſymbolum, pomi inſitio ſeu donarium. Dextra pro nota fidei, vti iam ſupra monuimus: puella viro aſſidet, quod ad conſtantiam in amore refertur; ſedes enim notam habet ſtabilitatis. Canis animal hero fidum, fidei aliam ratio-

nem

nem habet. Malus arbor Veneri ſacra, vt ex Poetarum ſcriptis patet.

puella.] vxor marito dextram iungens.

Vt ſedet.] ſtabilitatis nota.

Vt catulus.] fidei ſymbolum.

fidei ſpecies.] fidelitatis imago expreſſa.

Veneris quam ſi.] quam fidem ſi mutua coniugis vtriuſque copula confirmet.

Malorum in laua.] à ſiniſtra parte non inconcinnè ſtatuetur malus.

Poma etenim.] poma Veneri ſacra.

ſic Scheneida.] Atalantiam in curſu Hippomenes vicit, proiectis pomis aureis. Ouid. 10. Metamorph.

petijt Galatea.] de qua 3. Ecloga Virg. aut de ea Ouid. 13. Metamorph. vide Prouerb. Malis ferire.

Reue-

Reuerentiam in matrimonio requiri.

EMBLEMA CXCI.

CVM furit in Venerem, pelagi se in littore sistit
Vipera, & ab stomacho dira venena vomit:
Muranamq́; ciens ingentia sibila tollit,
At simul amplexus appetit illa viri.
Maxima debetur thalamo reuerentia: coniux
Alternum debet coniugi & obsequium.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AMOR coniugum ita mutuus ac purus esse debet, vt quanquam quidpiam sit in altero quasi virulẽtum, & alter nonnihil in animo rixarum alat, propter tamen sacram coniugij copulam ab altero debet euomi, & penitus eijci. Quod ipsum pluribus explicatur à Basilio

magno

magno, Homilia 7.in Hexaemeron, vnde petitur hoc Emblema.

Cum furit in Venerem.] cum rapitur ardore coitus.

Muranam ciens.] ingenti sibilo murænam ad se allicit.

viri.] viperæ.

Maxima debetur.] imitatio ex Iuuenale.

Maxima debetur puero reuerentia, si quid
Turpe paras. ——

coniux alternum.] D.Paullus: Vir vxori debitum red dat,& vxor viro. Mulier sui corporis potestatem non ha bet, sed maritus: idemque sui corporis potestatem non habet, sed mulier.

In fœcunditatem sibi ipsi damnosam.

EMBLEMA CXCII.

LVDIBRIVM pueris lapides iacientibus, hoc me
In triuio posuit rustica cura nucem:
Quæ laceris ramis, perstrictoq; ardua libro,
Certatim fundis per latus omne petor.
Quid sterili posset contingere turpius? eheu
Infelix, fructus in mea damna fero.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HOc transtulit è Græco Antipatri, seu Stratonis: simileque est Ouidianum de Nuce argumẽtum. Questus est quorundã parentum miserorum de susceptis liberis, à quibus nonnunquam conijciuntur in extremas ærumnas, & vitæ discrimina, vnde illos valdè pœnitet, se liberos eiusmodi tam nefarios & improbos suscepisse.

Ludib. pueris.] Laboriosus quidam rusticus me inseuit in triuio, ludibrium pueris, alijsque lapides hinc inde proijcientibus.

laceris ramis.] excussis, deiectisque frondibus.

perstricto libro] cortice etiam percusso sæpius & impetito, rupto, scisso.

fundis.] iaculis, ballistis.

per latus omne petor.] lapidatione vndique conficior.

Amor filiorum.

EMBLEMA CXCIII.

ANTE diem vernam, boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoqua & oua fouet:
Mollius & pulli vt iaceant, sibi vellicat alas,
Queis nuda hiberno deficit ipsa gelu.
Ecquid Colchi pudet, vel te Progne improba? mortem
Cùm volucris propria prolis amore subit?

EX-

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PROPOSITO auicularum exemplo, in quibus natura duce summus amor, curaque deprehenditur erga suos fętus, arguitur matrum quarundam immanium barbara & plusquàm ferina crudelitas, quæ suis vitam adimant, edoctæ ab aue palumbe, quo affectu in eos esse debeant. Petitum id è Græco Antipatri.

Ante diem vernam.] ante vernum tempus, ipso hyemis sæuiente frigore. Plin. 10. 35.

cana palumbes.] cuius plumæ canitiem referunt.

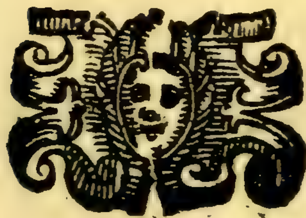
præcoqua & oua fouet.] quæ satius foret in tempus vernum poni, lapso rigore hyemis.

sibi vellicat alas.] auellit sibi plumas.

Queis nuda.] quibus destituta.

deficit ipsa.] emoritur.

Ecquid Colchi.] num te pudet Medea, quę liberos sustulisti: vel te etiam Progne, quæ filium Itym interfecisti? De ijs alio loco.

Pietas

Pietas filiorum in parentes.

EMBLEMA CXCIV.

PER medios hosteis patriæ cum ferret ab igne
Aeneas humeris dulce parentis onus:
Parcite, dicebat: vobis sene adorea rapto
Nulla erit, erepto sed patre summa mihi.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

E GRAECO item anonymi. Scriptores pleriq; graues, vt ostenderent longè pulcherrimum pietatis in parentes simulacrum, Aeneam insigni pietate virum, & qui è medio patriæ incendio, senio affectum patrem liberarit, atque humeris sustulerit, repræsentari voluerunt, Et verò ea vna pietas est, quæ hominem maximè commendat, vel quæ iuratissimos hostes ad mansuetudinem lenitatemque cogat, manusq; continere iubeat.

Per

Per medios hoſtes.] Græcos.
ab igne patria.] incendio Ilij.
dulce parentis onus.] Anchiſem, patrem ſuauiſſimum
Ouid. 2. Faſtor.

Deq́ viri collo dulce pependit onus.

ſene rapto] tracto è filij manibus, interfecto.
adorea] gloria bellica. Plin. 3. 18. & Feſt. Pomp.
erepto patre.] extracto è flammis, liberato, ſeruato.

Mulieris famam, non formam, vulgatam eſſe oportere.

EMBLEMA CXCV.

ALMA Venus, quanam hæc facies? quid denotat illa
Teſtudo, molli quam pede Diua premis?
Me ſic effinxit Phidias, ſexumq́ referri
Femineum noſtra iuſſit ab effigie:

Quodq́

Quodq; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PHIDIAS Veneris statuam effinxit, quę pede testudinem premeret, vt significaret duabus maximè rebus commendari honestam matremfamilias; silentio, & familię procuratione. Vt enim nullum vitium citiùs fœminam dedecorat quàm loquacitas: sic hę probro solent affici, quę hac illacque cursitant.

hac facies] effigies.

molli pede] delicatulo. Allusio tacita ad mulieris nomen, quod à mollicie ductum volunt.

Phidias.] de quo Plin. *8.* 34. & 36. *5.* hic verò, vt obiter, nomen Phidias fortè dissyllabum, propter priorem longam.

sexumq; referri.] nomen Veneris variè sumi palam est, pro amoris Dea, pro vxore, amica, &c.

manere domi.] agere, quę sunt matris familias. Columella initio 12. de re rustica.

tacitas puellas.] taciturnas fœminas.

In Pudoris ſtatuam.

EMBLEMA CXCVI.

PENELOPE deſponſa ſequi cupiebat Vlyſſem,
Ni ſecus Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacam, hic offert Sparten: manet anxia virgo.
Hinc pater, inde viri mutuus vrget amor.
Ergo ſedens velat vultus, obnubit ocellos:
Iſta verecundi ſigna pudoris erant.
Queis ſibi prælatum Icarius cognouit Vlyſſem,
Hocq́ Pudori aram ſchemate conſtituit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AGNOVERVNT vel ipſi paganæ ſuperſtitionis aſſectatores, quàm ſancta & neceſſaria eſſet matrimonii rectè inſtituti copula, qua vxor admoneretur maritũ etiam parentibus ipſis eſſe præferendum, & cõtrà. Quod ipſum

ipſum perſpicuè ſancitum conſtat Euangelicis litteris, quo loco dicitur, *Virum relinquere debere parentum conuictum, vt vxori adhæreat*. Sumitur hęc Emblematis hiſtoria ex Laconicis Pauſanię lib. 3.

Ni ſecum Icarius.] ſed eam, vt ſecum maneret, pater retentabat.

Ille.] Vlyſſes.

Ithacam.] ſuam patriam, ſuum regnum.

hic offert Sparten.] pater Icarius offerebat Lacedemonem, è qua oriundus fuit.

manet anxia.] ancipiti cura, cogitandi ſolicita, quem maximè ſequeretur.

virgo.] Penelope, fœmina viripotens, vt apud iuris interpretes, l. Mulieris, de verb. ſignif.

ſedens.] Penelope.

obnubit ocellos.] quod etiam verecundię ſignum: vel alludit ad nuptiarum veterem ritum. Mulier enim nupta, id eſt, obuoluta ducebatur in mariti domum. [Nubere eſt velo tegere.

Queis.] quibus ſignis.

ſibi prælatum.] nouit Icarius Vlyſſem maritum ſibi pręlatum eſſe.

Hocq; Pudori aram.] hoc cultu & imagine conſecrauit aram Pudicitię.

Nupta contagioſo.

EMBLEMA CXCVII.

DII meliora pijs, Mezenti, cur age ſic me
Compellas? emptus quòd tibi dote gener,
Gallica quem ſcabies, dira & mentagra perurit:
Hoc eſt quidnam aliud, dic mihi ſæue pater,
Corpora corporibus quàm iungere mortua viuis,
Efferaq́ Etruſci facta nouare ducis?

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PLERIQVE patres importuni & auari, honeſtas & liberali forma preditas filias elocare non dubitant hominibus podagricis, ſcabie Neapolitana confectis, aliove luis genere, quę ſemimortua cadauera ſuo contactu non minùs noceant, quàm quę viuis olim mortua copulaban-

labantur à nequissimo tyranno Mezentio, de quo Virgil. 8. Aeneid.

Dij meliora pijs.] Dij melius. Optatio frequens apud auctores, sed Poetas maximè.

Mezenti.] dure pater, Mezentio similis.

cur age sic me compellas?] cur ita me esse miserā cogis?

emptus quòd tibi] qui generum tibi accinisti, vt me illi elocares. Alludit ad matrimonij speciem, quę coemptio dicebatur, de qua Cic. in Topic. & Virgil. Eclogis.

Teq́; sibi generum Tethys emat omnibus vndis.

Gallica quem scab.] qui cōfectus est lue Hispanica, seu morbo Neapolitano.

mentagra.] morbus à mento dictus, qui per faciem, collum, pectus, & manus, fędo & insolito quodam furfure dilatatur. Vide Plin. l. 26.

Corpora corporib.] Imitatio Virgil. ex 8. Aeneid. vbi de Mezentio:

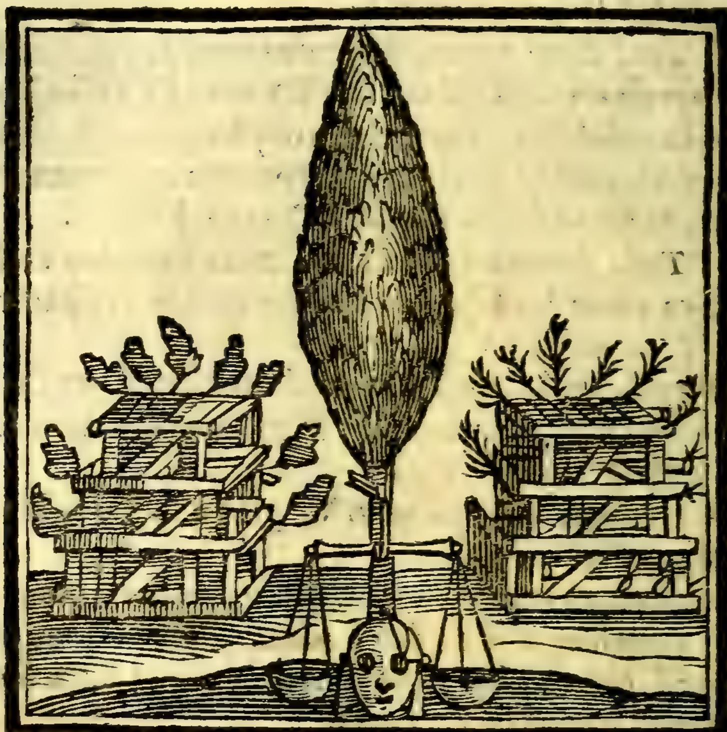
Mortua quinetiam iungebat corpora viuis,
Componens manibusq́; manus, atque oribus ora.

Efferaq́; Etrusci facta.] reuocare Mezētij Etruscorum ducis truculentissimi facinora.

Cupressus.

EMBLEMA CXCVIII.

INDICAT effigies metæ, nomenq; Cupressi
Tractandos parili conditione suos.

Aliud.

FVNESTA est arbor, procerum monumenta Cupressus,
Quale apium plebis, comere fronde solet.

Aliud.

PVLCHRA coma est, pulchro digestaq; ordine frondes;
Sed fructus nullos hæc coma pulchra gerit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

VT ex naturis animantium, rerumque aliarum spectata proprietate, sumitur aliquod symbolum ad ali quid

quid designãdum, ita ex plantis & arboribus: vt Cupressus hic ad tria accommodatur. 1. ad æqualitatem inter suos significandam, quòd ea arbor & in folijs & fructibus videatur aliquam ęqualitatem obseruare. 2. ad mortis notam: eius enim rami adhibebantur olim in magnatum Principumque funeribus. 3. in eos torquetur, qui quanquam pulchrum nescio quid prę se ferant, nullos tamen ex se fructus educunt.

Indicat, &c.] Nam Cupressus διὰ τὸ κύειν καὶ φέρειν παρίσους κλάδους τε καὶ καρποὺς, à fructuum ęqualitate, pariterque ramorum, quos producit.

funesta.] funeribus apta.

comere] ornare.

Quercus.

EMBLEMA CXCIX.

GRATA Ioui est quercus, qui nos seruatq́; fouetq́;:
Seruanti ciuem querna corona datur.

Aliud.

GLANDE aluit veteres, sola nunc proficit vmbra:
Sic quoque sic arbos officiosa Iouis.

ÉXPLICAT. CLAVD. MIN.

QVERCVS, Ioui sacra, pro salutis vsurpata symbolo. Plures rationes pete à Plutarcho. Querna, seu ciuica corona ei dabatur olim ciui, qui ciuem seruasset, tanquam vitę testis, & salutis acceptę monimentum. Sed & torqueri quercus potest vel ad hominem, vel ad rem, quę olim magno in honore fuerit, sed nunc nihil aliud sit, quã magni nominis vmbra, vt de Pompeio cęso Lucanus cecinit.

Grata Ioui.] Claudian. 2. Raptus Proserpin.

Quercus amica Iouis.——

Seruanti ciuem.] Lucan. primo.

Seruati ciuis referentem præmia quercum.

Glande aluit.] Vetusti illi homines querna glande victitabant: nos sola quercus vmbra vtimur. sic rerum omnium sua sunt tempora.

Salix.

EMBLEMA CC.

QVOD frugisperdam salicem vocitarit Homerus,
Clitoriis homines moribus adsimilat.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

SALIX ὠλεσίκαρπος Homero dicitur Odyss. κ. quia salicis fructus cum vino propinatus sterilitatem inferat

rat, genitale ſemen extinguat; & libidinis impetum marcore afficiat, ait Plin. Sed propter κλειτοριάζειν, obſcœnum verbum, malim in eos conuertere, qui licentiùs Venere abutuntur, quos ideò meritò frugiſperdas & ſeminiperdas appellaris.

Clitoriis homines moribus.] abſtemijs: vel potius, nimiùm addictis rei Venereæ.

Abies.

EMBLEMA CCI.

APTA fretis Abies in montibus editur altis:
Eſt & in aduerſis maxima commoditas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ABIETIS ſchema poteſt accommodari ijs, qui quanquam in loco ſatis commodo verſentur, tamē

ad

ad ampliorem quæstum faciendum, sese periculis obijcere non reformidant.

Apta fretis.] nauigijs. Plin. 10. 16.

in montibus editur altis.] Maro Eclogis.

Populus in fluuijs, Abies in montibus altis.

in aduersis maxima commoditas.] γνώμη.

Picea.

EMBLEMA CCII.

AT Picea emittat nullos quòd stirpe stolones,
Illius est index, qui sine prole perit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PICEA facilè potest eum significare, qui sine liberis decedit: aut referetur ad eum, qui nullum sui monimentum reliquerit, cuius nempe vita ac mors iuxta æstimatur,

matur, vt ait Sallustius.

stolones.] virgulta ex radicibus, aut trunco producta.

index.] symbolum.

Cotonea.

EMBLEMA CCIII.

POMA nouis tribui debere Cydonia nuptis
Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cùm sint, vt & halitus illis
Sit suauis, blandus manet & ore lepos.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

PLVTARCH. testis est in præceptis connubialibus, cotonea, quòd cor reficiant, suauemque ori halitum inspirent, olim Solonis lege nouis coniugibus dari solita, vt admonerentur, coniugi primo illo congressu omnia transigenda corde puro, ore, linguaq; adornata & pudica.

Hedera

Hedera.

EMBLEMA CCIIII.

HAVD QVAQVAM arescens Hedera est arbuscula, Cisso
Quæ puero Bacchum dona dedisse ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulua corymbis,
Exterius viridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt sua tempora sertis:
Pallescunt studijs, laus diuturna viret.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

HEDERA perpetuo viret, tenax est, eiq; parti molesta, cui hæret: corymbos aureos producit, extra viridis, in cæteris pallescens. Poetarum conditionem repræsentat, qui hærent studijs, sibique interdum nocent, quòd

ferè

ferè corporeis exercitationibus careant: famam tamen nominis nunquam morituram, quasi mercedem auream exspectant. Solantur enim spe, & studiorum molestias atq; difficultates sempiternę laudis opinione leuant.

Haud quaquam arescens.] perpetuò in virore manens.

Cissoque puero] Cissus, Liberi saltator & histrio, in quendam terrę hiatum lapsus perijt. Tellus florem produxit adolescenti cognominem. Sic. 1. Epigramm.

κίσσῳ μὲν Διόνυσος ἀγάλλεται. id est.

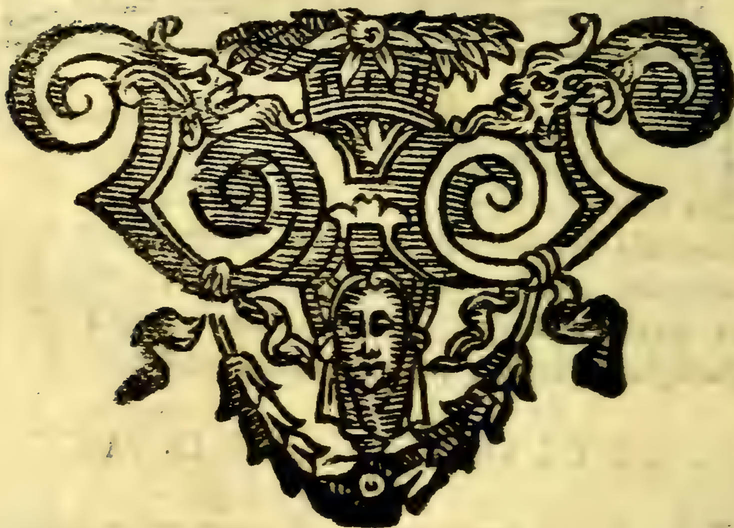
Bacchus amat Hederam. Inde κίσσος Διονύσιος dictus.

Exterius viridis.] Plin. 16.34.

Hinc aptis vates.] Horat. 1. Carm.

Me doctarum Hederæ præmia frontium.

Idem, *Prima feres Hederæ victricis præmia, &c.*

Ilex.

EMBLEMA CCV.

D*VRITIE nimia quòd ſeſe rumperet Ilex,*
Symbola ciuilis ſeditionis habet.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ILEX eos refert, qui ſunt tumultuoſi, ſpectata nimirum arboris natura, cuiius lignum cùm frangi niſi admodum difficulter poſſit, ſe tamen aliquando diffindit & fatiſcit. Ita ſeditioſi non niſi à ſeipſis ferè auelluntur & franguntur. Sumpta ſimilitudo ex 3. Rhetor. Ariſtot.

rumperet] rumpat. tempus pro tempore.

Malus Medica.

EMBLEMA CCVI.

AVREA sunt Veneris poma hac: iucundus amaror
Indicat, est Gracis sic γλυκύπικρος amor.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

CITRVS, & malus Medica fructum habet, cuius cortex aurei coloris, saporis austeri, intus verò dulcis succus: Ita se blandus amor, idemque amarus habet. Proinde pomum Veneri sacrum.

iucundus amaror.] bellè quidam è recentibus:

Non amor antiquis fuerat, sed amaror ab annis
Dicendus, cum sit semper amarus amor.

γλυκύπικρος] Plutarch. 5 Sympos. 7. Probl.

Buxus.

EMBLEMA CCVII.

PERPETVO viridis, crispóq; cacumine Buxus,
Vnde est disparibus fistula facta modis.
Delicijs apta est teneris & amantibus arbor:
Pallor inest illi, pallet & omnis amans:

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

BVXVS amasiorum naturam conditionemque refert. Habet enim perpetuum virorem, lignumque pallidum, quo tamen tibię & fistulę componuntur. Sic illi in amore perpetuò virent, sed tamen ex affectibus plerisque biliosis pallorem contrahunt, nihilominus sermone blando ac suaui oratione semper aliquid concinunt.

disparibus fistula.] Virgil. Eclog. 2.

Est mihi disparibus septem compacta cicutis
Fistula. ——

Delicijs teneris.] amoribus blandis.

Pallor inest.] Ouid. 2. Metamorph.

—— *Buxoq; simillimus ora*
Pallor obit. ——

Amygdalus.

EMBLEMA CCVIII.

CVR properans folijs pręmittis Amygdale flores?
Odi pupillos pręcocis ingenij.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

AMYGDALVS citissimè floret, tardissimè fructum profert. Plin. 16. cap. 25. Ita pręcocia illa ingenia, quę habent pręclaram quandam indolem, vix aut cer

tè

tè ſerò admodum perueniunt ad frugem, ait Fabius lib. 1.cap.3.

pupillos.] pueros.

pracocis.] qua de voce Gell. 10.11.

Morus.

EMBLEMA CCIX.

SERIOR at Morus nunquam niſi frigore lapſo
Germinat: & ſapiens nomina falſa gerit.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

MORVS, quaſi μῶρος, id eſt, ſtultus, malè impoſito nomine, ſapiens arbor eſt: nunquam enim germinat niſi frigoribus exactis: Ita vir prudens maturè ſuis rebus proſpicit, neque ſe temerè periculis objicit.

ſapiens nomina falſa.] Plin. 16. 25. Prouerb. Maturior moro.

Laurus.

EMBLEMA CCX.

PRAESCIA venturi Laurus fert signa salutis:
Subdita puluillo somnia vera facit.

Aliud.

DEBETVR Carlo superatis laurea Pœnis:
Victrices ornent talia serta comas.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

LAVRVS in vaticinijs olim fuit adhibita: vnde ad symbolum rerum futurarum non malè potest accommodari, quemadmodum etiam ad salutem indicandam.

Carolo V. Imper. Thunis referenti victoriam laurea corona debetur, quam triumphantes antiquitùs gestabant. Plin. 15. cap. vlt.

Præscia venturi.] vt Claudian. 2. Raptus:

venturi

——*venturi præscia Laurus* *Fluctuat.*——

Subdita puluillo.] apposita ceruicali. proinde μαντικὸν φυτὸν dicitur.

Pœnis.] Thunensibus, qui eam regionem incolunt, in qua olim Carthago fuit.

Populus alba.

EMBLEMA CCXI.

HERCVLEOS *crines bicolor quòd Populus ornet,*
Temporis alternat noxq́; diesq́; vices.

EXPLICAT. CLAVD. MIN.

ALBAE Populi frondibus statuę Herculis ornabantur, ad significandum temporum continuum cur-

ſum, motumq́ue perpetuum in diem & noctem. Nam frondes eius arboris altera parte nigricantes, altera verò penè candidę. Herculem verò pro tempore vſurpatum notat Macrobius, vt etiam pro Sole, ſpectata vi nominis.

Herculeos crines.] Virgil 8.

——*Herculea bicolor cum Populus umbra.*
Velauitque comas.

FINIS.

EMBLEMATVM INDEX,

In locos communes ad ſtudioſorum commoditatem digeſtorum.

Numerus ad Emblematis cuiusque refertur ordinem.

Phi-

VIRTVTES.

FIDES.

PRVDENTIA.

IVSTITIA.

FORTITVDO.

CONCORDIA.

SPES.

In

Men-

Mu-

Per-

F I N I S.

Superiorum Permissu.